Editura CORINT

Jules Verne

Uimitoarele aventuri ale unui chinez

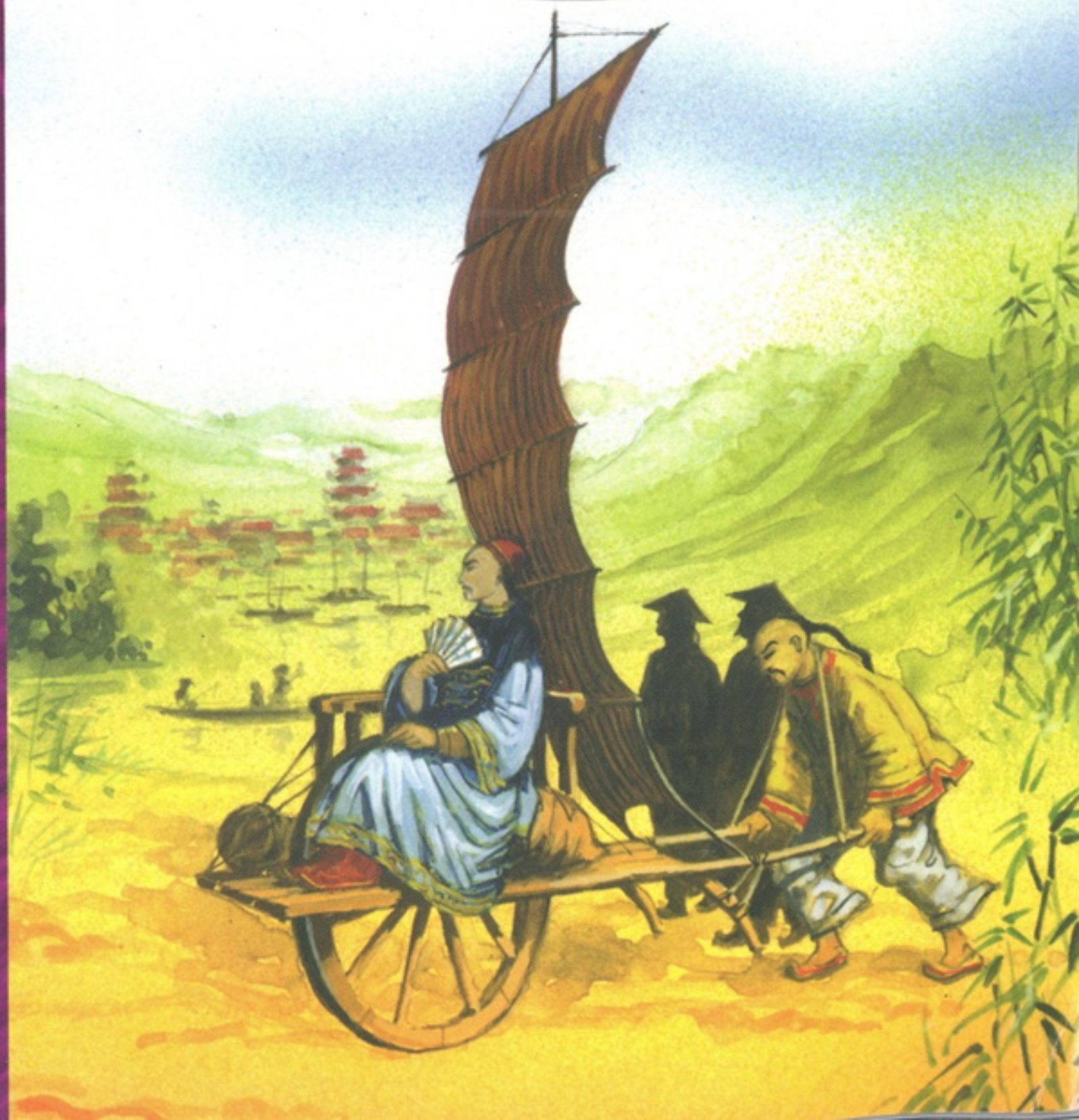

Proiect RI
2010

JULES VERNE

Colecția Editurii CORINT

Coperta:
Walter Riess

Redactare:
Gina Caba

Tehnoredactare computerizată:
Cristina Bucuroiu

Jules Verne
LES TRIBULATIONS D'UN CHINOIS EN CHINE

Toate drepturile asupra acestei ediții
sunt rezervate Editurii CORINT

ISBN: 973-653-238-0

Timbrul literar se plătește Uniunii Scriitorilor din România
Cont: 2511.1 – 171.1/ROL BCR, Sector 1

Jules Verne

Uimitoarele aventuri ale unui chinez

Traducere de Dan Starcu

CORINT
București, 2002

I

— Trebuie, totuși, să cădem de acord că viața are și lucruri bune! strigă unul dintre meseni, sprijinindu-se pe brațul scaunului său cu spătar de marmură, în timp ce mesteca o rădăcină de nufăr cu zahăr.

— Dar și destule rele! răspunse, între două accese de tuse, un altul, care fusese cât pe ce să se înece cu spinul unei delicate înotătoare de rechin.

— Să fim filozofi! zise atunci un personaj mai în vârstă, al cărui nas susținea o enormă pereche de ochelari cu lentile mari, prinse în rame de lemn. Azi poți să te sufoci și mâine totul a trecut, precum aceste delicioase înghițituri de nectar. Asta e viața, în cele din urmă.

Acestea fiind spuse, acest epicurian*, aflat într-o dispoziție binevoitoare, dădu pe gât un pahar cu un excelent vin călduț, ai cărui aburi se ridicau încet dintr-un ceainic de metal.

— În ceea ce mă privește, vorbi al patrulea mesean, viața mi se pare foarte acceptabilă, când nu faci nimic și ai posibilitatea să trăiești astfel!

— Greșești! răspunse al cincilea. Fericirea stă în studiu și în muncă. Să acumulezi cât mai multe cunoștințe înseamnă să cauți fericirea!

— Și la sfârșit să afli că, de fapt, nu știi nimic!

— Dar nu-i acesta începutul înțelepciunii?

— Și care e sfârșitul ei?

— Înțelepciunea nu are sfârșit! răspunse, ca un filozof, bărbatul cu ochelari. Să ai bun simț este mulțumirea supremă în viață!

Atunci primul dintre meseni i se adresă gazdei ce stătea în capul mesei, adică în cel mai rău loc, după cum cereau legile politeței. Indiferent și neatent, acesta asculta și nu spunea nimic despre această dizertație *inter pocula*.

— Ia să vedem! Ce zice gazda noastră despre aceste divagații la un pahar de vin? I se pare că viața e bună sau rea? E pentru sau împotrivă?

Gazda ronțăia, nepăsătoare, câțiva sâmburi de pepene verde. Se mulțumi, ca răspuns, să dea disprețuitor din buze, ca unul pe care nu-l interesa nimic.

— Pfu! făcu el.

Cam așa fac, de obicei, nepăsătorii. Acest cuvânt spune totul și nimic. Există în toate limbile de pe glob și ar trebui să figureze în orice dicționar. Este o „strâmbătură" articulată.

Cei cinci invitați pe care îi ospăta acest nepăsător tăbărâră atunci cu argumente asupra lui, fiecare motivându-și opinia. Voiau să-i afle părerea. La început evită să le răspundă, însă sfârși afirmând că viața nu e nici bună, nici rea. După părerea lui este o „invenție" lipsită de importanță, deci puțin atrăgătoare.

---

* epicurian — adept al concepției lui Epicur care încearcă să creeze o teorie a plăcerii raționale, de evitare a suferinței și de dobândire a unei fericiri senine. (n.red.)

— Ascultați-l pe prietenul nostru!

— Poate vorbi așa, fiindcă până acum nici o petală de trandafir nu i-a tulburat liniștea!

— Mai ales că e tânăr.

— Tânăr și sănătos!

— Sănătos și bogat!

— Foarte bogat!

— Uimitor de bogat!

— Prea bogat poate!

Aceste afirmații se încrucișară ca petardele unui foc de artificii, fără să aducă nici măcar un zâmbet pe chipul plictisit al gazdei. El se mulțumi doar să ridice din umeri, ca un om care n-a vrut niciodată să răsfoiască, măcar pentru un ceas, cartea propriei sale vieți, din care n-a tăiat nici primele pagini.

Totuși, acest nepăsător avea cel puțin treizeci și unu de ani, era sănătos tun, foarte bogat, nu lipsit de cultură, cu o inteligență peste medie, având deci tot ceea ce lipsește multora pentru a fi fericiți. El de ce nu era?

De ce?

Vocea gravă a filozofului se auzi atunci, vorbind ca un corifeu* dintr-un cor antic:

— Prietene, zise el, nu ești fericit pentru că, până acum, fericirea ta a fost permanentă. Fericirea e ca sănătatea. N-o apreciezi, dacă nu-ți lipsește, cel puțin o vreme. Iar tu nu te-ai îmbolnăvit niciodată. Adică, n-ai fost nefericit niciodată. Asta îți lipsește în viață. Cine poate aprecia fericirea, dacă nu amărâtul care nu s-a bucurat de ea niciodată, măcar o clipă!

După această observație plină de înțelepciune, filozoful ridică paharul plin cu o șampanie de cea mai bună calitate:

— Urez gazdei noastre puțină umbră în locul soarelui și câteva dureri în viață, spuse el. Apoi goli paharul dintr-o înghițitură.

Cel vizat făcu un semn de acceptare, apoi recăzu în apatia sa obișnuită.

Oare unde avea loc această discuție? Într-o sufragerie europeană, la Paris, la Viena, la Londra, la Petersburg? Cei șase vorbeau în salonul unui restaurant din Lumea Veche sau din cea Nouă? Cine erau cei care discutau aceste chestiuni, în timpul unui ospăț, fără să fi băut prea mult?

În orice caz, nu erau francezi, pentru că nu vorbeau despre politică.

Cei șase meseni se aflau într-un salon de mărime medie, decorat fastuos. Printre perdelele geamurilor albastre sau portocalii se strecurau, la ora aceea, ultimele raze de soare. În exteriorul ferestrelor, briza serii balansa ghirlande de flori naturale sau artificiale și câteva lămpi multicolore își amestecau lucirile palide cu luminile muribunde ale zilei.

---

* corifeu — conducător al corului în teatrul antic grecesc. (n. red.)

Deasupra ferestrelor se vedeau decupate arabescuri, îmbogățite cu diferite sculpturi, reprezentând frumuseți cerești și pământene, animale sau plante dintr-o faună și o floră fantastice.

Pe pereții salonului, ținute de sfori de mătase, scânteiau niște oglinzi mari, cu tăietură dublă. Pe plafon, o punka* își agita aripile de percal pictate, făcând suportabilă temperatura ambiantă.

Masa, foarte mare, de formă dreptunghiulară, era lăcuită și neagră. Nefiind acoperită cu față de masă, suprafața ei reflecta numeroasele piese de argintărie și de porțelan, de parcă ar fi fost din cristalul cel mai curat.

Nu existau șervete, ci doar simple pătrate de hârtie, din care fiecare invitat avea în apropiere o cantitate suficientă. În jurul mesei se găseau scaune cu spătare din marmură, preferabile celor capitonate, ale mobilierului modern.

Cât despre servire, aceasta era asigurată de tinere foarte amabile, în al căror păr negru se amestecau crinii cu crizantemele și care purtau brățări din aur sau jad**, răsucite cochet pe brațe. Zâmbitoare și îmbujorate, serveau cu o mână, în timp ce cu cealaltă agitau cu grație un evantai ce înviora curenții de aer deplasați de punka de pe plafon.

Ospățul era ireproșabil. Ce putea fi mai fin decât aceste bucate gustoase și, în același timp, deosebite. Bucătarul, știind că avea de-a face cu cunoscători, se întrecuse pe sine în prepararea celor o sută cincizeci de feluri de mâncare ale ospățului.

La început, ca antreuri, figurau prăjituri, caviar, lăcuste prăjite, fructe uscate și stridii de Ning-Po. Apoi se succedară, la intervale scurte, ochiuri din ouă de rață, de porumbel și de nagât, cuiburi de rândunele cu ouă fierte, tocăniță „ging-seng", branhii de sturion tocate, tendoane de balenă în sos dulce, mormoloci de apă dulce, crabi în sos, pipote de vrăbii, ochi de miel cu usturoi, colțunași cu sirop din sâmburi de caise, plachie de castraveți de mare, muguri de bambus, salate îndulcite din rădăcini tinere etc.

Ananas de Singapore, praline cu arahide, migdale sărate, manghiere savuroase, fructe de „long-yen" cu miez alb, „lit-ci" cu pulpă pală, castane de apă, portocale confiate încheiau acest ospăț ce dura de trei ore și care fusese stropit din belșug cu bere, șampanie, vin de Chao-Cin; ospăț al cărui meniu deosebit a fost desăvârșit la desert de nelipsitul orez, împins printre buzele mesenilor cu ajutorul bețișoarelor.

Veni momentul în care tinerele servitoare aduseră nu acele castronașe care, după moda europeană, conțin un lichid parfumat, ci prosoape îmbibate cu apă caldă, cu care fiecare își șterse fața cu cea mai mare satisfacție.

---

* punka — un fel de ventilator. (n.red.)

** jad — piatră semiprețioasă foarte dură, de culoare alb-verzuie. (n.red.)

Aceasta nu reprezenta, totuși, decât o pauză a ospățului, un ceas de *far niente**, ale cărui clipe aveau să fie umplute de muzică.

Astfel, o trupă de cântărețe și de instrumentiști intră în salon. Cântărețele erau tinere, frumoase, îmbrăcate modest și decent. Dar ce muzică și ce abordare! Miorlăituri și cotcodăceli, lipsite de măsură și de tonalitate, se înălțau în note ascuțite până la limita percepției auditive.

Iar instrumentele — viori ale căror corzi se încâlceau cu firele arcușului, chitare acoperite cu piei de șarpe, clarinete stridente, armonici asemănătoare unor mici piane portabile — erau pe măsura melodiilor și a cântărețelor, pe care le acompaniau cu mare zgomot.

Șeful zgomotoasei orchestre prezentase, la intrare, repertoriul. La un gest al amfitrionului, ce îi dădea mână liberă, muzicanții lui interpretară *Buchetul celor zece flori*, piesă foarte la modă pe atunci, după care se înnebunea lumea bună.

Apoi trupa respectivă, plătită dinainte, se retrase, în uralele asistenței, așa cum urma să facă și în saloanele alăturate.

Cei șase meseni își părăsiră locurile, dar numai pentru a trece de la o masă la alta, ceea ce făcură cu mare ceremonial și adresându-și complimente de tot felul.

La a doua masă, fiecare găsi câte o ceșcuță cu capac împodobit cu portretul lui Bodhidharama, vestitul călugăr budist, înfățișat stând în picioare pe pluta lui legendară. De asemenea, fiecare primi câteva frunze de ceai, din care prepară o infuzie, punându-le, fără zahăr, în apa clocotită din ceașcă și sorbind-o aproape imediat.

Ce mai ceai! Nu se temea nimeni că firma furnizoare, Gibb-Gibb&Co., l-ar fi falsificat amestecându-l cu frunze străine, nici că suportase deja o primă infuzie și că nu mai era bun decât să curețe covoarele, nici că un preparator nepriceput l-ar fi vopsit în galben cu curcumină** ori în verde cu albastru de Prusia!

Era ceai imperial absolut pur! Aceste frunze la fel de prețioase ca floarea însăși erau frunze din prima recoltă a lunii martie, care se obține destul de rar, căci altfel arborele se usucă. În sfârșit, numai copiii, cu mâinile atent înmănușate, aveau dreptul să le culeagă.

Un european n-ar fi avut destule interjecții laudative pentru a celebra această băutură, pe care cei șase chinezi o sorbeau cu mici înghițituri, fără a se manifesta în alt mod, ca niște cunoscători obișnuiți cu așa ceva.

Trebuie spus că aceștia apreciau la fel de mult finețea excelentei băuturi. Erau oameni din lumea bună, îmbrăcați pompos în „han-chol", o cămașă subțire, „macual", o haină scurtă, „haol", o robă lungă, cu nasturii pe o parte,

* far niente (it.) — a nu face nimic. (n.red.)

** curcuma — plantă din sud-estul Asiei. (n.red.)

Cei șase meseni se aflau într-un salon de mărime medie, decorat fastuos.

purtând papuci galbeni și șosete pepit, pantaloni din mătase strânși la mijloc de o eșarfă cu ciucuri, iar pe piept un pieptar din mătase fin brodată și un evantai la centură; aceste personaje amabile se născuseră chiar în țara în care arborele de ceai dă, o dată pe an, recolta sa de frunze parfumate.

Ospățul, în timpul căruia se serviseră cuiburi de rândunele, tendoane de balenă, înotătoare de rechin, sturioni, fusese savurat așa cum merita pentru măiestria cu care fusese pregătit; dar meniul, care ar fi uimit un străin, nu avea de ce să-i surprindă.

Însă, ceea ce le comunică amfitrionul, în momentul în care se pregăteau să se ridice de la masă, fu o surpriză pentru toți. Aflară astfel de ce îi invitase la ospăț în ziua respectivă.

Ceștile erau încă pline. În clipa în care își goli ceașca pentru ultima dată, nepăsătorul, cu coatele pe masă, cu privirea pierdută, se exprimă astfel:

— Prieteni, ascultați-mă și nu râdeți! Zarurile sunt aruncate. Voi introduce în existența mea un element nou, care poate va alunga monotonia! Va fi bine, va fi rău? Numai viitorul îmi va răspunde la întrebare. Cina aceasta, la care v-am invitat, este cea de adio de la burlăcie. Peste cincisprezece zile mă voi însura și...

— Vei fi cel mai fericit dintre oameni! strigă optimistul. Iată! Toate semnele prevestitoare de bine sunt de partea ta.

De fapt, lămpile pâlpâiau, aruncând lumini pale, coțofenele cârâiau pe arabescurile ferestrelor, frunzele de ceai pluteau în cești; toate acestea erau semne fericite, ce nu te puteau înșela!

Toți îl felicitară pe cel care-i găzduise, iar el le primi complimentele cu răceală. Dar, cum nu le spusese numele persoanei destinată rolului de „element nou", pe care o alesese, nici unul nu avu indiscreția să-l întrebe.

Totuși, filozoful nu-și amestecase glasul în concertul general al felicitărilor. Cu brațele încrucișate, cu ochii întredeschiși, zâmbind ironic, nu părea să fie de acord nici cu cei care felicitau, nici cu cel felicitat.

Acesta din urmă se ridică atunci, puse mâna pe umărul filozofului și, cu o voce ce părea mai puțin calmă decât de obicei, întrebă :

— Sunt prea bătrân să mă însor?

— Nu.

— Prea tânăr?

— Nici.

— Crezi că greșesc?

— Poate.

— Cea pe care am ales-o, și pe care o cunoști, are tot ce-i trebuie ca să mă facă fericit.

— Știu.

— Atunci?

— Tu ești cel care nu are ce-i trebuie ca să fie fericit. E rău să te plictisești de unul singur. În doi, e cumplit!

— Deci nu voi cunoaște niciodată fericirea?

— Nu, atâta timp cât n-ai cunoscut nefericirea.

— Dar nefericirea nu mă poate atinge.

— Cu atât mai rău, căci nu te vei vindeca niciodată.

— Vai, filozofii ăștia! strigă cel mai tânăr dintre invitați. Nu trebuie să-i asculți. Sunt niște mașini de făcut teorii. Inventează orice. Vorbe goale, bune de nimic! Însoară-te, prietene! Și eu aș face la fel, dacă n-aș fi jurat să nu fac niciodată nimic! Însoară-te și, cum zic poeții: uniți să fie pe vecie cei doi fenicși! Prieteni, beau pentru fericirea gazdei noastre!

— Iar eu, răspunse filozoful, beau pentru o viitoare intervenție a unei zeități protectoare care, pentru a-l face fericit, îl va trece prin proba nefericirii.

După acest toast ciudat, mesenii se ridicară și își apropiară pumnii, cum fac boxerii înaintea luptei; apoi se înclinară de câteva ori, aplecându-și capetele, luându-și rămas bun unul de la altul.

După descrierea salonului în care avusese loc ospățul, a meniului exotic, a îmbrăcămintii mesenilor, după felul lor de exprimare, și poate după ciudățenia teoriilor lor, cititorul a ghicit că era vorba de chinezi, dar nu de unii tradiționali, care să pară decupați de pe un paravan sau de pe un ciob de vas din porțelan, ci de cei moderni, „europenizați" deja prin studii, călătorii și legături frecvente cu civilizațiile occidentale.

De fapt, în salonul unui vapor de pe râul Perlelor de la Canton, îi invitase bogatul Kin-Fo, însoțit de Wang, filozoful, pe patru dintre cei mai buni prieteni ai săi din tinerețe, adică pe Pao-Shen, un mandarin* de clasa a patra, cu nasture albastru, pe Yin-Pang, un bogat negustor de mătăsuri de pe strada Farmaciștilor, pe Tim, petrecărețul și pe Hual, literatul.

Și totul se întâmpla în a douăzeci și șaptea zi a celei de-a patra luni a anului, în timpul primei veghi din cele cinci, în care se împarte, atât de poetic, noaptea la chinezi.

II

Dacă Kin-Fo dăduse această masă de adio pentru prietenii săi din Canton, capitala provinciei Kuang-Tong, aceasta se datora faptului că acolo își petrecuse o parte din adolescență. Din mulții prieteni pe care îi avusese tânărul cel bogat, singurii care îi mai rămăseseră în prezent erau cei patru. Pe ceilalți, risipiți de viață, încercase zadarnic să îi găsească.

* mandarin — înalt funcționar în China și Indonezia. (n.red.)

Kin-Fo locuia pe vremea aceea la Shang-Hai. Pentru a scăpa de plictiseală, venise, pentru câteva zile, la Canton. Dar, chiar în aceeași seară, trebuia să ia un vapor cu aburi ce făcea escală în punctele principale de pe coastă și să se întoarcă la conacul său.

Wang îl însoțea pe Kin-Fo pentru că filozoful nu-și lasa niciodată singur elevul, căruia nu-i prea lipseau însă lecțiile maestrului. La drept vorbind nu ținea seama deloc de ele. Destule maxime și cugetări se pierduseră în zadar. Dar, *mașina de teorii*, cum îl numise petrecărețul Tim, nu obosea niciodată și mereu spunea altele noi.

Kin-Fo era tipul acelor chinezi nordici, ai căror urmași tind să se schimbe și care nu s-au alăturat niciodată tătarilor. Nu i-ai fi găsit perechea în sud, unde oamenii înstăriți și cei săraci s-au amestecat mai mult cu neamul manciurienilor.

Înalt, bine clădit, cu tenul mai degrabă alb decât galben, cu sprâncenele drepte, ochii aproape orizontali, doar ușor ridicați spre tâmple, nasul drept, fața neaplatizată, ar fi fost remarcat chiar și printre cele mai reușite specimene din rândul populațiilor occidentale.

De fapt, dacă Kin-Fo părea chinez, asta se datora craniului său ras cu grijă, frunții și gâtului lipsite de păr, minunatei sale cozi ce pornea de la occipital și se desfășura pe spinarea lui ca un șarpe de jais*.

Grijuliu față de persoana sa, purta o mustață subțire, ce forma un semicerc deasupra buzei sale superioare, precum și un smoc mic de păr sub buza de jos. Unghiile îi erau lungi de cel puțin un centimetru, dovadă că aparținea acelei categorii de oameni norocoși ce pot trăi fără să muncească. Atitudinea nepăsătoare și semeață se adăugau la aspectul său „comme il faut"**.

De altfel, Kin-Fo se născuse la Peking, avantaj de care chinezii sunt tare mândri. Cui îl întreba, îi putea răspunde încântat:

— Sunt de sus!

De fapt, tatăl său, Ciung-Heu, locuia la Peking când se născuse el și abia după șase ani se stabilise definitiv la Shang-Hai.

Acest onorabil chinez, provenit dintr-o familie bună din nordul imperiului, avea, ca majoritatea compatrioților săi, remarcabile aptitudini pentru comerț. În primii ani ai carierei sale, tot ceea ce se producea pe acest teritoriu bogat și atât de dens populat — hârtie de Swatow, mătăsuri de Su-Ciu, zahăr candel din Formosa, ceaiuri de Hankow și Fu-Ciu, fier de Ho-Nan, piper roșu ori galben din provincia Yunan — însemnau pentru el materiale de negoț sau de trafic.

---

* jais — varietate de antracit, foarte dură, sticloasă, de culoare neagră, folosită la confecționarea unor mărgele. (n.red.)

** comme il faut (fr.) — așa cum trebuie. (n.red.)

Grijuliu față de persoana sa, purta o mustață subțire, ce forma un semicerc deasupra buzei sale superioare, precum și un smoc mic de păr sub buza de jos.

Principala lui casă de comerț se găsea la Shang-Hai, dar avea prăvălii și la Nan-King, Tien-Tsin, Macao, Hong-Kong. La curent cu progresul european, își transporta mărfurile cu vapoarele cu aburi englezești, afla prin telegrame cursul pieții mătăsurilor de la Lyon și al opiului de la Calcutta.

Nu respingea nici un factor al progresului, fie aburi sau electricitate, așa cum făceau majoritatea chinezilor, sub influența guvernului și a mandarinilor, al căror prestigiu era diminuat, treptat, de progresul tehnic.

Pe scurt, Ciung-Heu acționase cu atâta îndemânare, atât în comerțul din interiorul imperiului, cât și în tranzacțiile sale cu firmele portugheze, franceze, engleze sau americane de la Shang-Hai, Macao și Hong-Kong încât, atunci când venise pe lume Kin-Fo, averea lui depășea deja patru sute de mii de dolari.

Ori, în anii următori, economiile sale s-au dublat, datorită apariției unui trafic nou, ce poate fi numit „comerțul cu culi* pentru Lumea Nouă".

Se știe, de fapt, că populația Chinei este mult prea numeroasă în raport cu acest teritoriu vast, poetic denumit în diverse moduri: Imperiul Celest, Imperiul de Mijloc, Țara Florilor.

Populația Chinei este evaluată la cel puțin trei sute șaizeci de milioane de locuitori, aproape o treime din întreaga populație a lumii. Și, oricât de puțin ar mânca bietul chinez, totuși mănâncă, iar țara, chiar cu numeroasele ei orezării, cu imensele ei culturi de mei și de grâu, nu poate să-i hrănească pe toți.

Rezultă deci că există un anumit surplus care nu cere decât să scape prin „găurile" pe care tunurile engleze și franceze le-au făcut în zidurile materiale și morale ale Imperiului Celest.

Acest surplus de populație se scurgea către America de Nord, în principal spre statul California. Dar fenomenul era atât de intens încât Congresul a fost nevoit să ia măsuri restrictive împotriva acestei invazii, destul de nepoliticos denumită „ciuma galbenă".

După cum s-a observat, cincizeci de milioane de emigranți chinezi în Statele Unite n-ar fi scăzut prea mult populația Chinei, dar rasa anglo-saxonă ar fi fost absorbită de către cea mongolă...

Oricum ar fi fost, exodul se făcea pe scară mare. Acești culi, ce trăiau cu un pumn de orez, o ceașcă de ceai și o pipă cu tutun, apți pentru orice meserie, s-au impus repede în jurul Lacului Sărat, în Virginia, Oregon și, în special, în statul California, unde au determinat o scădere considerabilă a prețului mâinii de lucru.

Se înființaseră deci companii ce se ocupau cu transportul acestor emigranți ieftini. Existau cinci astfel de companii ce racolau oameni din cinci provincii ale Imperiului Celest, iar a șasea se găsea la San Francisco. Primele trimiteau, ultima primea marfa. O agenție anexă, Ting-Tong, o reexpedia.

---

*culi — muncitor asiatic sau african care lucrează (cu ziua) pentru o remunerație mică. (n.red.)

Aici este necesară o explicație.

Chinezii voiau să se expatrieze și să își încerce norocul la „melicani", cum îi numesc pe cei din Statele Unite, dar cu o condiție, și anume să le fie aduse înapoi cadavrele și îngropate în pământul natal.

Aceasta este una dintre condițiile principale ale contractului, o clauză *sine qua non*, care obligă companiile față de emigrant și pe care nimic nu o poate eluda.

De asemenea, Ting-Tong, altfel zis *Agenția morților*, dispunea de fonduri speciale și se ocupa cu închirierea „navelor cu cadavre", ce plecau încărcate de la San Francisco spre Shang-Hai, Hong Kong sau Tien-Tsin. Un nou comerț, o nouă sursă de câștiguri!

Abilul și întreprinzătorul Ciung-Heu simți asta. În clipa morții sale, în 1866, era director al companiei Kuoang-Tan, din provincia cu același nume, și director adjunct al Caseriei Fondurilor pentru Morți, de la San Francisco.

În acea zi, Kin-Fo, nemaiavând nici tată, nici mamă, moștenea o avere evaluată la patru milioane de franci, plasată în acțiuni ale Băncii Centrale Californiene, pe care le păstră.

Când își pierdu tatăl, tânărul moștenitor, în vârstă de 19 ani, ar fi rămas singur, dacă nu ar fi fost Wang, de care nu se despărțea niciodată și care îi ținea loc de mentor și de prieten.

Dar cine era acest Wang? De șaptesprezece ani trăia în conacul din Shang-Hai. Trăise alături de tatăl lui Kin-Fo, apoi alături de acesta. Dar de unde venea el? Care îi era trecutul?

Atâtea întrebări destul de simple, la care doar Ciung-Heu și Kin-Fo ar fi putut răspunde.

Și, dacă ei ar fi considerat convenabil să răspundă, ceea ce nu era probabil, iată ce am fi aflat:

Toți știu că imperiul chinez este statul în care insurecțiile pot dura ani în șir, ridicând la arme sute de mii de oameni. Ori, în secolul al XVII-lea, celebra dinastie Ming, de origine chineză, domnea de trei sute de ani când, în 1644, șeful dinastiei, prea slab față de rebelii ce amenințau capitala, a cerut ajutor unui han tătar.

Hanul nu s-a lăsat rugat, ci a pornit imediat la luptă, i-a gonit pe răsculați și a profitat de situație ca să-l răstoarne pe cel care-l chemase în ajutor și să-l proclame împărat pe fiul său, Ciun-Ce.

De atunci, autoritatea tătară a înlocuit-o pe cea chinezească, iar tronul a fost ocupat de împărați manciurieni.

Încet, încet, mai ales în clasele inferioare ale societății, cele două popoare s-au unit. Dar, printre familiile bogate din nord, separația dintre chinezi și tătari s-a menținut foarte strict.

Astfel, chinezul pur se distingea foarte bine, mai ales în mijlocul provinciilor septentrionale* ale imperiului. Acolo trăiau „neîmpăcații", cei rămași credincioși dinastiei decăzute.

Tatăl lui Kin-Fo făcea parte dintre aceștia și nu dezminținse tradițiile familiei sale, care refuzase pactizarea cu tătarii; o răscoală împotriva dominației străine, chiar după trei sute de ani de stăpânire, l-ar fi găsit gata de acțiune.

E inutil de adăugat că fiul său, Kin-Fo, avea absolut aceleași idei politice.

Ori, în 1860, domnea încă împăratul Shien-Fong, care declarase război Angliei și Franței, conflict ce s-a terminat cu tratatul de la Peking, din 25 octombrie al aceluiași an.

Dar, înaintea acelei perioade, o răscoală formidabilă amenințase deja dinastia conducătoare. Acei Ciang-Mao sau Tai-Ping, numiți „rebelii cu păr lung", cuceriseră Nan-King în 1853 și Shang-Hai în 1855.

După moartea lui Shien-Fong, tânărul său fiu s-a chinuit să-i alunge pe acești Tai-Ping. Fără viceregele Li, fără prințul Kong și, mai ales, fără colonelul englez Gordon, poate că n-ar fi reușit să-și salveze tronul.

Acești Tai-Ping, dușmani declarați ai tătarilor, rebeli foarte bine organizați, voiau să înlocuiască dinastia Tsing cu Wang.

Formau patru grupuri distincte. Primul, cu stindard negru, însărcinat să ucidă. Al doilea, cu stindard roșu, însărcinat să incendieze. Al treilea, cu stindard galben, se ocupa cu jafurile. Al patrulea, cu stindard alb, le aproviziona pe celelalte trei.

În Kiang-Su au avut loc importante operațiuni militare. Su-Ceu și Kia-Hing, aflate la cinci leghe** de Shang-Hai, au căzut în mâinile răsculaților și au fost reluate, cu greu, de trupele imperiale. Shang-Hai, foarte amenințat, fu chiar atacat, pe 18 august 1860, pe rând generalii Grant și Montauban, comandând armata franco-engleză, trăgeau cu tunurile în forturile din Pei-Ho.

Ori, în acea epocă, Ciung-Heu, tatăl lui Kin-Fo, stătea nu departe de Shang-Hai, pe lângă podul pe care inginerii chinezi îl construiseră peste râul Su-Ceu. Răscoala rebelilor tai-ping nu era văzută de el ca un rău, pentru că avea drept scop îndepărtarea dinastiei tătare.

Iată deci în ce condiții, în seara de 18 august, după ce rebelii fuseseră goniți din Shang-Hai, ușa casei lui Ciung-Heu se deschise brusc.

Un fugar, ce putea fi descoperit de urmăritorii săi, căzu la picioarele lui Ciung-Heu. Nefericitul nu mai avea arme cu care să se apere. Dacă acel căruia îi cerea adăpost îl dădea pe mâinile soldaților, era pierdut!

---

* septentrional — nordic. (n.red.)

** leghe — unitate de măsură pentru distanță;
leghe terestră ≈ 4,44 km, leghe marină ≈ 5,55 km (n.red.)

Tatăl lui Kin-Fo nu era omul care să trădeze un tai-ping ce se refugiase în casa lui.

Închise ușa, apoi zise:

— Nu vreau să știu și nu voi afla niciodată cine ești, ce ai făcut, de unde vii! Îmi ești oaspete și, prin urmare, vei fi în siguranță la mine acasă.

Fugarul vru să vorbească, să-și exprime recunoștința... . Dar de abia se ținea pe picioare.

— Cum te cheamă? îl întrebă Ciung-Heu.

— Wang.

Chiar Wang a fost cel salvat prin generozitatea lui Ciung-Heu, generozitate ce-l putea costa viața, dacă ar fi fost bănuit că adăpostea un rebel. Dar Ciung-Heu făcea parte dintre oamenii de modă veche, pentru care ospitalitatea era sacră.

(După câțiva ani, răscoala rebelilor fusese reprimată definitiv. În 1864, împăratul tai-ping, asediat la Nan-King, se otrăvise ca să nu cadă viu în mâinile imperialiștilor.)

Din acea zi, Wang rămase în casa binefăcătorului său. Niciodată nu i s-a cerut să-și dezvăluie trecutul. Nimeni nu i-a pus întrebări pe această temă.

Poate că se temeau să nu afle prea multe! Se spunea că atrocitățile comise de răsculați au fost oribile. Sub ce stindard servise Wang: galben, roșu, negru sau alb? Mai bine era să nu se știe și să se păstreze iluzia că n-ar fi aparținut decât coloanei de aprovizionare.

De altfel, încântat de soarta sa, Wang rămase oaspetele acestei case primitoare.

După moartea lui Ciung-Heu, fiul său nu putu să se mai despartă de el, într-atât de obișnuit era cu tovărășia acestui personaj amabil.

Dar, în realitate, în perioada în care începe această poveste, cine ar fi recunoscut un tai-ping, adică un măcelar, un tâlhar sau un incendiator — la alegere — în acest filozof de cincizeci și cinci de ani, acest moralist cu ochelari, acest chinez cu ochii ridicați către tâmple și mustață tradițională?

Cu roba sa lungă și de culoare ștearsă, centura ridicată spre piept din cauza unui început de burtă, având capul acoperit conform cerințelor imperiale, adică purtând o pălărie din blană cu borurile ridicate de-a lungul unei calote din care ieșeau smocuri de firișoare roșii, cine n-ar fi zis că este un adevărat profesor de filozofie, unul dintre savanții ce folosesc curent cele optzeci de mii de caractere ale scrierii chinezești, un literat cu un dialect superior, un prim laureat al examenului de doctorat, având dreptul de a trece pe sub poarta mare a Pekingului, rezervată doar Fiului Cerului?

Poate că, uitându-și trecutul plin de orori, rebelul devenise bun în contact cu cinstea lui Ciung-Heu și pornise pe calea filozofiei speculative!

Iată de ce în această seară, Kin-Fo și Wang, nedespărțiți, erau împreună la Canton, iar apoi, după ospățul de rămas bun, cei doi mergeau pe chei căutând vaporul ce trebuia să-i ducă repede la Shang-Hai.

Kin-Fo mergea tăcut, chiar puțin îngrijorat. Wang, uitându-se în dreapta, în stânga, filozofând cu luna, cu stelele, trecea zâmbitor pe sub Poarta Eterna Puritate, ce nu i se părea prea înaltă pentru el, pe sub Poarta Eternei Bucurii, ce i se părea deschisă spre propria sa existență și văzu dispărând în beznă turnurile pagodei „Cinci Sute de Zeități".

Vaporul *Perma* se găsea acolo, gata de plecare. Kin-Fo și Wang se instalară în cele două cabine rezervate pentru ei. Curentul rapid al fluviului Perlelor imprimă vasului o viteză ridicată.

Steamerul* trecu ca o săgeată printre ruinele lăsate, ici și colo, de tunurile franțuzești, prin fața pagodei cu nouă etaje de la Haf-Way, înaintea limbii de pământ Jardyne, de lângă Whampoa, unde se udă cele mai mari clădiri, printre insulițe și estacadele** de bambus de pe cele două maluri.

Cei o sută cincizeci de kilometri, adică aproximativ două sute șaizeci de *li****, ce separă Cantonul de gura fluviului, fură parcurși în timpul nopții.

În zori, *Perma* trecea de Gura Tigrului, apoi de cele două bare ale estuarului. Culmea Victoria de pe insula Hong-Kong, înaltă de o mie opt sute douăzeci și cinci de picioare****, apăru o clipă prin aburii dimineții. După cea mai fericită traversare, Kin-Fo și filozoful, ajunși pe apele gălbui ale fluviului Albastru, debarcau la Shang-Hai, pe litoralul provinciei Kiang-Nan.

III

Un proverb chinezesc spune:

Când săbiile vor rugini și hârlețele vor luci,

Când închisorile vor fi goale și hambarele pline,

Când treptele templelor vor fi tocite de pașii credincioșilor și curțile tribunalelor acoperite de iarbă,

Când medicii vor merge pe jos și brutarii călare

Imperiul va fi condus bine.

Proverbul e bun. S-ar putea aplica tuturor statelor din Vechea și Noua Lume. Dar, dacă există un stat în care acest deziderat este încă departe de a se realiza, acesta este chiar Imperiul Celest. Aici, săbiile lucesc și hârlețele ruginesc,

---

*steamer — vapor cu aburi. (n.red.)

**estacadă — punte fixă construită la țărmul unei ape mari, către larg, pentru a realiza legătura cu vapoarele care nu pot acosta la chei. (n.red.)

*** li — unitate de măsură chinezească; un li ≃ 576 m. (n.red.)

**** picior — veche unitate de măsură cu lungimea de aproximativ 0,33 m. (n.red.)

Cu roba sa lungă și de culoare ștearsă, centura ridicată spre piept din cauza unui început de burtă, cine n-ar fi zis că este un adevărat profesor de filozofie?

închisorile sunt pline și hambarele goale. Brutarii șomează mai mult decât medicii și, dacă pagodele atrag credincioșii, tribunalele, în compensație, nu duc lipsă de clientelă.

De altfel, o țară cu o suprafață de o sută optzeci de mii de mile* pătrate, care, de la nord la sud măsoară mai mult de opt sute de leghe și de la est la vest peste nouă sute, ce numără optsprezece mari provincii, fără a mai vorbi de statele tributare: Mongolia, Manciuria, Tibetul, Tonkingul, Coreea, Insulele Liu-Ciu etc., nu poate fi decât imperfect administrată. Dacă chinezii se cam îndoiesc de lucrul acesta, străinii își dau seama foarte clar. Singur, doar împăratul, închis în palatul său, ale căror porți le trece destul de rar, la adăpostul zidurilor unui triplu oraș, acest Fiu al Cerului, tată și mamă pentru supușii săi, făcând și desfăcând legile după pofta lui, având drept de viață și de moarte asupra tuturor și căruia îi aparțin, prin naștere, veniturile imperiului, acest suveran înaintea căruia frunțile se târăsc prin praf, găsește că totul merge foarte bine în cea mai bună dintre lumi. Nu trebuie să încerci să-i arăți că se înșală. Un Fiu al Cerului nu se înșală niciodată.

Avusese Kin-Fo vreun motiv să creadă că era mai bine ca țara să fie guvernată în manieră europeană decât chinezească? Așa am fi tentați să credem. De altfel, el nu locuia în Shang-Hai, ci în afara acestuia, pe o porțiune concesionată englezilor ce avea un fel de autonomie foarte apreciată.

Shang-Hai, orașul propriu-zis, este situat pe malul stâng al micului râu Huang-Pu care, unindu-se într-un unghi drept cu Wusung, se amestecă apoi cu Yang-Tse-Kiang sau fluviul Albastru, după care se pierde în Marea Galbenă. Are formă ovală, alungită de la nord la sud, este înconjurat de ziduri înalte, cu cinci porți ce se deschid în cartierele periferice. O rețea încâlcită de străduțe pavate pe care le curăță măturile mecanice, prăvălii întunecate, fără vitrine sau tejghele, unde lucrează vânzători dezbrăcați până la brâu, nici o trăsură, nici o lectică, câțiva călăreți, câteva temple indigene și capele străine, ca locuri de plimbare o grădină cu arbuști de ceai și un câmp destul de mlăștinos, pe locul unor foste orezării, emanând miros de baltă; pe aceste străduțe, în aceste case mici, o populație de două sute de mii de locuitori — acesta este orașul în care nu mulți doresc să stea, dar care are o importanță comercială destul de mare.

De fapt, aici, după tratatul de la Nan-King, străinii au avut pentru prima oară dreptul de a fonda agenții comerciale. Acest fapt a însemnat o poartă larg deschisă în China pentru comerțul european. În afară de Shang-Hai și de suburbiile sale, guvernul a concesionat, în schimbul unei rente anuale, trei bucăți din teritoriu — francezilor, englezilor și americanilor; aceștia sunt în jur de două mii.

Despre concesiunea franceză nu sunt multe de spus. Este cea mai puțin importantă. Se află în partea de nord a orașului și se întinde până la râul

* milă — unitate de măsură pentru distanță; milă marină ≈ 1,8 km, milă terestră ≈ 1,6 km. (n.red.)

Yang-King-Pang, care o separă de teritoriul englez. Aici se ridică bisericile lazariștilor și ale iezuiților, care dețin, la patru mile de Shang-Hai, colegiul Tsikave, unde învață chinezi. Dar această micuță colonie franceză nu-și egalează nici pe departe vecinele. Din zece firme comerciale, fondate în 1861, n-au mai rămas decât trei, iar Oficiul de scont a preferat să se stabilească pe concesiunea engleză.

Teritoriul american ocupă partea dinspre Wusung. Se desparte de cel englez prin pârâul Su-Ceu, peste care se află un pod din lemn. Aici se văd hotelul Astor, biserica misionarilor și sunt instalate docuri pentru repararea navelor europene.

Dintre cele trei concesiuni, cea mai înfloritoare este, de departe, cea engleză. Locuințe somptuoase pe chei, case cu verande și grădini, palatul prinților comerțului, Oriental Bank, „hong"-ul* celebrei firme Dent, birourile Jardyne, Russel și ale altor mari negustori, clubul englezesc, teatrul, terenul pentru jocul cu mingea, parcul, hipodromul, biblioteca, iată ce cuprindea bogata comunitate anglo-saxonă, care își merită denumirea de „colonie model".

Iată de ce, pe acel teritoriu privilegiat, sub patronajul unei administrații liberale, nu te mirai să găsești, cum zicea domnul Leon Rousset, „un oraș chinezesc cu totul deosebit, care nu are analog nicăieri în altă parte".

Astfel că, pe acest colțișor de pământ, un străin venit pe calea pitorescului fluviu Albastru vedea patru steaguri fluturând în vânt: cele trei culori franțuzești, yahtul Regatului Unit, stelele americane și crucea Sfântului Andrei, galbenă pe fond verde, a Imperiului Florilor.

Împrejurimile Shang-Haiului, ținut de șes, fără un arbore, tăiat de drumuri pietruite și înguste, și de poteci ce se intersectează în unghi drept, cu rezervoare de apă și stropitori pentru imensele orezării, având canale pe care plutesc jonci** ce par a eșua în mijlocul câmpului, reprezintă un tablou imens, foarte verde, căruia îi lipsește rama.

La sosirea ei, nava *Perma* acostase la cheiul portului indigen, în fața mahalalei estice a Shang-Haiului. Acolo au debarcat Kin-Fo și Wang în acea după-amiază.

Vânzoleala oamenilor agitați era intensă pe mal și de nedescris pe râu. Sute de jonci, vase cu flori, sampane — un fel de gondole conduse cu godia***, alte ambarcațiuni de diverse mărimi, formau parcă un oraș plutitor, unde trăia o populație maritimă ce nu poate fi evaluată sub patruzeci de mii de suflete, populație ce trăiește destul de prost, iar cei mai înstăriți nu se ridică până la nivelul scribilor sau al mandarinilor.

---

* hong — sediu. (n.red.)

** joncă — mică ambarcațiune rudimentară din lemn, cu mai multe catarge și cu pânze, folosită în bazinul apusean al Oceanului Pacific la transportul de mărfuri și la pescuit. (n.red.)

*** godie — ramă lungă așezată la pupă, făcând ca barca să înainteze în zig-zag. (n. red.)

Cei doi prieteni se plimbară pe chei, în mijlocul mulțimii pestrițe, formată din negustori de toate felurile, vânzători de arahide, portocale, nuci de cocos sau grepfrut, marinari de diverse naționalități, sacagii, ghicitori, preoți budiști, lamaiști, preoți catolici îmbrăcați chinezește, cu coadă și evantai, soldați indigeni, „ti-paos", jandarmi și un fel de comis-voiajori, ce lucrează pentru negustorii europeni.

Kin-Fo, cu evantaiul în mână, plimbându-și privirea indiferentă peste mulțime, nu părea deloc interesat de ceea ce se întâmpla în jurul lui. Nici sunetul metalic al piaștrilor mexicani, nici cel al talerilor de argint sau cel al monedelor de aramă, pe care vânzătorii și cumpărătorii le schimbau cu zgomot, nu-i atrăgeau atenția. El putea să cumpere, cu banii jos, întreaga mahala.

Wang însă își deschise uriașa umbrelă, decorată cu monștri negri, fiind permanent preocupat, cum trebuie să fie un chinez de neam bun, căutând pretutindeni ceva de observat.

Trecând prin fața porții de răsărit, privirea îi căzu, din întâmplare, pe o duzină de cuști din bambus unde se strâmbau capetele unor criminali executați în ajun.

— Poate, zise el, există ceva mai bun de făcut pe lume decât să tai capete. Și anume, să le faci mai înțelepte.

Fără îndoială, Kin-Fo nu auzi reflecția lui Wang, care l-ar fi mirat, știind că venea din partea unui fost tai-ping.

Cei doi urmau cheiul ce înconjura zidurile orașului chinezesc.

La marginea mahalalei, în clipa în care tocmai intrau pe teritoriul concesiunii franceze, un indigen, îmbrăcat într-o robă lungă, albastră, atrăgea mulțimea lovind cu un bețișor un corn de bivol ce scotea un sunet strident.

— Un „sien-ceng", zise filozoful.

— Ce contează? răspunse Kin-Fo.

— Prietene, zise Wang, cere-i să-ți ghicească norocul. Ai un motiv, din moment ce te însori.

Kin-Fo vru să plece mai departe, dar Wang îl opri.

Sien-ceng-ul este un fel de prezicător popular care, pentru câțiva bănuți, ghicește viitorul. Nu are alte unelte profesionale decât o colivie în care ține o păsărică, colivie pe care o agață de un nasture al robei sale, și un joc de șaizeci și patru de cărți, reprezentând chipuri de zei, oameni sau animale.

Chinezii de orice condiție socială, în general superstițioși, nu pun prea mare preț pe profețiile unui sien-ceng care, de altfel, nici el nu se ia în serios.

La un semn al lui Wang, ghicitorul întinse pe pământ un covoraș de stambă, puse pe acesta colivia, își scoase cărțile, le bătu și le etală pe covoraș, astfel ca figurile să nu se vadă.

Apoi deschise ușița coliviei. Păsărica ieși, alese o carte și intră înapoi, după ce primi un bob de orez ca recompensă.

Prezicătorul întoarse cartea. Aceasta avea un chip de bărbat și un text, scris în kunanruna, limba mandarină din nord, limba oficială, cea a oamenilor instruiți.

Apoi, adresându-i-se lui Kin-Fo, prezicătorul îi spuse — ceea ce oricare dintre confrații săi, din orice țară din lume, ar fi prevestit fără să se compromită — că, după ce va depăși o încercare viitoare, se va bucura de zece mii de ani de fericire.

— Una, doar una! zise Kin-Fo, apoi voi fi liniștit tot restul vieții.

După care aruncă pe jos un taler de argint, asupra căruia profetul se repezi precum un câine înfometat la un os cu măduvă. Nu era obișnuit cu un asemenea chilipir.

Apoi Wang și elevul său se îndreptară către colonia franceză, cel dintâi gândindu-se la această predicție ce se potrivea bine cu propriile sale teorii asupra fericirii, al doilea știind bine că nimic nu-l putea atinge.

Trecură astfel prin fața Consulatului Franței, urcară puntea aruncată peste Yang-King-Pang, traversară râul, porniră oblic peste teritoriul englez, ca să ajungă pe cheiul portului european.

Era tocmai ora prânzului. Lumea afacerilor, foarte activă în cursul dimineții, se liniști brusc, ca vrăjită. Ziua comercială se încheia astfel, iar liniștea îi succeda agitației, chiar și în orașul englez, devenit chinezesc din acest punct de vedere.

În acest moment, câteva nave străine sosiră în port, cele mai multe sub pavilionul Marii Britanii. Nouă din zece, trebuie spus, sunt încărcate cu opiu. Această substanță degradantă, otrava pe care Anglia o distribuie Chinei, produce o cifră de afaceri ce depășește două sute șaizeci de milioane de franci și aduce trei sute la sută beneficiu. În zadar a încercat guvernul chinez să oprească importul de opiu în Imperiul Celest. Războiul din 1841 și tratatul de la Nan-King au dat intrare liberă acestei mărfi englezești și câștig de cauză prinților negustori. Trebuie adăugat că, dacă guvernul de la Peking a ajuns până la condamnarea la moarte a oricărui chinez ce vinde opiu, corupția la nivel înalt e la ea acasă. Se crede chiar că mandarinul guvernator al Shang-Haiului încasează anual un milion, numai ca să închidă ochii asupra uneltirilor personalului administrativ.

Evident, nici Kin-Fo, nici Wang nu se dedau la acest prost obicei de a fuma opiu, care duce rapid la moarte, prin slăbirea excesivă a organismului.

Niciodată nu pătrunsese nici măcar o uncie din această substanță în locuința bogată la care ajunseră cei doi prieteni, la o oră după debarcarea pe cheiul Shang-Haiului.

Wang, din nou surprinzător pentru un fost tai-ping, spuse:

— Există lucruri mai bune de făcut decât să importi depravarea unui întreg popor. Comerțul e bun, dar filozofia e mult mai bună. Înainte de orice, să fim filozofi!

IV

Yamenul este un ansamblu de construcții diverse, aranjate în linie, iar o a doua linie de chioșcuri și pavilioane o taie pe prima perpendicular. De obicei, yamenul este locuința mandarinilor de rang înalt și aparține împăratului. Dar nu le este interzis chinezilor bogați să aibă unul în proprietate personală. Într-o asemenea locuință somptuoasă locuia Kin-Fo.

Wang și elevul său se opriră la poarta principală, deschisă spre vasta incintă ce înconjoară diversele construcții ale yamenului, grădinile și curțile sale.

Dacă, în locul casei unui simplu particular, ar fi fost cea a unui magistrat mandarin, o tobă mare ar fi ocupat primul loc sub streașina decupată și pictată a porții.

Acolo, noapte și zi, ar fi venit să bată în tobă cei administrați, cerând să li se facă dreptate. Dar, în locul acelei mari tobe a plângerilor, vase impunătoare de porțelan ocupau intrarea în yamen conținând ceai rece, reînnoit continuu prin grija intendentului. Vasele se aflau la dispoziția trecătorilor, generozitate ce-i făcea cinste lui Kin-Fo. Așa că el era bine văzut, cum se spune, de vecinii săi de la răsărit și de cei de la apus.

La venirea stăpânului, servitorii alergară repede la poartă, să-l primească. Cameriști, valeți, portari, purtători de scaune, rândași, paznici, vizitii, servitori, bucătari, toți cei care muncesc într-o gospodărie chinezească, se înșiruiră, la ordinul intendentului. O duzină de culi, angajați lunar doar pentru muncile grele, stăteau ceva mai în spate.

Intendentul îi ură bun venit stăpânului casei. Acesta făcu un semn din mână și trecu repede.

— Sun? întrebă el.

— Sun! zise Wang zâmbind. Dacă Sun ar fi fost aici, n-ar mai fi fost el!

— Unde este Sun? repetă Kin-Fo.

Intendentul trebui să mărturisească faptul că nici el, nici altcineva nu știa ce se întâmplase cu Sun.

Sun era primul camerist, deci foarte apropiat lui Kin-Fo, de care acesta nu se putea lipsi în nici un fel.

Era deci Sun un servitor model? Nu. Era imposibil să-și facă cineva datoria mai prost decât el. Distrat, incoerent, neîndemânatic la treabă și la vorbă, tare lacom, cam laș, un adevărat chinez, dar fidel totuși, și singurul ce avea darul să-l scoată pe Kin-Fo din apatie. Kin-Fo găsea de douăzeci de ori pe zi motive să se supere pe Sun și, dacă nu-l certa decât de zece ori, era de-ajuns pentru a ieși din nepăsarea sa obișnuită. Era însă un servitor curat, fără îndoială.

De altfel, Sun venea singur să fie pedepsit, când merita, așa cum fac majoritatea servitorilor chinezi. Stăpânul său nu-l ierta însă. Loviturile de nuia plouau pe umerii săi, dar pe Sun nu-l deranjau prea tare.

El era mult mai sensibil la scurtarea repetată a cozii împletite pe care o purta pe spate, pedeapsă pe care Kin-Fo i-o aplica de câte ori greșea grav.

Toată lumea știe, de altfel, cât de mult țin chinezii la acest apendice bizar. Pierderea cozii este cea dintâi pedeapsă aplicată criminalilor! Reprezintă o dezonoare pe viață! De aceea, nefericitul valet nu se temea de nimic mai mult decât să fie condamnat la pierderea unei bucăți din coadă. Cu patru ani în urmă, când Sun intrase în serviciul lui Kin-Fo, coada lui, una dintre cele mai frumoase din Imperiul Celest, măsura un metru și douăzeci și cinci de centimetri. Acum, nu mai avea decât cincizeci și șapte de centimetri.

Continuând astfel, Sun avea să fie chel peste doi ani!

Între timp, Wang și Kin-Fo, urmați cu respect de servitori, traversară grădina, ai cărei arbori erau puși, majoritatea, în vase de lut și tunși cu multă artă, înfățișând animale fantastice. După aceea, ocoliră bazinul, populat cu gurami și pești roșii. Apele acestuia, foarte limpezi, dispăreau sub florile mari de nelumbo, cel mai frumos nufăr originar din Imperiul Celest. Salutară un patruped hieroglific, pictat în culori violente pe un perete, ca frescă simbolică, și ajunseră, în cele din urmă, la ușa principalei clădiri a yamenului.

Casa era compusă dintr-un parter și un etaj, și era ridicată pe o terasă la care aveai acces prin șase trepte de marmură. Împletituri din bambus erau întinse drept copertine în fața ușilor și a ferestrelor, ca să facă suportabilă temperatura excesivă, favorizând aerisirea interioară. Acoperișul plat contrasta cu acoperișurile fanteziste ale pavilioanelor risipite ici și colo prin incinta yamenului și ale căror creneluri, țigle multicolore și cărămizi, decupate în arabescuri fine, desfătau privirea.

Înăuntru, cu excepția camerelor special rezervate lui Wang și Kin-Fo, nu se mai aflau decât săli înconjurate de cabinete cu pereți transparenți, pe care erau pictate ghirlande de flori sau erau inscripționate sentințe morale cu care chinezii nu sunt deloc zgârciți.

Pretutindeni vedeai scaune ciudat răsucite, din lut sau porțelan, din lemn sau marmură, fără a uita cele câteva duzini de perne foarte moi și îmbietoare; pretutindeni, lămpi sau felinare cu forme variate, cu abajururi din sticlă nuanțată în culori tandre, mai împodobite cu ciucuri, franjuri și alte podoabe decât o catârcă spaniolă; de asemenea, mici mese de ceai, denumite *cea-ki*, nelipsite mobilierului chinezesc.

Cât despre cizelurile de fildeș, bronzurile încrustate cu email negru, vasele în care ardeau mirodenii, obiectele lăcuite ornamentate cu filigrane de aur în relief, piesele din jad alb ca laptele sau verde smarald, vasele rotunde sau în formă de prismă ale dinastiilor Ming și Tsing, porțelanurile încă și mai rare ale dinastiei Yen, emailurile cloazonate, roșii sau galben translucid, al căror secret nu se mai cunoaște azi, ar fi trebuit nu să pierzi, ci să petreci ore în șir doar ca să le numeri. Această luxoasă locuință oferea întreaga fantezie chinezească, îmbinată cu confortul european.

De fapt, Kin-Fo, cum s-a mai spus deja și cum gusturile sale o demonstrează, era un adept al progresului. Nu era refractar la importul nici unei invenții moderne a occidentalilor. El aparținea acelei categorii de Fii ai Cerului, încă prea rari, pe care îi seduc științele fizice și chimice. Nu făcea deci parte dintre barbarii care au tăiat primele fire electrice pe care firma Reynolds a vrut să le pună până la Wusung cu scopul de a afla mai rapid că sosește corespondența engleză și americană, nici dintre acei mandarini înapoiați care, pentru a nu permite cablarea submarină a Shang-Haiului de Hong-Kong, i-au obligat pe electricieni să fixeze cablul de un vas ce plutea pe râu, în loc să-l prindă de un punct oarecare de pe uscat.

Nu! Kin-Fo li se alătura compatrioților săi ce aprobau guvernul pentru că fondase arsenalele și șantierele de la Fu-Ceao sub conducerea inginerilor francezi. Avea și acțiuni la compania ce deținea vapoare chinezești ce navigau între Tien-Tsing și Shang-Hai în interes pur național și era interesat, de asemenea, de navele de mare viteză ce ajung de la Singapore mai repede cu trei sau patru zile decât poșta engleză.

Am arătat deja că progresul fusese introdus chiar și în interiorul locuinței sale. Astfel, aparatele telefonice realizau legătura între diversele clădiri ale yamenului său. Soneriile electrice făceau legătura între camerele casei sale. În timpul sezonului rece, făcea focul și se încălzea fără rușine, mai îndrăzneț decât compatrioții săi ce înghețau în fața vetrei goale, îmbrăcându-se cu patru rânduri de haine!

Locuința sa era luminată cu gaz, ca a inspectorului general al vămilor din Peking, ca a bogătașului Yang, un mare proprietar din Imperiul de Mijloc! În sfârșit, disprețuind folosirea scrisului în corespondența lui intimă, metodă ce-i părea învechită, progresistul Kin-Fo, cum se va vedea curând, adoptase fonograful, perfecționat de Edison la un nivel deosebit.

Astfel, elevul filozofului Wang avea, atât în partea materială a vieții, cât și în cea morală, tot ce îi trebuia pentru a fi fericit. Dar nu era! Îl avea pe Sun care îi alunga uneori apatia cotidiană, dar nici măcar Sun nu-i putea aduce fericirea!

E drept că, cel puțin pentru moment, Sun, care nu era niciodată acolo unde ar fi trebuit să fie, nu se arăta deloc. Probabil că avea să-și reproșeze vreo greșeală gravă, vreo neîndemânare grosolană comisă în absența stăpânului său și, dacă nu se temea pentru umerii săi, obișnuiți cu nuiaua, sigur tremura pentru coada sa.

— Sun! strigase Kin-Fo intrând în vestibulul în care dădeau toate sălile din stânga și din dreapta, iar vocea lui indica o nerăbdare prost mascată.

— Sun! repetase Wang, ale cărui sfaturi bune și mustrări nu avuseseră nici un efect asupra incorigibilului valet.

— Să-l găsiți pe Sun și să mi-l aduceți! spuse Kin-Fo, adresându-i-se intendentului, care îi trimise pe toți în căutarea celui ce era de negăsit.

Wang și Kin-Fo rămaseră singuri.

— Înțelepciunea, zise atunci filozoful, îi poruncește călătorului ce se întoarce acasă să se odihnească o vreme.

— Atunci, să fim înțelepți! răspunse simplu elevul lui Wang.

Și, după ce i-a strâns mâna filozofului, se îndreaptă către apartamentul său, în vreme ce Wang pornea spre camera sa.

Rămas singur, Kin-Fo se întinse pe unul dintre acele divane moi, de fabricație europeană, pe care un tapițer chinez n-ar fi reușit niciodată să-l capitoneze atât de confortabil. Acolo, începu să se gândească. Oare la căsătoria lui cu amabila și frumoasa femeie ce urma să-i devină tovarășă de viață?

Da, și nu trebuie să ne mirăm, căci se afla în ajunul întâlnirii cu ea. De fapt, această încântătoare persoană nu locuia la Shang-Hai. Ea stătea la Peking și Kin-Fo își zise că ar fi bine să o anunțe de întoarcerea sa la Shang-Hai și de viitoarea lui plecare spre capitala Imperiului Celest.

Chiar dacă simțea o anumită dorință, o ușoară nerăbdare de a o revedea, acest lucru nu era deplasat. Desigur, nutrea o adevărată afecțiune pentru ea! Wang îi demonstrase aceasta după regulile indiscutabile ale logicii, și acest element nou, introdus în existența lui, ar putea aduce necunoscuta... fericire... care, poate...

Kin-Fo visa deja cu ochii închiși. Ațipise și ar fi dormit, dacă n-ar fi simțit o ușoară atingere pe mâna sa dreaptă.

Instinctiv, degetele lui se strânseră și apucară un corp cilindric și ușor noduros, de grosime rezonabilă, pe care era obișnuit să-l manevreze.

Kin-Fo nu se putea înșela. În mâna dreaptă avea nuiaua, care îi fusese strecurată între degete, și, în același timp, auzi aceste cuvinte, pronunțate cu un ton resemnat :

— Când va vrea domnul!

Kin-Fo se ridică și, printr-o mișcare firească, ridică nuiaua pentru pedeapsă.

Sun se găsea înaintea lui, aplecat, răbdător, oferindu-și umerii. Sprijinindu-se cu o mână pe covorul din cameră, în cealaltă avea o scrisoare.

— În sfârșit, ai apărut! zise Kin-Fo.

— Ai ai ia! răspunse Sun. Nu-l așteptam pe stăpânul meu decât mâine. Când va vrea domnul!

Kin-Fo aruncă nuiaua. Sun, deși era galben de obicei, păli.

— Dacă tu îmi oferi spinarea fără altă explicație, înseamnă că meriți o pedeapsă mai grea. Despre ce e vorba?

— Despre scrisoarea asta...

— Spune! strigă Kin-Fo, apucând scrisoarea pe care i-o arăta Sun.

— Din neglijență, am uitat să v-o dau înainte de plecarea la Canton!

— Opt zile de întârziere, tâlharule!

— Am greșit, stăpâne!

— Vino aici!

— Sunt ca un biet crab fără picioare, ce nu poate să meargă! Ai ai ia!

Ultimul strigăt era unul disperat. Kin-Fo îl apucă pe Sun de coadă și îi reteză capătul cu foarfeca.

Probabil că picioarele îi crescură de îndată bietului crab, căci plecă în grabă, nu fără a lua de pe covor bucata din prețiosul apendice. De la cincizeci și șapte de centimetri, coada lui Sun ajunse la cincizeci și patru.

Kin-Fo, liniștindu-se, se așezase iar pe divan și examina fără să se grăbească scrisoarea sosită în urmă cu opt zile. Se supărase pe Sun doar pentru neglijența dovedită, nu pentru întârziere. Cu ce l-ar fi putut interesa o scrisoare oarecare? N-ar fi fost binevenită decât dacă i-ar fi provocat o emoție. Lui, o emoție?

Se uita la ea nepăsător.

Plicul, din pânză scrobită, arăta adresa și diverse timbre de culoarea vinului și ciocolatei, având evidențiate, sub un chip de bărbat, numerele doi și șase sute.

Asta însemna că venea din Statele Unite ale Americii!

— Bine, zise Kin-Fo. O scrisoare de la corespondentul meu din San Francisco.

Și o aruncă într-un colț al divanului.

De fapt, ce-i putea transmite corespondentul său? Că titlurile ce-i formau aproape întreaga avere dormeau liniștite în caseriile Băncii Centrale Californiene? Că acțiunile urcaseră cincisprezece sau douăzeci de procente? Că dividendele le depășeau pe cele de anul trecut, etc.?

Câteva mii de dolari în plus sau în minus nu-l impresionau deloc!

Totuși, la câteva minute după aceea, Kin-Fo luă iar scrisoarea și rupse plicul; dar, în loc să o citească, ochii săi căutară mai întâi semnătura.

— E, într-adevăr, o scrisoare de la corespondentul meu. Nu-mi poate vorbi decât despre afaceri. Pe mâine afacerile!

Și, pentru a doua oară, Kin-Fo se pregătea să o arunce, când privirea lui fu atrasă de un cuvânt subliniat de mai multe ori pe pagina a doua. Era cuvântul datorie, cu care corespondentul din San Francisco voia, în mod evident, să-i atragă atenția clientului său din Shang-Hai.

Kin-Fo se apucă atunci să citească de la început, și citi de la primul până la ultimul rând, nu fără o anumită curiozitate, surprinzătoare din partea lui.

Pentru o clipă, se încruntă; dar un fel de zâmbet disprețuitor îi apăru pe chip, când termină de citit.

Atunci Kin-Fo se ridică, făcu vreo douăzeci de pași prin cameră, se apropie o clipă de tubul acustic ce-l punea în legătură directă cu Wang. Duse chiar cornetul la gură și fu cât pe ce să sufle, dar se răzgândi, lăsă să-i cadă din mână șarpele de cauciuc și veni să se întindă pe divan.

Kin-Fo îl apucă pe Sun de coadă și îi reteză capătul cu foarfeca.

— Pfu! făcu el.

Kin-Fo era bine reprezentat de acest cuvânt.

— Și ea? murmură el. Ea este mult mai interesată decât mine de această situație!

Se apropie apoi de o măsuță lăcuită, pe care stătea o cutie prelungă, cizelată cu artă. Dar, când să o deschidă, se opri.

— Ce-mi spunea în ultima scrisoare? murmură el.

Și, în loc să ridice capacul cutiei, apăsă un arc fixat la una dintre extremități.

De îndată se auzi o voce catifelată:

— Dragul meu frate mai mare! Nu mai sunt pentru tine floarea de Mei-hua, floarea de cais, cea de piersic? Dragul meu cu inima de piatră prețioasă, de o mie de ori, de zece mii de ori: bună ziua!

Era vocea unei tinere, iar fonograful îi repeta cuvintele tandre.

— Biata mea surioară! zise Kin-Fo.

Apoi, deschizând cutia, scoase din aparat hârtia specială străbătută de mici canale, ce reproducea toate inflexiunile vocii îndepărtate și o înlocui cu alta.

Fonograful era atât de perfecționat că era destul să vorbești tare pentru ca membrana să fie impresionată și rola, mișcându-se ritmic datorită unui mecanism de ceas, să înregistreze cuvintele pe hârtia aparatului.

Kin-Fo vorbi cam un minut. După vocea lui, la fel de liniștită, nu-ți puteai da seama dacă era bucuros sau trist.

El nu spuse decât trei sau patru fraze. După aceea, opri mișcarea fonografului, retrase hârtia specială pe care acul, acționat de membrană, trasase canale oblice, corespunzătoare cuvintelor pronunțate. Apoi, punând hârtia într-un plic pe care-l lipi, scrise de la dreapta la stânga adresa următoare:

Doamnei Le-U
Bulevardul Cea-Cua,
Peking

O sonerie electrică îl făcu de îndată pe cel însărcinat cu corespondența să alerge. I se dădu ordin să o ducă imediat la poștă.

După un ceas, Kin-Fo dormea liniștit, strângând în brațe un „ciu-fu-jen", un fel de pernă împletită din bambus, ce menține în paturile chinezilor o temperatură medie, foarte apreciată la aceste latitudini calde.

V

— Tot n-ai nici o scrisoare pentru mine?

— Vai! Nu, doamnă!

— Ce lung mi se pare timpul, bătrână mamă!

Așa vorbea încântătoarea Le-U pentru a zecea oară în aceeași zi, în budoarul casei sale de pe bulevardul Cea-Cua, din Peking. „Bătrâna mamă" care-i răspundea și căreia ea îi dădea această denumire folosită în China pentru servitoarele în vârstă, era bombănitoarea și neplăcuta doamnă Nan.

Le-U se căsătorise la optsprezece ani cu un învățat de prim grad, ce colabora la vestitul Se-Ku-Tsuan-Ciu. Acest savant avea o vârstă dublă față de a ei și a murit la trei ani după unirea lor nepotrivită.

Tânăra văduvă s-a trezit deci singură pe lume, la nici douăzeci și unu de ani. Kin-Fo o văzuse în timpul unei călătorii pe care o făcuse la Peking, în acea perioadă. Wang, care o cunoștea, atrase atenția nepăsătorului său elev asupra acestei încântătoare persoane.

Kin-Fo se lăsă ușor convins de ideea schimbării condițiilor sale de viață, spre a deveni soțul frumoasei văduve. Le-U nu s-a arătat insensibilă la propunerea primită. Iată cum căsătoria, hotărâtă spre marea mulțumire a filozofului, trebuia celebrată imediat ce Kin-Fo, după ce dăduse la Shang-Hai dispozițiile necesare, avea să se întoarcă la Peking.

Nu se obișnuiește, în Imperiul Celest, ca văduvele să se recăsătorească. Nu pentru că ele nu și-ar dori, tot atât ca văduvele din țările occidentale, ci pentru că nu prea au cu cine. Dacă Kin-Fo făcea excepție de la regulă, asta se datora faptului că era un original. Le-U, o dată recăsătorită, nu ar mai fi avut dreptul să treacă pe sub „pae-lus", arcuri comemorative pe care împăratul le ridică uneori în cinstea femeilor celebre prin fidelitatea lor față de soțul defunct. De exemplu, văduva lui Sung, care nu a mai părăsit niciodată mormântul soțului ei, văduva Kung-Kiang, care și-a tăiat o mână, văduva Yen-Ciang, care s-a desfigurat ca semn al durerii conjugale. Dar Le-U credea că avea alte lucruri mai bune de făcut la cei douăzeci de ani ai ei. Urma să reia acea viață de supunere, singurul rol al femeii în familia chinezească, să renunțe la a mai vorbi despre lucruri din afara casei, să se conformeze preceptelor din cartea *Li-nun* despre virtuțile casnice și a cărții *Nei-tso-pien* despre obligațiile conjugale, să regăsească acea considerație de care se bucură soția care, în clasele elevate, nu mai este sclavă, așa cum se crede, în general.

Astfel, Le-U, inteligentă și instruită, înțelegea ce loc urma să aibă în viața bogatului plictisit și se simțea atrasă de el prin dorința de a-i demonstra că fericirea exista aici, pe pământ, resemnându-se pe de-a-ntregul cu soarta ce-i era hărăzită.

La moartea lui, savantul nu-i lăsase prea multă avere tinerei văduve. Casa de pe bulevardul Cea-Cua era modestă. Insuportabila Nan era singura servitoare, dar Le-U se obișnuise cu manierele ei regretabile, care nu sunt specifice servitoarelor din Imperiul Florilor.

Tânăra stătea, de obicei, în budoarul ei. Mobila ar fi părut destul de simplă, dacă n-ar fi fost darurile scumpe sosite de la Shang-Hai de două luni încoace. Pe pereți atârnau câteva tablouri, între altele și o capodoperă a bătrânului pictor Huan-Tse-Nen, ce ar fi atras atenția cunoscătorilor, în mijlocul acelor acuarele chinezești cu cai verzi, câini violeți și copaci albaștri, creațiile unor artiști moderni.

Pe o masă lăcuită se desfăceau, precum niște fluturi mari, cu aripile întinse, evantaie aduse de la vestita școală din Swatow. Pe o plafonieră de porțelan atârnau aranjamente elegante din flori artificiale, admirabil fabricate cu miez de *Arabia papyrifera* din insula Formosa, rivalizând cu nuferii albi, galbenele crizanteme sau crinii roșii din Japonia care se revărsau din jardieniere de lemn sculptat.

Acest ansamblu era slab luminat căci împletituri de bambus puse la ferestre nu lăsau să treacă decât o lumină dulce, filtrând razele de soare. Un paravan magnific, făcut din pene mari de uliu, ale căror pete, artistic dispuse, compuneau un bujor mare, emblema frumuseții în Imperiul Florilor, alături de două colivii în formă de pagodă, adevărate caleidoscoape cu cele mai strălucite păsări din India, câteva „tiemaols" școlărești, ale căror plăci de sticlă vibrau la adierea vântului, mii de alte obiecte completau curioasa ornamentație a acestui budoar.

— Nici o scrisoare încă, Nan?

— Nu, doamnă, încă nu!

Le-U era o tânără fermecătoare. Drăguță, chiar și pentru un european, cu tenul alb și nu galben, avea ochi blânzi, ce urcau foarte puțin spre tâmple, păr negru, împodobit cu câteva flori de piersic fixate pe ace de jad verde, dinți mici și albi, sprâncene abia conturate cu o tușă fină de cerneală de China.

Nu-și dădea cu cremă cu miere sau cu fard alb de Spania pe obraji, cum fac, de obicei, frumusețile din Imperiul Celest, nici nu-și rotunjea cu carmin buza inferioară, nici nu folosea alte farduri, pentru care curtea imperială cheltuie anual zece milioane de monede de aramă. Tânăra văduvă nu avea nevoie de aceste ingrediente artificiale. Ea ieșea puțin din casa ei de pe Cea-Cua și nici atunci nu folosea asemenea măști, pe care chinezoaicele le utilizează deseori în oraș.

Cât despre toaleta lui Le-U, nimic mai simplu și mai elegant. O rochie lungă cu patru cute, tivită cu un șiret brodat, sub aceasta o jupă plisată, apoi un pieptar ornamentat cu șnururi în filigran de aur, pantaloni prinși pe talie cu o centură și înnodați pe șosetele de mătase nanchin, papuci frumoși, ornați cu perle. Nu-i mai trebuia nimic tinerei văduve pentru a fi fermecătoare, dacă mai adăugăm că mâinile ei erau fine și că își păstra unghiile, lungi și roz, în mici teci de argint, rafinat cizelate.

Iar picioarele ei? Ei, bine, picioarele îi erau micuțe, nu datorită obiceiului barbar de a le deforma, obicei care, din fericire, tinde să dispară, ci pentru că

natura i le făcuse astfel. Această „modă" durează de șapte sute de ani și se datorează, probabil, unei prințese schilodite. Aplicarea ei cea mai simplă constă în îndoirea degetelor spre talpă, lăsând călcâiul intact, ceea ce face piciorul să pară un fel de trunchi de con, încurcă mult mersul, predispune la anemie și nu are ca scop, așa cum s-a crezut, gelozia soților.

Așa este tradiția, de la cucerirea tătară. Acum nu se mai numără nici trei chinezoaice din zece care să se supună, de la o vârstă fragedă, acestei suite de operațiuni dureroase, ce duc la deformarea piciorului.

— Nu se poate să nu fi venit o scrisoare azi! zise iar Le-U. Uită-te, bătrână mamă!

— M-am tot uitat! răspunse, cu obrăznicie, doamna Nan, care ieși din cameră bodogănind.

Le-U vru atunci să lucreze ceva, ca să se mai gândească și în altă parte. Astfel se gândi la Kin-Fo, pentru că îi broda o pereche de pantofi din stofă, a căror realizare este exclusiv rezervată femeilor din gospodăriile chinezești, indiferent de rangul social. Dar, curând, se opri.

Se ridică, luă dintr-o bombonieră câteva semințe de pepene verde, care trosniră în dinții ei micuți, deschise o carte, *Nushun*, un cod de instrucțiuni din care orice soție cinstită trebuie să citească.

La fel cum primăvara este pentru muncă anotimpul favorabil, la fel sunt zorii momentul cel mai propice al zilei.

Treziți-vă dimineața, nu vă lăsați copleșite de dulceața somnului.

Îngrijiți dudul și cânepa.

Toarceți cu zel mătasea și bumbacul.

Virtutea femeilor este activitatea și economia.

Vecinii vă vor lăuda...

Cartea se închise curând. Tandra Le-U nici măcar nu se gândea la ceea ce citea.

„Unde e?" se întrebă ea. „A trebuit să meargă la Canton. S-a întors la Shang-Hai? Când va veni la Peking? Marea i-a fost favorabilă? Fie ca zeița Koanin să-l ajute!"

Așa spunea neliniștita tânără. Ochii îi căzură, neatenți, asupra unei fețe de masă, artistic realizată, din mii de bucățele, un fel de mozaic de stofă, după moda portugheză, unde era desenată rața mandarină și familia ei, simbol al fidelității. Apoi se apropie de o jardinieră și culese o floare, la întâmplare.

— Vai! zise ea. Nu e floarea de salcie verde, emblema primăverii, a tinereții și a bucuriei! E crizantema galbenă, semnul toamnei și al tristeții!

Vru să lupte împotriva neliniștii ce pusese cu totul stăpânire pe ea. Lăuta ei era acolo. Degetele ei făcură să răsune corzile. Buzele tinerei murmurară primele cuvinte din cântecul *Mâini unite*, dar nu mai putu continua.

„Scrisorile lui nu întârziau altă dată", murmură ea. „Le citeam cu sufletul la gură. Sau, în locul rândurilor scrise, puteam să-i ascult vocea. Acest aparat îmi vorbea ca și cum el ar fi fost lângă mine."

Și Le-U se uită la un fonograf din apropiere, așezat pe un gheridon* lăcuit, asemănător celui de care Kin-Fo se servea la Shang-Hai. Cei doi puteau astfel să-și asculte vocile, în ciuda distanței ce-i separa... Dar astăzi, ca de altfel de câteva zile, aparatul rămase mut și nu mai spunea nimic despre gândurile celui absent.

În acel moment intră bătrâna mamă.

— Iată-ți scrisoarea! zise ea.

Și Nan ieși, după ce îi dădu lui Le-U un plic cu timbru de Shang-Hai.

Buzele tinerei schițară un zâmbet. Ochii ei străluciră mai intens. Rupse repede plicul, fără a mai pierde timpul să-l contemple, cum avea obiceiul să facă...

Respectivul plic nu conținea o scrisoare, ci una dintre acele hârtii cu striații ce, potrivite în aparatul fonografic, reproduc toate inflexiunile vocii omenești.

— Vai! Așa îmi place și mai mult! strigă Le-U, veselă. Cel puțin, îl voi auzi.

Hârtia fu plasată pe rola fonografului, ce începu să se învârtească cu ajutorul mecanismului cu ceas. Apropiindu-se cu urechea de el, Le-U auzi un glas binecunoscut, ce-i spunea:

„Surioară, ruina mi-a spulberat bogățiile precum vântul de la răsărit spulberă frunzele galbene toamna! Nu vreau să te fac tovarășă a mizeriei mele! Uită-l pe cel lovit de zece mii de nenorociri!

Disperatul tău Kin-Fo!"

Ce lovitură pentru tânăra femeie! O viață mai amară decât amara gențiană o aștepta acum. Da! Vântul spulberase speranțele sale o dată cu averea celui iubit! Dragostea pe care Kin-Fo o nutrea pentru ea se risipise pentru totdeauna. Prietenul ei nu credea decât în fericirea oferită de bogăție. Vai! Biata Le-U! Acum părea un zmeu al cărui fir s-a rupt și care se prăbușește pe pământ...

Chemată, Nan intră, ridică din umeri și își conduse stăpâna în dormitor. Dar, chiar dacă avea un pat încălzit artificial, cât de friguros i se păru culcușul bietei Le-U! Iar cele cinci perioade de veghe ale nopții nedormite i s-au părut îngrozitor de lungi...

VI

A doua zi, Kin-Fo, al cărui dispreț pentru lucrurile lumești nu se dezmințea nici măcar o clipă, plecă singur de acasă. Fără grabă, coborî pe malul drept al pârâului. Ajuns la podul de lemn, care face legătura dintre concesiunea engleză

* gheridon — măsuță rotundă, cu unul sau cu trei picioare. (n.red.)

și cea americană, traversă râul și se îndreptă către o casă arătoasă, construită între biserica misionarilor și Consulatul Statelor Unite.

Pe frontispiciul acestei case se găsea o placă mare din aramă pe care se vedea această inscripție, cu litere tumulare:

CENTENARUL

Kin-Fo împinse ușa, ce avea o acoperitoare capitonată, și ajunse într-un birou împărțit în două compartimente printr-o simplă balustradă situată la înălțimea cotului. Câteva dosare, cărți cu fermoare de nichel, un seif, două sau trei mese la care munceau angajații agenției, un birou sofisticat, rezervat onorabilului William J. Bidulph, iată mobilierul camerei respective, ce părea să fie dintr-o casă de pe Broadway și nu dintr-o locuință aflată pe malul Wusungului.

William J. Bidulph era agentul principal, în China, al companiei de asigurări împotriva incendiilor și de viață, al cărei sediu social se afla la Chicago. *Centenarul* — un nume frumos, ce trebuia să atragă mulți clienți — binecunoscut în Statele Unite, poseda sucursale și reprezentanțe în toate colțurile lumii. Făcea afaceri bune și pe scară mare, mulțumită statutului său, foarte generos și foarte liberal, care permitea asigurarea împotriva oricărui fel de risc.

Iată că și celeștii începeau să urmeze acest curent modern ce umplea seifurile companiilor de asigurări. Multe case din Imperiul Mijlociu erau asigurate împotriva incendiului, iar de pe contractele de asigurări de viață, cu multiple combinații, nu lipseau semnăturile chinezilor.

Sigla *Centenarului* se distingea deja pe frontonul porților din Shang-Hai și, între acestea, se aflau și pilaștrii yamenului lui Kin-Fo.

Deci elevul lui Wang nu avea intenția să se asigure împotriva incendiului și nu de aceea îl vizita pe William J. Bidulph.

— Domnul Bidulph? întrebă el, intrând în birou.

William J. Bidulph se afla acolo, „în persoană", ca un fotograf care face pozele de unul singur, fiind întotdeauna la dispoziția publicului. Era un bărbat de cincizeci de ani, îmbrăcat în costum negru, cu cravată albă, cu barbă, fără mustăți, ca americanii.

— Cu cine am plăcerea de a discuta? întrebă el.

— Mă numesc Kin-Fo, sunt din Shang-Hai.

— Domnul Kin-Fo! Unul dintre clienții noștri! Polița cu numărul douăzeci și șapte de mii două sute...

— Chiar el.

— Sunt foarte mulțumit că apelați la serviciile noastre!

— Aș dori să vorbesc cu dumneavoastră între patru ochi.

Conversația dintre cele două personaje urma să se desfășoare cu ușurință, căci William J. Bidulph vorbea chineza la fel de bine precum Kin-Fo stăpânea engleza.

Clientul cel bogat fu introdus, cu grija cuvenită stării sale materiale, într-un cabinet tapisat, prevăzut cu uși duble, unde s-ar fi putut complota și răsturnarea dinastiei Tsing, fără teama de a fi auzit nici de cele mai fine timpane din Imperiul Celest.

— Domnule, zise Kin-Fo, de îndată ce se așeză într-un balansoar, în fața șemineului încălzit cu gaz, aș vrea să tratez cu compania dumneavoastră și să mi se asigure, în caz de deces, o sumă de bani despre care vom vorbi în continuare.

— Foarte simplu, domnule, răspunse William J. Bidulph. Două semnături, a dumneavoastră și a mea, în partea de jos a unei polițe și asigurarea s-a făcut, după câteva formalități preliminare. Dar, domnule... pot să vă întreb... doriți să muriți la o vârstă foarte înaintată, lucru firesc, de altfel?

— De ce? întrebă Kin-Fo. De obicei, asigurarea de viață indică la asigurat teama de o moarte prea apropiată...

— Vai, domnule! răspunse William J. Bidulph cu mare seriozitate, teama aceasta nu se manifestă niciodată la clienții noștri. Nu arată asta chiar numele firmei? A te asigura la noi înseamnă a ți se garanta o viață lungă ! Mă iertați, dar la noi sunt rari cei care nu trăiesc până la o sută de ani... Foarte rari... Foarte, foarte rari... În interesul lor, trebuie să-i facem să trăiască! De aceea, afacerile ne merg foarte bine. De aceea, vă previn, domnule, că asigurându-vă la *Centenarul*, sunteți aproape sigur că veți ajunge la o sută de ani...

— Aha! făcu liniștit Kin-Fo, privindu-l cu răceală pe William J. Bidulph.

Agentul principal, serios ca un preot, nu avea chef de glume.

— Oricum ar fi, reluă Kin-Fo, vreau să mă asigur pentru două sute de mii de dolari.

— Noi spunem un capital de două sute de mii de dolari, răspunse William J. Bidulph.

Și scrise pe un carnețel suma respectivă, care, deși importantă, nu-l făcuse nici măcar să se încrunte.

— Știți, adăugă el, că asigurarea își pierde efectul, și că primele plătite, indiferent de numărul lor, rămân ale companiei, dacă persoana asigurată își pierde viața din cauza beneficiarului contractului?

— Cunosc asta.

— Și împotriva căror riscuri doriți să vă asigurați, dragul meu domn?

— A tuturor.

— Riscurile ce pot apărea în călătoriile pe mare și pe uscat, dar și în sejururile în afara granițelor Imperiului Celest.

— E bine.

— Și împotriva riscurilor de condamnare judiciară?

— Da.

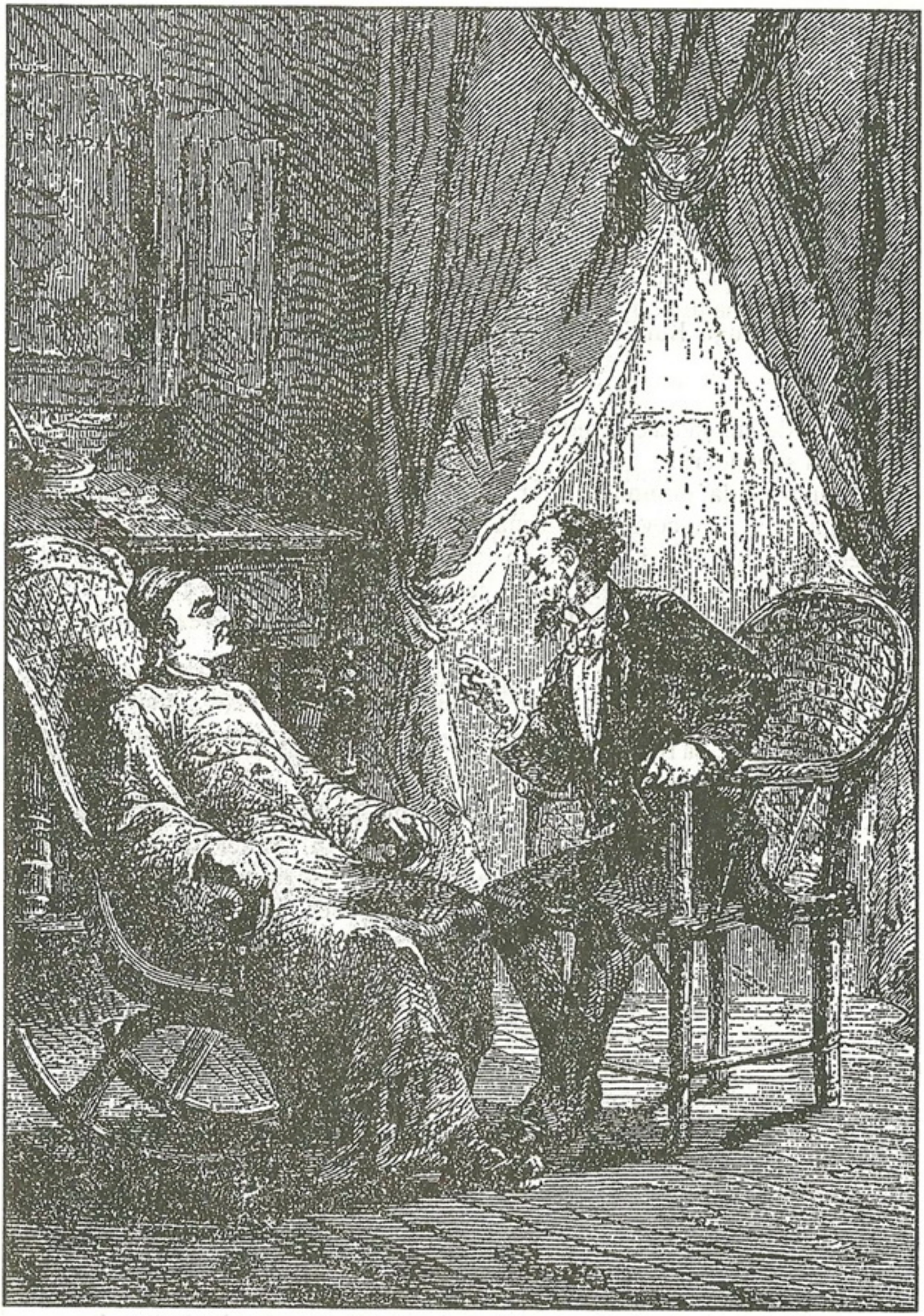

Clientul cel bogat fu introdus, cu grija cuvenită stării sale materiale, într-un cabinet tapisat...

— A riscurilor de duel?

— Da.

— A riscurilor de serviciu militar?

— Da.

— Știți că primele de plătit vor fi foarte mari?

— Voi plăti cât se va cere.

— Fie!

— Dar, adăugă Kin-Fo, mai există un risc foarte important, de care nu vorbiți.

— Care?

— Cel de sinucidere. Credeam că statutul firmei autorizează și asigurarea împotriva sinuciderii.

— Sigur că da, domnule, sigur că da, răspunse William J. Bidulph, frecându-și mâinile. Așa ceva reprezintă pentru noi o sursă de mari câștiguri. Înțelegeți, clienții noștri sunt, de obicei, oameni ce țin la viețile lor, iar cei ce se asigură împotriva sinuciderii, nu se omoară niciodată.

— Nu contează, răspunse Kin-Fo. Din motive personale, vreau să mă asigur și împotriva acestui risc.

— Cum doriți, dar prima va fi considerabilă.

— Vă repet că voi plăti cât va trebui.

— Am înțeles. Să rezumăm: riscuri pe mare, de călătorie, de sinucidere, zise William J. Bidulph continuând să-și noteze în carnet.

— În aceste condiții, ce primă voi plăti? întrebă Kin-Fo.

— Dragul meu domn, răspunse agentul principal, primele noastre sunt stabilite cu precizie matematică, ceea ce face cinste companiei. Nu mai sunt atât de mici, ca altă dată, când se calculau după tabelele lui Duvillars... Ați auzit de Duvillars?

— Nu.

— Un remarcabil statistician, dar deja învechit... Atât de învechit că nici nu mai trăiește. În epoca în care stabilea faimoasele sale tabele, ce servesc încă la calcularea primelor în multe companii europene, foarte înapoiate de altfel, media vieții era inferioară celei din prezent, grație progresului obținut în toate domeniile. Ne bazăm deci pe o durată a vieții în medie mai mare, în consecință favorabilă asiguratului, care plătește mai puțin și trăiește mai mult...

— Cât va fi o primă? reluă Kin-Fo, dornic să oprească vorbăria agentului, ce nu scăpa nici o ocazie să facă publicitate companiei de asigurări.

— Domnule, răspunse William J. Bidulph, pot să vă întreb câți ani aveți?

— Treizeci și unu.

— Ei bine, la treizeci și unu de ani, dacă nu era vorba decât de asigurarea împotriva riscurilor obișnuite, ați fi plătit 2,83 la sută. Dar, la *Centenarul*, doar

2,7 la sută, ceea ce anual, la un capital de două sute de mii, înseamnă cinci mii patru sute de dolari.

— Și în condițiile solicitate de mine? întrebă Kin-Fo.

— Incluzând toate riscurile, cu sinucidere cu tot?

— Mai ales sinuciderea.

— Domnule, răspunse cu amabilitate William J. Bidulph, după ce consultă un tabel imprimat pe ultima pagină a carnetului său, nu putem să vă luăm pentru asta mai puțin de douăzeci și cinci la sută.

— Adică?...

— Cincizeci de mii de dolari.

— Și cum trebuie plătită prima?

— Anual sau în rate lunare, după cum dorește asiguratul.

— Cât ar însemna pentru primele două luni?

— Opt mii trei sute treizeci și doi de dolari care, dacă ar fi vărsați azi, 30 aprilie, dragul meu domn, v-ar acoperi polița până pe 30 iunie al acestui an.

— Domnule, spuse Kin-Fo, aceste condiții îmi convin. Iată prima pe cele două luni.

Și puse pe masă un teanc gros de bancnote, pe care îl scosese din buzunar.

— Bine, domnule, foarte bine! răspunse William J. Bidulph. Dar, înainte de a semna polița, mai este o formalitate de îndeplinit.

— Care?

— Trebuie să vă vadă medicul companiei.

— Pentru ce?

— Ca să constate dacă sunteți sănătos. Dacă nu aveți nici o boală ascunsă, de natură a vă scurta viața, dacă ne dați garanții de existență îndelungată.

— La ce bun? Doar m-am asigurat împotriva duelului și a sinuciderii, atrase atenția Kin-Fo.

— Dragul meu domn, răspunse zâmbind William J. Bidulph, o maladie care v-ar ucide peste câteva luni ne-ar costa pur și simplu două sute de mii de dolari.

— Presupun că și sinuciderea mea v-ar costa la fel.

— Dragă domnule, răspunse mieros agentul principal, luând mâna lui Kin-Fo și mângâind-o ușor, am avut deja onoarea să vă spun că mulți dintre clienții noștri se asigură împotriva sinuciderii, dar nu se omoară niciodată. De altfel, nu ne este interzis să-i supraveghem. Dar, cu cea mai mare discreție.

— Așa? zise Kin-Fo.

— Adaug, ca o remarcă personală, că, dintre toți clienții *Centenarului*, tocmai aceștia îi plătesc cel mai mult timp prima datorată. Între noi fie vorba, de ce ar vrea bogatul domn Kin-Fo să se sinucidă?

— Și de ce s-ar asigura bogatul domn Kin-Fo?

— Vai! răspunse William J. Bidulph. Ca să aibă certitudinea că va trăi până la adânci bătrâneți, în calitatea lui de client al *Centenarului*.

Nu mai avea rost să discute cu agentul principal al celebrei companii. Prea era sigur de ceea ce spunea!

— Acum, mai zise acesta, în folosul cui se va face această asigurare de două sute de mii de dolari? Cine va fi beneficiarul acestui contract?

— Vor exista doi beneficiari, răspunse Kin-Fo.

— Cu părți egale?

— Nu, cu părți inegale. Unul va primi cincizeci de mii de dolari, celălalt o sută cincizeci de mii.

— Pentru cincizeci de mii de dolari trecem pe...

— Wang.

— Wang, filozoful?

— Chiar el.

— Și pentru o sută cincizeci de mii?

— Pe doamna Le-U, din Peking.

— Din Peking, repetă William J. Bidulph, terminând de scris numele beneficiarilor. Ce vârstă are doamna Le-U? întrebă el.

— Douăzeci și unu de ani, răspunse Kin-Fo.

— Vai! zise agentul, iată o tânără doamnă ce va fi foarte bătrână când va încasa suma din polița de asigurare!

— Și de ce, vă rog?

— Pentru că veți trăi peste o sută de ani, dragul meu domn. Cât despre filozoful Wang...

— Cincizeci și cinci de ani.

— Ei bine, acest domn amabil nu va pune mâna pe bani, asta e sigur!

— Rămâne de văzut, domnule.

— Domnule, răspunse William J. Bidulph, dacă aș fi avut cincizeci și cinci de ani și aș fi fost moștenitorul unei persoane de treizeci și unu, care trebuie să moară centenar, nici n-aș fi contat pe moștenirea mea.

— Servitorul dumneavoastră, domnule, zise Kin-Fo, îndreptându-se către ușa cabinetului.

— Iar eu al dumneavoastră, răspunse onorabilul William J. Bidulph, ce se înclină în fața noului client al *Centenarului*.

A doua zi, medicul companiei îi făcea lui Kin-Fo vizita regulamentară. „Trup de fier, mușchi de oțel, plămâni sănătoși" scria în raport. Nimic nu se opunea ca firma să lucreze cu un asigurat într-o situație atât de bună. Așa că polița fu semnată, de Kin-Fo pe de o parte, în folosul tinerei văduve și a filozofului Wang, iar de cealaltă de către William J. Bidulph, reprezentantul companiei.

Nici Le-U, nici Wang, în afara unor circumstanțe cu totul deosebite, nu trebuiau să afle ceea ce tocmai făcuse Kin-Fo pentru ei, înainte de ziua în care *Centenarul* le va vărsa acel capital, ultimă generozitate a ex-milionarului.

VII

Orice ar fi putut crede și zice onorabilul William J. Bidulph, seiful *Centenarului* era foarte serios amenințat. De fapt, planul lui Kin-Fo nu era dintre cele care nu se pun niciodată în aplicare. Complet ruinat, elevul lui Wang se hotărâse să termine cu o existență ce, chiar pe timpul când era bogat, nu-i oferea decât tristețe și plictiseală.

Scrisoarea adusă de Sun, după opt zile de când sosise, venea de la San Francisco. Ea anunța că Banca Centrală Californiană era în încetare de plăți. Ori averea lui Kin-Fo se compunea aproape în totalitate, după cum se știe, din acțiuni la această bancă vestită, atât de solidă până atunci. Dar nu avea de ce să se îndoiască. Pe cât de neobișnuită părea vestea aceasta, din nefericire era foarte adevărată. Suspendarea plăților de către Banca Centrală Californiană fusese confirmată de curând de către ziarele venite la Shang-Hai. Falimentul fusese pronunțat și Kin-Fo era ruinat complet.

De fapt, în afară de acțiunile la banca respectivă, ce-i mai rămânea? Nimic sau aproape nimic. Locuința lui din Shang-Hai, a cărei vânzare, aproape imposibilă, nu i-ar fi adus prea mulți bani. Cei opt mii de dolari vărsați ca primă în seiful *Centenarului*, câteva acțiuni la compania de nave din Tien-Tsin care, vândute chiar în ziua aceea, nu-i aduceau mai mult decât acoperirea nevoilor zilnice, iată acum întreaga lui avere.

Un occidental, un francez, un englez ar fi interpretat, probabil, în mod filozofic situația respectivă și ar fi încercat să-și refacă averea prin muncă. Un celest însă trebuie să creadă și să acționeze altfel. Doar moartea voluntară, ca un chinez adevărat, îl putea scoate din încurcături pe Kin-Fo, fără mustrări de conștiință, ba chiar cu indiferența tipică și caracteristică rasei galbene.

Chinezul nu are decât un curaj pasiv, dar la cel mai înalt nivel. Indiferența lui față de moarte e ceva de-a dreptul extraordinar. Bolnav, o vede apropiindu-se de el fără să tresară. Condamnat, aflat deja în mâinile călăului, nu arată nici o teamă. Execuțiile publice atât de frecvente, vederea oribilelor torturi pe care le implică pedepsele penale în Imperiul Celest, îi familiarizează de la o vârstă fragedă pe fiii cerului cu ideea de a pleca fără regrete din lumea asta.

De aceea, nu trebuie să ne mirăm că, în toate familiile lor, gândul morții este în ordinea firească a lucrurilor și constituie deseori subiectul discuțiilor.

Moartea nu lipsește din nici una dintre faptele cele mai obișnuite din viață. Cultul înaintașilor se regăsește chiar și la oamenii cei mai săraci. Nu există nici

o locuință bogată în care să nu le fie rezervat un fel de sanctuar, nici o colibă săracă în care să nu se păstreze un colțișor pentru relicvele strămoșilor, a căror sărbătorire are loc în a doua lună a anului. Iată de ce se vând, chiar în magazinul unde se găsesc pătuțuri pentru copii și daruri de nuntă, un sortiment variat de coșciuge, un articol foarte des întâlnit în comerțul chinezesc.

De fapt, cumpărarea unui coșciug este una dintre preocupările constante ale celeștilor. Mobilierul ar fi incomplet dacă ar lipsi coșciugul din casa părintească. Fiul are datoria de a i-l oferi tatălui său, din câștigul propriu. Aceasta este o dovadă grăitoare de tandrețe.

Coșciugul se depune într-o cameră specială. Este împodobit, întreținut și adesea, după ce a primit rămășițele pământești, este păstrat încă mulți ani, cu o grijă pioasă. În fine, respectul pentru morți este baza religiei chinezilor și contribuie la strângerea relațiilor de familie.

De aceea Kin-Fo, mai mult ca oricine, din cauza temperamentului său, trebuia să se gândească senin la a-și pune capăt zilelor. Le asigurase soarta celor la care ținea. Ce mai putea regreta acum? Nimic. Sinuciderea nu trebuia să-i provoace nici o remușcare. Ceea ce este o crimă în țările civilizate ale Occidentului nu este altceva decât un act legitim, ca să spunem așa, în mijlocul acestei civilizații bizare din Asia răsăriteană.

Hotărârea lui Kin-Fo era deci luată și nici o altă influență n-ar fi putut să-l împiedice să-și pună în aplicare planul, nici măcar intervenția filozofului Wang.

În plus, acesta nu știa nimic despre deciziile elevului său. Sun nu știa nimic mai mult și nu observase decât un singur lucru, și anume că, de la întoarcerea sa, Kin-Fo se arăta mai îndurător cu prostiile lui zilnice.

Sun își spunea, în sinea lui, că n-ar fi putut găsi un stăpân mai bun și acum coada lui se legăna pe spate într-o siguranță reconfortantă.

Un proverb chinezesc spune:

„Pentru a fi fericit pe pământ, trebuie să trăiești la Canton și să mori la Liao-Ceu."

Asta pentru că la Canton se găsesc toate opulențele vieții și la Liao-Ceu se fabrică cele mai bune coșciuge.

Kin-Fo nu putea uita să-și comande coșciugul la cea mai renumită firmă, astfel ca ultimul său pat de odihnă să sosească la timp. A fi culcat în condiții bune pentru somnul din urmă este preocuparea constantă a oricărui celest ce știe să trăiască.

În același timp, Kin-Fo ceru să i se cumpere un cocoș alb, a cărui menire este, cum se știe, să se încarneze în el spiritele ce zboară și prind, în trecere, unul dintre cele șapte elemente din care se compune sufletul unui chinez.

Iată deci că, dacă elevul filozofului Wang se arăta nepăsător față de viață, nu la fel se comporta față de moarte.

După ce a pus la punct toate aceste detalii, nu-i mai rămăsese decât să întocmească programul funeraliilor sale. Deci, chiar în aceeași zi, o foaie de hârtie, zisă hârtie de orez, dar în confecționarea căreia orezul nu are nici o legătură, a primit ultimele dorințe ale lui Kin-Fo.

După ce a lăsat prin testament tinerei văduve casa lui din Shang-Hai și lui Wang un portret al împăratului tai-ping, la care filozoful se uita mereu cu plăcere, totul fără a prejudicia capitalurile asigurate de *Centenarul*, Kin-Fo a trasat cu o mână fermă ordinea și mersul personajelor ce trebuiau să asiste la funeralii.

Mai întâi, în lipsa părinților, care nu mai trăiau, o parte dintre prietenii pe care îi mai avea trebuiau să figureze în fruntea cortegiului, îmbrăcați în alb, culoare de doliu în Imperiul Celest. De-a lungul străzilor, până la mormântul ridicat de multă vreme pe câmpul din apropierea Shang-Haiului, se desfășurau două rânduri de valeți funerari, purtând diverse simboluri — umbrele albastre, halebarde, paravane de mătase, anunțuri cu detalii ale ceremoniei. Acești valeți erau îmbrăcați cu tunică neagră, având centură albă și pălărie neagră.

În spatele primului grup de prieteni urma să meargă o călăuză, îmbrăcată în roșu aprins din cap până în picioare, ce bătea gongul și preceda portretul răposatului, culcat într-un fel de raclă bogat decorată. Venea apoi al doilea grup de prieteni, cei care trebuiau să leșine la intervale egale de timp, căzând pe perne pregătite dinainte pentru această situație. La sfârșit venea un grup de tineri, adăpostiți sub un baldachin bleu-auriu, ce aruncau pe drum bucățele de hârtie albă, găurite, destinate să distragă spiritele rele ce ar fi fost tentate să se alăture convoiului.

Apoi avea să se arate catafalcul, o litieră enormă tapetată cu mătase violetă brodată cu dragoni de aur, pe care cincizeci de valeți urmau să-l poarte pe umeri, în mijlocul unui șir dublu de preoți budiști. Aceștia, îmbrăcați în robe cenușii, galbene și roșii, recitau ultimele rugăciuni, alternând cu bătăile gongurilor, plânsul fluierelor și strălucita fanfară de trompete lungi de șase picioare.

La sfârșit veneau trăsurile de doliu, drapate în alb, ce încheiau acest somptuos convoi, al cărui cost trebuia să absoarbă ultimele resurse ale opulentului defunct.

În concluzie, programul nu oferea nimic extraordinar. Multe înmormântări de acest fel se vedeau pe străzile Cantonului, Shang-Haiului sau ale Pekingului și celeștii considerau că astfel i se aducea un omagiu firesc defunctului.

Curând, o ladă, expediată de la Liao-Ceu, sosi pe adresa lui Kin-Fo, în locuința sa din Shang-Hai. Conținea, ambalat cu grijă, coșciugul comandat pentru respectiva împrejurare. Nici Wang, nici Sun, nici unul dintre servitorii de la yamen n-a părut mirat de așa ceva. Repetăm, nu există nici un chinez care să nu-și procure în timpul vieții patul pe care va dormi pentru eternitate.

Coșciugul, o capodoperă a fabricantului de la Liao-Ceu, fu plasat în camera strămoșilor. Acolo, periat, ceruit și lustruit, ar fi așteptat multă vreme, firește, până ce l-ar fi folosit elevul filozofului Wang.

Dar nu așa stăteau lucrurile. Zilele lui Kin-Fo erau numărate și clipa care avea să-l ducă între înaintașii familiei sale se apropia.

De fapt, chiar în seara aceea hotărâse Kin-Fo să părăsească lumea.

În timpul zilei venise o scrisoare de la neîmpăcata Le-U.

Tânăra văduvă punea la dispoziția lui Kin-Fo puținul pe care îl avea. Bogăția nu însemna nimic pentru ea! Va ști să se lipsească de aceasta! Ea îl iubea. Ce-i mai trebuia lui în plus? Nu puteau să fie fericiți cu o situație materială mai modestă?

Această scrisoare, mărturie a celei mai sincere afecțiuni, nu putu modifica hotărârea lui Kin-Fo.

„Doar moartea mea o va îmbogăți", se gândi el.

Rămânând să hotărască unde și cum avea să se împlinească actul suprem, Kin-Fo arăta un fel de plăcere în a pune la punct detaliile respective. El spera totuși că în ultima clipă, o emoție, oricât de trecătoare ar fi fost, avea să facă să-i tresalte inima!

În incinta yamenului se înălțau patru chioșcuri frumoase, decorate cu imaginație. Purtau denumiri semnificative: *Pavilionul Fericirii*, unde Kin-Fo nu intra niciodată, *Pavilionul Bogăției*, la care se uita cu un adânc dispreț, *Pavilionul Plăcerii*, ale cărui uși se închiseseră de mult pentru el, *Pavilionul Vieții Îndelungate*, pe care se hotărâse să-l dărâme!

Pe acesta îl alesese din instinct. Se decise să se închidă acolo în noaptea ce urma. Acolo aveau să-l găsească mâine, fericit în moarte.

Această hotărâre luată, cum avea să moară? Să își despice burta ca un japonez, să se spânzure cu centura de mătase ca un mandarin sau să-și taie venele într-o baie parfumată ca un epicurian din Roma antică.

Nu. Toate aceste procedee ar fi părut brutale, respingătoare, prietenilor și servitorilor săi. Un dram de opiu amestecat cu o otravă subtilă ar fi fost deajuns să-l treacă dintr-o lume în cealaltă, fără să își dea măcar seama, poate prin unul din acele vise ce transformă somnul obișnuit în cel etern.

Soarele începea deja să coboare la orizont. Kin-Fo nu mai avea de trăit decât câteva ore. Vru să revadă, într-o ultimă plimbare, câmpul din jurul Shang-Haiului și malurile râului Juang-Pu pe care își plimbase plictiseala de atâtea ori. Singur, fără să-l fi văzut măcar pe Wang în timpul zilei, părăsi yamenul în care va mai intra doar o dată pentru a nu mai ieși niciodată.

Teritoriul englezesc, podulețul aruncat peste apă, concesiunea franceză fură traversate de el cu pași leneși ce indicau că nici măcar nu se grăbea să ajungă în ora cea din urmă. Pe cheiul unde se află portul indigen, înconjură zidul Shang-Haiului până la catedrala romano-catolică, a cărei cupolă domină

Apoi avea să se arate catafalcul, în mijlocul unui șir dublu de preoți budiști, și strălucita fanfară de trompete lungi de șase picioare...

cartierul meridional. Apoi coti la dreapta și urcă liniștit pe drumul ce ducea la pagoda din Lung-Hao.

Câmpia era întinsă și lipsită de denivelări, ajungând până la copacii înalți ce mărginesc valea Minului, imense terenuri mlăștinoase pe care industria agricolă le transformase în orezării. Ici și colo, o încâlcire de canale ce se umpleau în timpul refluxului, câteva sate sărăcăcioase cu colibe din trestie și lut gălbui, două sau trei loturi cu grâu, aflate pe parcele de pământ înălțate, ca să fie apărate de ape. De-a lungul cărărilor strâmte, un mare număr de câini, capre albe, rațe și gâște, fugeau cât de repede puteau când vreun trecător le tulbura forfota.

Câmpul acesta, cultivat din belșug, al cărui aspect nu l-ar fi mirat pe un indigen, ar fi atras totuși atenția și ar fi provocat, poate, repulsie unui străin. De fapt, peste tot, sicriele se vedeau cu sutele. În afară de movilele de pământ ce acopereau morții, nu se mai vedeau decât grămezi de lăzi alungite, piramide de coșciuge, etajate ca bârnele pe un șantier de construcții.

Câmpia chineză din jurul unui oraș important este un imens cimitir. Morții stăpânesc teritoriul, întocmai ca și cei vii. Se pretinde că este interzis să se îngroape sicriele, cât timp aceeași dinastie ocupă tronul imperiului, dar o dinastie durează câteva secole!

Fie că interdicția e adevărată sau nu, sigur este că toate cadavrele, culcate în sicrie, unele vopsite în culori vii, altele șterse și modeste, unele noi și îngrijite, altele afectate de vreme, așteptau mulți ani ziua îngropării.

Kin-Fo nu se mai mira de această stare de lucruri. De fapt, nici nu-l interesa ce se întâmpla în jurul său. Doi străini, îmbrăcați ca europenii, care-l urmăriseră încă de la ieșirea din yamen, nici măcar nu fuseseră observați de el. Nu-i văzu, deși ei nu-i pierdeau nici un gest.

Stăteau la o anumită distanță, îl urmăreau pe Kin-Fo când acesta mergea, se opreau când el stătea. Uneori, schimbau între ei priviri, două sau trei vorbe și, în mod cert, se aflau acolo ca să-l spioneze. Nu prea înalți, sub treizeci de ani, rapizi în mișcări, bine făcuți, ar fi putut fi asemănați cu doi câini de vânătoare cu privirea ageră și cu picioare iuți.

După ce a umblat cam o leghe pe câmp, Kin-Fo s-a întors pe unde venise ajungând pe malurile râului Huang-Pu.

Cei doi urmăritori făcură la fel.

Întorcându-se, Kin-Fo se întâlni cu doi sau trei cerșetori ce arătau mizerabil și le dădu ceva de pomană.

Ceva mai încolo, câteva chinezoaice creștine, dintre cele ce fuseseră pregătite pentru această meserie de devotament de către surorile de caritate franceze, apărură în calea lui. Ele veneau purtând în spate coșuri în care duceau spre creșă bieți copii părăsiți.

Kin-Fo își goli buzunarele în mâinile surorilor de caritate.

Cei doi străini se mirară de un asemenea gest făcut de un chinez.

Se lăsa seara, iar Kin-Fo, întorcându-se la zidurile Shang-Haiului, mergea pe drumul de pe chei.

Populația navigantă nu dormea încă. Strigăte și cântece se auzeau de peste tot.

Kin-Fo ascultă. Voia să afle care vor fi ultimele cuvinte ce-i erau date să le audă.

O tânără tankaderă, conducându-și barca pe apele întunecate, cânta astfel:

Barca mea, în culori vii,
E-mbrăcată în flori mii.
Îl aștept, cu sufletul fermecat
Să revină, mâine pe-nserat.
Cerul să-l apere! fie ca drumul lui lung
Să pară cât mai scurt!

„Se va întoarce mâine! Iar eu unde voi fi mâine?" se gândi Kin-Fo, clătinând din cap.

Tânăra își reluă cântecul:

El a plecat departe, cred
Până-n Manciuria, la zidul chinezesc!
Vai, adesea inima mea tresare
Când vântul suflă nemilos de tare,
Iar el s-a dus fără de teamă
Că furtuna stă să-nceapă!

Kin-Fo asculta în continuare și nu spunea nimic. Tankadera termină astfel:

Ce nevoie am de avere?
Iubitul meu departe piere!
Trecut-au luni în număr trei,
Hai vino la preot, dacă vrei
Să ne unim, să fim iubiți
Ca doi fenicși nedespărțiți.*
Revino! Te iubesc atât...
Și mă iubești la fel de mult.

„Poate că are dreptate", murmură Kin-Fo, „bogăția nu este totul pe lume. Dar nici viața nu înseamnă mare lucru!"

După o jumătate de oră, Kin-Fo se întorcea la locuința lui. Cei doi străini, care-l urmăriseră până acolo, au fost nevoiți să se oprească.

Liniștit, Kin-Fo se îndreptă către *Pavilionul Vieții Îndelungate,* deschise ușa acestuia, o închise în urma sa și se trezi singur într-un mic salon abia luminat de o lampă.

* În China cei doi fenicși sunt simbolul căsătoriei.

Pe o masă făcută din jad, se găsea o cutiuță ce conținea câteva grăunțe de opiu, amestecate cu o otravă mortală, „un ultim refugiu" mereu la îndemâna bogatului cel plictisit.

Kin-Fo luă otrava, o introduse într-o pipă de lut roșu de care se folosesc, de obicei, fumătorii de opiu, apoi o aprinse.

— Vai! N-am nici o emoție! murmură el. Nici măcar în clipa când voi adormi și nu mă voi mai trezi!

Ezită o clipă.

— Nu! zise el, aruncând pipa care se sparse pe parchet. Vreau să am măcar o emoție, chiar dacă va fi emoția așteptării! Vreau! Și o voi avea!

Și, ieșind din chioșc, Kin-Fo, mai grăbit ca de obicei, se îndreptă către camera lui Wang.

VIII

Filozoful nu se culcase încă. Întins pe un divan, citea ultimul număr al Gazetei Pekingului. Când se încrunta, însemna, cu siguranță, că citea vreun compliment adresat dinastiei Tsing.

Kin-Fo deschise ușa, intră în cameră, se așeză pe un fotoliu și, fără vreo introducere, începu:

— Wang, vreau să-ți cer ceva.

— Orice! răspunse filozoful, lăsând deoparte ziarul. Vorbește, vorbește, fiul meu, nu te teme și orice ar fi, voi face pentru tine!

— Ceea ce-ți cer, spuse Kin-Fo, este un serviciu pe care un prieten îl poate face o singură dată. După asta, Wang, te voi scuti de alte nouă sute nouăzeci și nouă și trebuie să știi că nici măcar nu-ți voi mulțumi pentru ajutorul dat.

— Nici cel mai abil om în explicarea lucrurilor inexplicabile tot nu te-ar înțelege. Despre ce e vorba?

— Wang, îi zise Kin-Fo, sunt ruinat!

— Aha! făcu filozoful, cu tonul unui om ce primea mai curând o veste bună decât una rea.

— Scrisoarea pe care am găsit-o aici la întoarcerea noastră de la Canton, reluă Kin-Fo, mă informa că Banca Centrală Californiană este falimentară. În afară de acest yamen și de vreo mie de dolari, care îmi permit să mai trăiesc încă o lună sau două, nu mi-a mai rămas nimic.

— Deci, întrebă Wang, după ce se uită atent la elevul său, nu-mi mai vorbește bogatul Kin-Fo?

— Nu, ci săracul Kin-Fo, pe care sărăcia, de altfel, nici nu-l sperie.

— Ai răspuns bine, fiul meu, spuse filozoful, ridicându-se. Deci nu mi-am pierdut vremea degeaba învățându-te să fii înțelept. Până acum doar ai vegetat fără să simți ceva, fără pasiune, fără luptă. Dar acum vei trăi! Viitorul s-a schimbat! Ce contează! Confucius a spus, iar după el Talmudul evreilor, că nenorocirile sunt mai ușor de îndurat când nu te temi de ele. Acum ne vom câștiga singuri orezul zilnic. După cum aflăm din Nun-Sum: în viață ai urcușuri și coborâșuri. Roata norocului se învârtește neîncetat, iar vântul primăverii este schimbător. Bogat sau sărac, să știi să-ți faci datoria. Mergem?

Și Wang, ca un filozof practic, se pregătea să plece din acea locuință somptuoasă.

Kin-Fo îl opri.

— Am zis, repetă el, că sărăcia nu mă sperie, dar adaug că nici nu vreau s-o cunosc!

— Aha! făcu Wang. Deci tu vrei să...

— Mor.

— Să mori! repetă liniștit filozoful. Dar cel hotărât să termine cu viața nu spune nimănui acest lucru.

— Aș fi sfârșit deja cu ea, reluă Kin-Fo, la fel de liniștit ca filozoful, dacă n-aș fi vrut ca moartea să-mi aducă măcar o primă și ultimă emoție. Ori, în momentul în care era să înghit puțin opiu din acelea despre care știi, inima îmi bătea atât de slab încât am aruncat otrava și am venit la tine.

— Deci vrei, prietene, să murim împreună? întrebă Wang zâmbind.

— Nu, răspunse Kin-Fo, am nevoie de tine viu.

— De ce?

— Ca să mă lovești cu mâna ta!

La această propunere neașteptată, Wang nici măcar nu tresări. Dar Kin-Fo, care îl privea drept în ochi, văzu o strălucire ciudată în ei. Fostul tai-ping se trezea oare? Această cerere a elevului său nu-l făcea deloc să ezite?

Să fi trecut peste el optsprezece ani fără să-i stingă instinctele sângeroase din tinerețe? Nu se opunea deloc hotărârii luate de fiul celui care îl adăpostise odinioară. Accepta, fără ezitare, să-l scape de această existență pe care n-o mai dorea. Ar fi făcut astfel Wang, filozoful.

Dar acea strălucire se stinse aproape imediat. Wang reveni la fizionomia lui obișnuită de om curajos, chiar ceva mai serios ca înainte.

Întrebă, liniștit:

— Asta îmi ceri?

— Da, răspunse Kin-Fo. Acest serviciu te va achita de tot ceea ce îți imaginezi că-i datorezi lui Ceung-Heu și fiului său.

— Ce ar trebui să fac?

— De azi și până pe 25 iunie, a douăzeci și cincea zi a celei de-a șasea luni, mă auzi bine, Wang, când se vor încheia cei treizeci și unu de ani ai mei, trebuie să încetez a mai exista! Trebuie să pier lovit de tine, fie din față, fie din spate, ziua, noaptea, nu contează cum, nu contează unde, în picioare, culcat, treaz, adormit, înjunghiat sau otrăvit. Trebuie ca în fiecare din cele optzeci de mii de minute din care se compune viața mea în timpul celor cincizeci și cinci de zile rămase, să mă gândesc și, sper, să mă tem, că viața mea se va încheia brusc. Trebuie să am înaintea mea cele optzeci de mii de emoții astfel ca, atunci când se vor separa cele șapte elemente din sufletul meu, să pot striga: în sfârșit, am trăit!

Contrar obiceiului său, Kin-Fo vorbise cu o anumită înflăcărare. Observăm, de asemenea, că fixase termenul dispariției sale cu cinci zile înainte de expirarea poliței sale de asigurare. Acționa ca un om prudent, căci, dacă n-ar fi vărsat o nouă primă, întârzierea ar fi dus la pierderea câștigurilor de către beneficiarii asiguratului.

Filozoful îl ascultase cu gravitate, aruncând, pe furiș, câteva priviri rapide către portretul regelui tai-ping, ce-i împodobea camera și pe care urma să-l moștenească, lucru neștiut încă de el.

— Deci nu te vei da înapoi din fața îndatoririi de a mă lovi? întrebă Kin-Fo.

Wang, cu un gest, arătă că nu era pregătit de așa ceva. Cunoștea însă pe alții, din vremea când se luptau pentru împăratul tai-ping. Dar adăugă, ca unul ce vrea să elimine toate obiecțiile, înainte de a se apuca de o treabă:

— Deci renunți la norocul pe care Adevăratul Stăpân ți l-a rezervat ca să ajungi la adânci bătrâneți?

— Renunț!

— Fără păreri de rău?

— Fără! răspunse Kin-Fo. Să trăiesc până la bătrânețe! Să ajung ca o bucată de lemn ce nu mai poate fi sculptată! Nici când eram bogat nu-mi doream asta, dar acum, că sunt sărac?

— Și tânăra văduvă din Peking? întrebă Wang. Uiți proverbul: *floarea cu floarea, salcia cu salcia.* Două inimi ce se înțeleg trăiesc o sută de ani de primăveri.

— În trei sute de ani de toamnă, vară și iarnă! răspunse Kin-Fo, ridicând din umeri. Nu! Biata Le-U ar trăi în mizerie alături de mine. Dimpotrivă, moartea mea o va îmbogăți!

— Ai făcut așa ceva?

— Da. Chiar și tu, Wang, câștigi cincizeci de mii de dolari dacă mor!

— Aha! zise simplu filozoful. Ai câte un răspuns la fiecare întrebare.

— La toate. Ba chiar și o observație pe care tu nu mi-ai făcut-o.

— Care?

— Pericolul de a fi urmărit, după moartea mea, pentru asasinat!

— Doar proștii sau neîndemânaticii se lasă prinși. De altfel, ce merit aș avea în a-ți face acest ultim serviciu, dacă n-aș risca nimic?

— Nu-i așa, Wang. Prefer să-ți ofer siguranță totală din acest punct de vedere. Nimeni nu te va bănui.

Spunând asta, Kin-Fo se apropie de o masă, luă o foaie de hârtie și, cu un scris citeț, concepu rândurile următoare:

„M-am sinucis cu bună știință, din dezgust și nepăsare față de viață.

Kin-Fo"

Și îi dădu hârtia lui Wang.

Filozoful o citi în gând, apoi cu glas tare. După aceea o împături cu grijă și o puse într-un carnețel pe care-l avea mereu la el.

O a doua strălucire îi aprinse privirea.

— Nu-i o glumă de-a ta? întrebă el, uitându-se fix la elevul său.

— Totul este foarte serios.

— Atunci și din partea mea e la fel.

— Pe cuvântul tău?

— Pe cuvânt.

— Atunci, voi trăi până cel mai târziu pe 25 iunie?

— Nu știu dacă vei trăi în sensul în care crezi tu, răspunse cu gravitate filozoful, dar, în mod sigur, atunci vei fi mort.

— Mulțumesc și adio, Wang.

— Adio, Kin-Fo.

Apoi Kin-Fo plecă liniștit din camera filozofului.

IX

— Ei, bine, Craig-Fry? îi întrebă a doua zi onorabilul William J. Bidulph pe cei doi agenți special însărcinați cu supravegherea noului client al *Centenarului.*

— Ei bine, răspunse Craig, l-am urmărit ieri în timpul unei lungi plimbări pe care a făcut-o pe șesul din jurul Shang-Haiului.

— Și nu părea omul care să se gândească să se sinucidă, adăugă Fry.

— La căderea nopții l-am însoțit până la poarta casei sale.

— Din nefericire, nu i-am putut trece pragul.

— Iar azi dimineață? întrebă William J. Bidulph.

— Am aflat, răspunse Craig, că se simțea...

— ... tare ca podul din Palikao, adăugă Fry.

Agenții Craig și Fry, americani pur sânge, doi veri aflați în slujba *Centenarului*, formau o singură ființă, deși erau două persoane diferite. Unul termina, întotdeauna, frazele pe care le începea celălalt, într-atât de mult se identificau unul cu celălalt.

Același creier, aceleași gânduri, aceeași inimă, același stomac, același fel de a acționa în toate situațiile. Patru mâini, patru brațe, patru picioare și două trupuri unite. Într-un cuvânt, parcă erau doi frați siamezi, despărțiți de un chirurg îndrăzneț.

— Deci, întrebă William J. Bidulph, încă n-ați putut intra în casa lui.

— Nu..., zise Craig.

— ... încă, spuse Fry.

— Va fi greu, zise agentul principal. Însă va trebui. Pentru *Centenarul* nu e doar vorba de a câștiga o primă enormă, ci mai ales de a nu pierde două sute de mii de dolari! Urmează două luni de supraveghere, ba poate chiar mai mult, dacă noul client își reînnoiește polița.

— Există un servitor..., zise Craig.

— ... ce ar putea fi al nostru..., spuse Fry.

— ... ca să știm tot ce se întâmplă acolo..., continuă Craig.

— ... adică în casa din Shang-Hai, termină Fry.

— Poate, făcu William J. Bidulph. Atrageți-l pe servitor de partea noastră. Cumpărați-l! Trebuie să fie sensibil la sunetul banilor. Iar monedele nu vă vor lipsi. Chiar dacă va trebui să epuizați cele trei mii de formule de polițe pe care le cere eticheta chinezească, epuizați-le. Nu veți regreta efortul.

— Așa vom..., începu Craig

— ... face, încheie Fry.

Iată principalele motive pentru care Craig și Fry încercară să intre în legătură cu Sun. Sun nu era omul care să reziste la momeala monedelor, nici la câteva pahare cu băuturi americane.

Craig-Fry aflară astfel, de la Sun, tot ce voiau să știe, adică :

Kin-Fo își schimbase în vreun fel modul de viață?

Nu, în afară de faptul că își pedepsea mai puțin servitorul fidel, foarfeca șoma, în avantajul cozii sale, iar nuiaua îi gâdila mai rar umerii.

Avea la dispoziție Kin-Fo vreo armă?

Nu, căci nu făcea parte din respectabila categorie a celor amatori de obiecte ucigașe.

Ce mânca la masă?

Doar niște feluri de mâncare simple, ce nu aminteau deloc de fantezia culinară a celeștilor.

La ce oră se trezea?

Pe la a cincea veghe, când zorii, la strigătul cocoșilor, luminau orizontul.

Se culca devreme?

La a doua veghe, cum făcea întotdeauna, de când îl cunoscuse Sun.

Părea trist, gânditor, plictisit, obosit de viață?

Nu era deloc un om vesel. Totuși, de câteva zile, parcă mai prinsese gustul lucrurilor de pe lumea asta. Da, Sun îl găsea chiar mai puțin indiferent, ca un om ce aștepta... ce anume? Nu putea spune.

În sfârșit, stăpânul lui avea vreo substanță veninoasă, de care s-ar fi putut folosi?

Nu mai avea căci, chiar în acea dimineață, fuseseră aruncate în apele râului Huang-Pu o duzină de mici globule ce făceau parte dintre substanțele dăunătoare.

Într-adevăr, nimic din toate acestea nu era de natură a-l alarma pe agentul principal al *Centenarului*. Nu! Niciodată bogatul Kin-Fo, a cărui situație nu o cunoștea nimeni, cu excepția lui Wang, nu păruse mai fericit că trăia.

Oricum ar fi fost, Craig și Fry trebuiau să continue să se intereseze de tot ce făcea clientul lor, să-l urmărească la plimbare, căci era posibil să nu vrea să atenteze la propria sa persoană chiar în casa lui.

Așa făcură cei doi nedespărțiți. Iar Sun continuă să vorbească, cu atât mai mult cu cât câștiga din discuția cu oameni atât de binevoitori.

Ar fi prea mult să spunem că eroul poveștii noastre ținea mai mult la viața lui de când se hotărâse să moară. Dar, așa cum socotise el, cel puțin în primele zile, emoțiile nu lipsiră. Își pusese o sabie a lui Damocles deasupra capului și aceasta trebuia să cadă, într-o zi. Azi, mâine, dimineața, seara? Nu știa și de aceea bătăile inimii i se întețiră, lucru nou pentru el.

De altfel, de la acel schimb de cuvinte între el și Wang, de abia se mai vedeau. Sau filozoful pleca de acasă mai des ca înainte sau rămânea închis în camera lui. Kin-Fo nu se ducea să-l caute, nu trebuia să o facă, și nu știa nici măcar cu ce se ocupa Wang în vremea asta. Poate că îi pregătea o capcană! Un fost tai-ping se pricepea să ucidă un om în mai multe feluri... . De aici rezulta curiozitatea și, ca urmare, un nou element de interes.

Totuși, maestrul și elevul se întâlneau, aproape zilnic, la aceeași masă. E de la sine înțeles că nu pomeneau nimic despre viitoarea lor situație de asasin și victimă. Vorbeau puțin, despre lucruri diverse. Wang, mai serios ca de obicei, rotindu-și ochii pe care ochelarii nu reușeau să-i ascundă bine, părea mereu preocupat. El, de obicei bine dispus și comunicativ, devenise trist și îngândurat.

Mare mâncău altă dată, ca orice filozof dotat cu un stomac bun, nu mai era tentat de mâncărurile fine, iar vinul de Ceao-Cini îl lăsa visător.

În orice caz, Kin-Fo încerca să-l facă să se simtă în largul său. Gusta primul toate felurile de mâncare și simțea că era obligația lui să o facă. De aici rezulta că el mânca mai mult ca de obicei, parcă regăsise plăcerea gustului, înfuleca cu

multă poftă și digera remarcabil. În mod cert, otrava nu se dovedea arma aleasă de fostul ucigaș al regelui rebelilor, dar victima lui nu trebuia să neglijeze nimic.

În rest, orice facilitate îi era oferită lui Wang ca să-și îndeplinească misiunea. Ușa camerei lui Kin-Fo rămânea mereu deschisă. Filozoful putea intra acolo zi și noapte, ca să-l lovească când era treaz sau în somn. Kin-Fo nu aștepta decât un singur lucru, ca mâna lui să fie rapidă și să-l nimerească în inimă.

Astfel Kin-Fo avusese parte de ceva emoții și, chiar după primele nopți, se obișnuise atât de bine să aștepte lovitura fatală, că dormea dus și se trezea în fiecare dimineață odihnit și bine dispus. Lucrurile nu puteau continua astfel.

Atunci se gândi că lui Wang nu i-ar fi plăcut să-l lovească în casa aceea, unde fusese primit cu atâta ospitalitate. Se hotărî să-i vină în ajutor viitorului ucigaș. Iată-l deci umblând pe la țară, căutând locuri izolate, întârziind până la cea de-a patra veghe prin cele mai rău famate cartiere din Shang-Hai, printre cuțitari, unde crimele se înfăptuiau zilnic, într-o siguranță perfectă.

Rătăcea pe străzi înguste și întunecate, se izbea de bețivi de toate naționalitățile, rămânând singur la ore târzii în noapte, până când vânzătorul de plăcinte striga: „Mantu! Mantu!" și suna din clopoțel ca să-i prevină pe fumătorii întârziați. Nu se întorcea acasă decât la primele licăriri ale zilei, sănătos și întreg, fără măcar să-i fi zărit pe cei doi inseparabili Craig și Fry, care-l urmăreau cu încăpățânare, gata oricând să-i sară în ajutor.

Dacă lucrurile continuau astfel, Kin-Fo avea să se obișnuiască cu această nouă existență și, în curând, plictiseala avea să-l cuprindă din nou.

Câte ore trecuseră deja, fără să se gândească că era condamnat la moarte!

Totuși, într-o zi, pe 12 mai, avu, din întâmplare, o emoție. Intrând ușor în camera filozofului, îl văzu încercând cu vârful degetului tăișul ascuțit al unui pumnal, pe care-l înmuie apoi într-un flacon din sticlă albastră, ce părea suspect.

Wang nu-l auzise intrând pe elevul său. Apucând pumnalul, îl ridică de mai multe ori, asigurându-se că-l ținea bine în mână. Chipul lui nu mai părea demn de încredere. În clipele acelea, ochii îi erau însângerați!

„Înseamnă că mă va ucide azi", își zise Kin-Fo.

Apoi se retrase discret, fără să fie văzut sau auzit.

Kin-Fo nu ieși din camera lui întreaga zi... . Nici filozoful nu se ivi.

Kin-Fo se culcă. Dar, a doua zi, se trezi întreg, ca orice om sănătos.

Atâtea emoții degeaba! Situația devenea agasantă!

Deja trecuseră zece zile! E drept că Wang avea aproape două luni la dispoziție ca să-și îndeplinească sarcina.

„Hotărât lucru, pierde vremea! I-am dat prea mult timp", își spuse Kin-Fo.

Și se gândi că fostul tai-ping se înmuiase puțin din pricina vieții ușoare din Shang-Hai.

Totuși, din acea zi, Wang păru mai îngrijorat, mai agitat. Ieșea și intra în yamen ca un om ce nu putea sta locului. Kin-Fo observă chiar că filozoful făcea vizite repetate în salonul înaintașilor, unde se găsea prețiosul sicriu venit de la Liao-Ceu. Află de la Sun, cu interes, că Wang ceruse ca acesta să fie periat, frecat, șters de praf.

— Ce bine va dormi acolo stăpânul meu! adăugă chiar fidelul servitor. Parcă-ți face poftă să-l încerci!

Observație ce îi aduse lui Sun un mic gest de prietenie.

Trecură zilele de 13, 14 și 15 mai.

Nu se întâmplă nimic deosebit.

Wang dorea deci să se scurgă întreaga perioadă convenită, ca să-și îndeplinească sarcina, precum un comerciant ce-și plătește datoria la scadență, nu în avans? Dar astfel nu mai exista surpriza, deci nici emoțiile!

Totuși, un fapt foarte semnificativ îi fu adus la cunoștință lui Kin-Fo în dimineața de 15 mai, în momentul de „mao-șe", adică pe la șase dimineața.

Noaptea fusese rea, iar Kin-Fo, trezindu-se, se găsea încă sub influența unui vis urât. Prințul Ien, judecătorul suveran al infernului chinezesc, îi ceruse să apară înaintea lui când cea de-a o mie două suta lună avea să se ridice deasupra Celestului Imperiu. Încă un secol de trăit, un secol întreg!

Kin-Fo era foarte prost dispus, fiindcă i se părea că există o conspirație împotriva lui.

În această stare îl primi pe Sun, când acesta veni să-l ajute să-și facă toaleta de dimineață.

— Dute la dracu'! strigă el. Să ți se dea zece mii de lovituri de picior, animalule!

— Dar, stăpâne...

— Dispari de aici!

— Ei bine, nu. Cel puțin nu înainte să aflați că...

— Ce să aflu?

Că domnul Wang...

— Wang? Ce-a făcut? întrebă imediat Kin-Fo, apucându-l pe Sun de coadă. Ce-a făcut?

— Stăpâne! răspunse Sun, care se zvârcolea ca un vierme, ne-a dat poruncă să ducem sicriul domnului în Pavilionul Vieții Îndelungate și...

— A făcut el asta! strigă Kin-Fo, bucuros. Pleacă, Sun, pleacă prietene! Ia și zece monede. Ai grijă să se execute tot ce spune Wang!

Sun plecă, năucit, repetând pentru sine:

— Stăpânul meu a înnebunit dar, cel puțin, nebunia lui se dovedește generoasă.

De data asta, Kin-Fo nu se mai îndoia. Fostul tai-ping voia să-l lovească în Pavilionul Vieții Îndelungate, unde se hotărâse chiar el să se sinucidă. Parcă i se dădea o întâlnire acolo. Catastrofa era iminentă.

Ce lungă i se păru ziua aceea lui Kin-Fo!

În sfârșit, prima veghe făcu soarele să dispară sub orizont, iar noaptea se lăsă treptat în jurul yamenului.

Kin-Fo se duse și se instală în pavilionul din care nu mai spera să iasă viu. Se întinse pe un divan moale, ce părea făcut pentru somnul cel lung, și așteptă.

Atunci, amintiri din existența lui inutilă îi trecură prin minte, adică plictiseala, dezgustul, tot ceea ce bogăția lui nu putuse învinge, ceea ce sărăcia ar fi accentuat!

O singură licărire îi lumina viața pe care n-o prețuise deloc în perioada ei de opulență, și anume dragostea lui pentru tânăra văduvă. Sentimentul acela avea să-i înmoaie inima, până în clipa în care avea să-i bată pentru ultima dată. Dar să o țină în mizerie pe biata Le-U, alături de el, asta niciodată!

A patra veghe, cea care precede ivirea zorilor și în cursul căreia viața de pretutindeni pare absentă, îi aduse lui Kin-Fo cele mai vii emoții. Asculta cu neliniște. Privirile îi scotoceau prin umbră. Încerca să surprindă cele mai mici zgomote. Nu doar o dată crezu că aude ușa scârțâind, împinsă de o mână prudentă. Fără îndoială că Wang spera să-l găsească dormind și să-l lovească prin somn.

Atunci, în mintea lui avu loc o luptă. Se temea dar, în același timp, dorea să apară tai-pingul.

Zorii luminară cerul în a cincea veghe. Ziua venea fără grabă.

Brusc, se deschise ușa salonului.

Kin-Fo se ridică. În secunda aceea, ultima, trăi mai mult decât în toată viața sa!

Sun apăru înaintea lui, cu o scrisoare în mână.

— O urgență, spuse el cu simplitate.

Kin-Fo avu un fel de presentiment. Apucă scrisoarea, ce purta un timbru din San Francisco, rupse plicul, o citi repede și, ieșind din Pavilionul Vieții Îndelungate, strigă :

— Wang! Wang!

Într-o clipă ajunse la camera filozofului și deschise brusc ușa.

Wang nu se mai afla acolo. Nu dormise în acea locuință. La strigătele lui Kin-Fo, oamenii scotociră yamenul. Era evident că Wang dispăruse fără urmă.

X

— Da, domnule Bidulph. O răsturnare de situație la Bursă, apărută pe neașteptate! îi zise Kin-Fo agentului de la compania de asigurări.

Onorabilul William J. Bidulph zâmbi ca un cunoscător.

— Toată lumea a fost păcălită, zise el.

— Chiar și corespondentul meu, răspunse Kin-Fo. Falsă încetare de plăți, domnule, fals faliment, veste falsă! După opt zile, se făceau plăți la toate ghișeele. Treaba se încheiase. Acțiunile, depreciate cu optzeci la sută, fuseseră răscumpărate la cel mai mic preț de Banca Centrală și, când directorul fu întrebat ce se va întâmpla cu ele după faliment: „vor ajunge să crească cu o sută șaptezeci și cinci la sută!" a răspuns el, cu amabilitate. Iată ce mi-a scris corespondentul meu, iar scrisoarea a sosit chiar azi-dimineață, în momentul în care, crezându-mă ruinat complet...

— Ați fi atentat la propria dumneavoastră viață? strigă William J. Bidulph.

— Nu, răspunse Kin-Fo, dar probabil că aș fi fost asasinat.

— Asasinat?

— Cu autorizația mea scrisă, asasinare convenită, jurată, ce v-ar fi costat...

— Două sute de mii de dolari, răspunse William J. Bidulph, pentru că orice caz de moarte era asigurat. Vai! Cât am fi regretat asta, dragă domnule!

— Din pricina sumei?

— Și a dobânzilor.

William J. Bidulph îi strânse mâna clientului său, prietenește, cum fac americanii.

— Totuși, nu înțeleg nimic, zise el.

— Veți pricepe imediat, răspunse Kin-Fo.

Și îi destăinui ce fel de angajament își luase față de el un om în care trebuia să aibă încredere deplină. Cită chiar termenii scrisorii pe care omul acela o avea în buzunar și care îl despovăra de orice urmărire și îi garanta nevinovăția. Dar, ceea ce era mai grav, promisiunea făcută avea să fie îndeplinită, cuvântul dat avea să fie ținut, nimeni nu se îndoia de asta.

— Omul acela vă este prieten? întrebă agentul principal.

— Da, răspunse Kin-Fo.

— Și atunci, din prietenie?

— Din prietenie și cine știe? Poate că și dintr-o socoteală. Dacă mor eu, el primește o despăgubire de cincizeci de mii de dolari.

— Cincizeci de mii de dolari! strigă William J. Bidulph. Deci e vorba de domnul Wang?

— Chiar el.

— Un filozof? Niciodată n-ar consimți așa ceva...

Kin-Fo i-ar fi răspuns:

„Acest filozof este un fost tai-ping. În timpul primei jumătăți a vieții sale a comis mai multe crime decât ar fi trebuit pentru a ruina *Centenarul*, dacă cei loviți de el i-ar fi fost clienți! Timp de optsprezece ani, a știut să-și înfrâneze

instinctele sălbatice. Dar azi, când i s-a oferit ocazia, când mă crede ruinat și hotărât să mor, când știe, pe de altă parte, că va câștiga din moartea mea o mică avere, nu va ezita defel..."

Dar Kin-Fo nu spuse nimic din toate acestea. L-ar fi compromis pe Wang, pe care William J. Bidulph n-ar fi ezitat să-l denunțe guvernatorului provinciei ca pe un fost tai-ping. Asta l-ar fi salvat pe Kin-Fo, fără îndoială, dar l-ar fi pierdut pe filozof!

— Ei bine, zise agentul companiei de asigurări, e foarte simplu ce avem de făcut!

— Ce anume?

— Să-l prevenim pe domnul Wang că înțelegerea nu mai e valabilă și să-i luăm scrisoarea compromițătoare care...

— E mai ușor de spus decât de făcut, răspunse Kin-Fo. Wang a dispărut de ieri și nimeni nu știe unde s-a dus.

— Aha! făcu agentul principal, pe un ton ce îi trăda surprinderea.

Se uita atent la clientul său.

— Iar acum, dragă domnule, nu mai aveți chef să muriți? îl întrebă el.

— Nu, pe onoarea mea! răspunse Kin-Fo. Cele întâmplate la Banca Centrală Californiană aproape că mi-au dublat averea. În plus, mă voi căsători! Dar n-o voi face decât după ce îl voi regăsi pe Wang sau după ce termenul convenit va expira.

— Și când expiră?

— Pe 25 iunie, acest an. Până atunci, *Centenarul* riscă foarte mult. Va trebui deci să ia măsuri în consecință.

— Și să-l găsească pe filozof, răspunse onorabilul William J. Bidulph.

Agentul se plimbă câteva clipe, cu mâinile la spate, apoi zise:

— Ei bine, îl vom găsi pe prietenul dumneavoastră, chiar dacă va trebui să-l căutăm în măruntaiele pământului! Dar, până atunci, domnule, vă vom apăra de orice tentativă de asasinat, cum v-am apărat deja de orice tentativă de sinucidere!

— Ce vreți să spuneți? întrebă Kin-Fo.

— Că, de pe 30 aprilie, zi în care ați semnat polița de asigurare, doi dintre agenții mei v-au urmărit, v-au observat demersurile, v-au spionat acțiunile!

— Nici nu i-am remarcat...

— Pentru că sunt oameni discreți! Vă cer permisiunea de a vi-i prezenta, acum, căci nu mai trebuie să se ascundă de dumneavoastră.

— Cu plăcere, acceptă Kin-Fo.

— Craig-Fry trebuie să fie prin apropiere, pentru că și dumneavoastră sunteți aici!

Și William J. Bidulph strigă :

— Craig? Fry?

Cei doi se aflau, într-adevăr, dincolo de ușa cabinetului particular. Își urmăriseră clientul până la intrarea în biroul *Centenarului* și îl așteptau la ieșire.

— Craig-Fry, zise atunci agentul principal, cât va dura polița dumnealui de asigurare, nu-l veți mai apăra pe prețiosul nostru client de el însuși, ci de unul dintre proprii lui prieteni, filozoful Wang, care s-a angajat să-l asasineze!

Și cei doi inseparabili fură informați despre noua situație. O înțeleseră și o acceptară. Bogatul Kin-Fo le aparținea. Nu ar fi putut avea apărători mai devotați.

Dar acum, de unde să înceapă?

Aveau de ales între două variante, le atrase atenția agentul principal: sau supravegheau cu mare atenție casa din Shang-Hai, astfel încât Wang să nu poată intra fără ca ei să afle sau să acționeze astfel încât să-l găsească pe Wang, apoi să-i ia scrisoarea, ce trebuia anulată.

— Prima variantă nu merge, zise Kin-Fo. Wang știe cum să ajungă până la mine fără să fie văzut, pentru că locuința mea este și a lui. Trebuie deci să-l găsim, cu orice preț!

— Aveți dreptate, domnule, răspunse William J. Bidulph. Cel mai sigur este să-l găsim pe acest Wang și așa vom face!

— Mort sau..., spuse Craig.

— ...viu, completă Fry.

— Nu, viu! strigă Kin-Fo. Nu vreau ca Wang să se afle în primejdie nici o clipă din pricina mea!

— Craig și Fry, adăugă William J. Bidulph, veți răspunde de clientul nostru timp de încă patruzeci și șapte de zile. Până pe 30 iunie, domnul valorează pentru noi două sute de mii de dolari.

După aceea, clientul și agentul principal al *Centenarului* se despărțiră. Zece minute mai târziu, Kin-Fo, escortat de cei doi paznici ai săi, ce nu trebuiau să-l mai lase singur, intră în yamen.

Când Sun îi văzu pe Craig și pe Fry instalați oficial în casă, îi cam păru rău. Nu i se mai puneau întrebări, nu mai răspundea, nu mai primea bani! În plus, stăpânul său, prinzând poftă de viață, reîncepuse să-și pedepsească valetul neîndemânatic și leneș. Nefericitul Sun! Ce-ar fi zis dacă ar fi știut ce-i rezerva viitorul!

Prima grijă a lui Kin-Fo fu să „fonografieze" la Peking, pe bulevardul Cea-Cua, schimbarea sorții sale, prin care devenea mai bogat decât înainte. Tânăra femeie auzi glasul celui pe care-l crezuse pierdut definitiv, adresându-i vorbe mai tandre ca oricând.

Avea să o revadă pe surioara lui. Cea de-a șaptea lună a anului nu se va scurge fără ca el să nu fie aproape de ea pentru a nu o mai părăsi niciodată. Dar, după ce refuzase să o sărăcească, acum nu voia să riște să o lase văduvă pentru a doua oară.

Le-U nu pricepu ce însemna acea a doua frază. Înțelese doar un lucru, că logodnicul ei se întorcea. În mai puțin de două luni aveau să fie împreună.

Și, în ziua aceea, nu exista femeie mai fericită ca tânăra văduvă, în tot Imperiul Celest.

De fapt, o schimbare radicală se produsese în ideile lui Kin-Fo,.care avea acum patru milioane de dolari, mulțumită operației fructuoase de la Banca Centrală Californiană. Voia să trăiască și încă bine. Douăzeci de zile de emoții îl schimbaseră. Nici mandarinul Pao-Sen, nici negustorul Yin-Pang, nici Tim petrecărețul, nici Hual literatul n-ar fi recunoscut în el pe amfitrionul indiferent de la care își luaseră rămas bun pe un vas de pe râul Perlelor. Wang nu și-ar fi crezut ochilor, dacă ar fi fost acolo. Dar el dispăruse fără urmă. Nu se mai întorcea la casa din Shang-Hai, ceea ce provocase îngrijorare adâncă lui Kin-Fo și teamă permanentă celor doi paznici ai săi.

Opt zile mai târziu, pe 24 mai, nici o veste de la filozof și, în consecință, nici o posibilitate de a porni în căutarea lui. În zadar Kin-Fo, Craig și Fry scotociseră teritoriile concesionate, bazarele, cartierele suspecte, împrejurimile Shang-Haiului. În zadar cei mai abili agenți ai poliției erau în alertă. Filozoful era de negăsit.

În acest timp, Craig și Fry, din ce în ce mai neliniștiți, își înmulțeau precauțiile. Nu-și părăseau clientul nici noaptea, nici ziua, mâncau la masa lui, se culcau în camera lui. Vrură chiar să-l facă să poarte o tunică de oțel, care să-l apere de loviturile de pumnal, și să nu mănânce decât ouă fierte, pentru că nu puteau fi otrăvite.

Trebuie spus însă că Kin-Fo îi trimitea la plimbare. De ce să nu-l încuie timp de două luni în seiful *Centenarului*, sub pretext că valora două sute de mii de dolari?

Atunci, William J. Bidulph, practic ca întotdeauna, îi propuse clientului său să-i restituie prima vărsată și să rupă polița de asigurare.

— Îmi pare rău, îi răspunse tranșant Kin-Fo, dar afacerea s-a încheiat și veți suporta consecințele.

— Fie, replică agentul principal. Aveți dreptate. Oricum, nimeni nu vă poate păzi mai bine ca noi!

— Mai ales că aveți pentru ce! răspunse Kin-Fo.

XI

Totuși, Wang nu era de găsit. Kin-Fo începea să se înfurie că nu putea face nimic, că nu putea măcar să-l caute pe filozof. Și ce-ar fi putut să facă, dacă Wang dispăruse fără urmă?

Această încurcătură nu-l liniștea nici pe agentul principal al *Centenarului*. După ce crezuse, mai întâi, că nu poate fi ceva serios, că Wang nu-și va pune în practică promisiunea și că nici chiar în excentrica Americă nu se petreceau asemenea trăsnăi, își zise că nimic nu e imposibil în ciudata țară denumită Imperiul Celest.

Curând, îi dădu dreptate lui Kin-Fo. Dacă nu reușeau să-l găsească pe filozof, acesta se va ține de cuvânt. Dispariția lui indica chiar că voia să acționeze în clipa în care elevul lui se aștepta mai puțin, ca un trăsnet, și să-l lovească drept în inimă cu mâna rapidă și sigură. Apoi, după ce avea să pună scrisoarea pe trupul victimei, va veni liniștit la biroul *Centenarului* spre a-și încasa partea din capitalul asigurat.

Trebuia să-l prevină pe Wang. Însă nu putea să o facă în mod direct.

Astfel, onorabilul William J. Bidulph fu nevoit a utiliza mijloace indirecte, pe calea presei. În câteva zile, fură trimise anunțuri gazetelor chinezești, și câteva telegrame ziarelor străine, din cele două lumi.

Cing-Pao, jurnalul oficial din Peking, gazetele în limba chineză din Shang-Hai și din Hong-Kong, cele mai importante ziare din Europa și din cele două Americi, reproduseră anunțul următor:

„Domnul Wang, din Shang-Hai, este rugat să considere ca nevalabilă convenția încheiată între el și domnul Kin-Fo, pe data de 2 mai anul acesta, domnul Kin-Fo nemaiavând decât o singură dorință, aceea de a muri centenar."

Ciudatul anunț fu urmat, la scurtă vreme, de altul, mult mai pragmatic:

„Se oferă două mii de dolari sau o mie trei sute de taeli celui care îi va spune lui William J. Bidulph, agent principal al Centenarului, din Shang-Hai, care este reședința actuală a domnului Wang."

Nu se gândea nimeni că filozoful ar fi cutreierat lumea în intervalul de cincizeci și cinci de zile, ce-i fusese dat ca să-și îndeplinească promisiunea. Mai degrabă s-ar fi ascuns în împrejurimile Shang-Haiului, ca să profite de ocaziile ce apăreau. Dar onorabilul William J. Bidulph își zicea că nu era rău să ia toate măsurile posibile.

Trecură mai multe zile. Situația nu se schimba. Însă acele anunțuri, reluate de mai multe ori, sub o formă familiară americanilor: WANG! WANG! WANG! pe de o parte și KIN-FO! KIN-FO! KIN-FO! de cealaltă, atraseră atenția publicului și produseră ilaritate generală.

Se râse, din acest motiv, până și în provinciile cele mai îndepărtate ale Chinei.

— Unde e Wang?

— Cine l-a văzut pe Wang?

— Unde locuiește Wang?

— Ce face Wang?

— Wang! Wang! Wang! strigau copiii chinezi pe străzi.

Întrebările acestea fură, curând, pe toate buzele.

Iar Kin-Fo, demnul celest a cărui „cea mai vie dorință era să devină centenar", care pretindea că îl concurează în longevitate pe celebrul elefant aflat în Grajdurile din Peking, și care împlinea o sută de ani, ajunse să fie foarte cunoscut.

— Ei bine, a mai îmbătrânit Kin-Fo?

— Ce mai face?

— Mănâncă bine?

— Îl vom vedea purtând roba galbenă a bătrânilor?

Cu aceste cuvinte zeflemitoare se întâmpinau mandarinii civili sau militari, negociatorii de la bursă, negustorii pe la tejghelele lor, oamenii obișnuiți pe străzi și în piețe, luntrașii prin orașele lor plutitoare.

Chinezii sunt foarte ironici, chiar caustici, și trebuie recunoscut că subiectul avea ceva comic. Astfel că apăreau tot felul de glume și chiar caricaturi ce acopereau zidurile.

Kin-Fo, spre marea lui neplăcere, fu obligat să suporte inconvenientele acestei celebrități neobișnuite. Se merse până acolo încât apăru un cântec despre el pe melodia Manciang-Hung, vântul ce suflă printre salcii. Era un fel de baladă numită *Cele cinci veghi ale centenarului.* Ce nume îmbietor și ce vânzare făcea la prețul de trei monede exemplarul.

Dacă Kin-Fo se necăjea de zarva făcută în jurul numelui său, William J. Bidulph era foarte încântat. Dar Wang rămânea tot ascuns.

Ori, dacă lucrurile mergeau atât de departe, Kin-Fo nu mai reușea să le facă față. Cum mai putea ieși din casă? Un alai de chinezi, indiferent de vârstă, de sex, îl însoțea pe străzi, pe chei, chiar pe teritoriile concesionate, până în câmpie, ba chiar și acolo. Cum să se mai întoarcă? O mulțime de glumeți de cea mai rea speță se aduna la ușa yamenului său.

În fiecare zi, trebuia să apară în balconul camerei sale ca să le arate că oamenii săi nu-l culcaseră prematur în coșciugul din Pavilionul Vieții Îndelungate. Gazetele publicau, în zeflemea, un buletin despre starea sănătății sale, cu comentariile ironice de rigoare, ca și cum ar fi făcut parte din dinastia domnitoare Tsing. În concluzie, se făcuse de râs peste tot.

Veni astfel ziua de 21 mai, când supăratul Kin-Fo se duse la onorabilul William J. Bidulph să-l înștiințeze că avea să plece de îndată. Se săturase de Shang-Hai și de locuitorii acestui oraș!

— Dar așa veți risca mai mult, îi atrase atenția agentul principal.

— Nu-mi pasă! răspunse Kin-Fo. Luați măsuri corespunzătoare!

— Dar unde vă duceți?

— Unde văd cu ochii!

— Unde vă veți opri?

— Nicăieri!

— Când vă veți întoarce?

— Niciodată!

— Dacă voi avea vești despre Wang?

— Puțin îmi pasă de Wang! Ce prostie am făcut că i-am dat scrisoarea aceea absurdă!

De fapt, Kin-Fo dorea foarte mult să-l găsească pe filozof. Viața lui se afla în mâinile altuia și această idee începea să-l irite profund.

Ajunsese o obsesie! Avea de așteptat încă o lună în asemenea condiții și nu mai suporta. Mielul turbase!

— Foarte bine, plecați, zise William J. Bidulph. Craig și Fry vă vor însoți pretutindeni.

— Cum vreți, răspunse Kin-Fo, dar vă avertizez că vor avea de alergat.

— Vor alerga, dragul meu domn, și nu sunt ei oamenii care să-și cruțe picioarele.

Kin-Fo se întoarse la yamen și, fără a mai pierde o clipă, începu pregătirile de plecare.

Sun, spre marele lui necaz, căci nu-i plăceau deplasările, trebuia să-și urmeze stăpânul. Dar nu se aventură să facă vreo observație căci, cu siguranță, l-ar fi costat o bucată din coada sa.

Cât despre Craig-Fry, americani adevărați, erau oricând gata de plecare, chiar dacă ar fi pornit spre capătul lumii. Nu puseră decât o singură întrebare:

— Unde merge..., zise Craig.

— ...domnul? adăugă Fry.

— La Nan-King mai întâi, apoi la naiba!

Câte un zâmbet se ivi, în aceeași clipă, pe buzele celor doi. Amândoi erau încântați! La naiba! Nimic nu le plăcea mai mult... . Le trebuia doar un timp scurt, să-și ia rămas bun de la onorabilul William J. Bidulph și să îmbrace costume chinezești ce ar fi atras mai puțin atenția asupra lor în călătoria prin Imperiul Celest.

După un ceas, Craig și Fry, cu câte o traistă în spate și pistoale la brâu, reveneau la yamen.

La căderea nopții, Kin-Fo și tovarășii săi părăsiră cu discreție portul concesiunii americane și se îmbarcară pe un vapor cu aburi pe ruta Shang-Hai — Nan-King.

Călătoria aceasta nu era decât o plimbare. În mai puțin de douăsprezece ore, un vaporul cu aburi, profitând de refluxul mării, poate urca pe Fluviul Albastru până la fosta capitală a Chinei meridionale.

În timpul acestei scurte traversări, Craig-Fry se îngrijiră de prețiosul lor Kin-Fo, după ce, în prealabil, cercetară cu atenție chipurile tuturor călătorilor. Îl cunoșteau pe filozof. De fapt, care locuitor al celor trei concesiuni nu cunoștea acea figură blândă și simpatică? Se asigurară astfel că nu-i urmase la bordul navei. După ce aceste măsuri de precauție fură luate, îl vegheară permanent și foarte atent pe prețiosul client al *Centenarului!* Încercau balustradele de care se sprijinea, testau cu piciorul pasarelele pe care avea să calce, îl îndepărtau de cazane, căci fochiștii li se păreau suspecți, nu-l lăsau să stea în vântul rece al serii, vegheau să nu răcească de la umezeala nopții.

Verificau ca hublourile cabinei sale să fie închise ermetic, îl certau pe Sun, valetul neglijent ce nu era niciodată acolo atunci când stăpânul său îl chema, îl înlocuiau, la nevoie, pentru a servi ceaiul și prăjiturile din timpul primei veghi. În sfârșit, se culcau la ușa lui Kin-Fo, îmbrăcați complet și cu colacele de salvare pe șolduri, gata să-i sară în ajutor dacă steamerul s-ar fi scufundat în apele adânci ale fluviului, în urma unei explozii sau a unei coliziuni.

Nu se produse însă nici un accident care să pună cu adevărat la încercare devotamentul nelimitat al perechii Craig-Fry. Vasul cu aburi coborâse rapid pe cursul râului Wusung, trecuse în Yang-Tse-Kiang sau Fluviul Albastru, ajunsese la insula Tsong-Ming, lăsase în urmă farurile de la U-Seng și de la Langcean, traversase, o dată cu mareea, provincia Kiang-Su și, pe 22 dimineața, pasagerii debarcaseră, sănătoși și întregi, pe cheiurile fostei cetăți imperiale.

Grație celor doi paznici, coada lui Sun rămăsese neatinsă în timpul călătoriei. Leneșul nu avea deci de ce să se plângă.

Nu degeaba Kin-Fo, plecând din Shang-Hai, se îndreptase către Nan-King. Spera că aici avea șanse să-l găsească pe filozof.

De fapt, Wang putea să fi fost atras de amintiri în acest oraș nefericit, ce constituise principalul centru al rebeliunii Ceang-Mao. Nu fusese acesta ocupat și apărat de acel modest învățător, temutul Rong-Sieu-Tsien, ce devenise împăratul tai-pingilor și ținuse atâta vreme în șah autoritatea manciuriană? Nu aici proclamase Era Nouă a Marii Păci? Nu aici se otrăvise pentru a nu fi prins viu de către dușmani? Nu din fostul palat al împăraților scăpase tânărul său fiu, pe care manciurienii urmau să-l prindă spre a-i tăia capul? Nu în mijlocul ruinelor orașului incendiat osemintele sale fuseseră scoase din pământ și date hrană animalelor? Nu în această provincie o sută de mii de foști tovarăși ai lui Wang fuseseră masacrați în numai trei zile?

Se putea deci ca filozoful, devenit nostalgic după schimbarea produsă în existența lui, să se fi refugiat în aceste locuri, pline de amintiri personale. De aici se putea întoarce la Shang-Hai doar în câteva ore, pentru a lovi...

Iată de ce Kin-Fo se îndreptase mai întâi către Nan-King și alesese să se oprească aici, ca o primă etapă a călătoriei sale. Dacă-l reîntâlnea pe Wang, lucrurile se limpezeau și se încheia această situație absurdă. Dacă Wang nu apărea, își va continua peregrinările prin Imperiul Celest până când, trecând data fatală, nu mai avea de ce să se teamă de fostul său maestru și prieten.

Kin-Fo, însoțit de Craig și Fry, urmat de Sun, se cază la un hotel situat într-unul dintre acele cartiere pe jumătate nepopulate, în jurul cărora se întind, ca un pustiu, trei sferturi din fosta capitală.

— Călătoresc sub numele Ki-Nan, se mulțumi să le spună Kin-Fo tovarășilor săi. Nu vreau să-mi pronunțați vreodată numele adevărat, sub nici un pretext!

— Ki..., făcu Craig.

— ... Nan, încheie Fry.

— Ki-Nan, repetă Sun.

Se înțelege că Kin-Fo, care fugea de inconvenientele celebrității din Shang-Hai, nu dorea să dea peste acestea la Nan-King. Meticuloșii agenți au adoptat o mulțime de măsuri de prevedere justificate de valoarea pecuniară a clientului lor, dar care l-au plictisit pe acesta. De fapt, chiar dacă ar fi călătorit printr-un ținut periculos cu un milion la ei, nu s-ar fi arătat mai prudenți. În fond, *Centenarul* nu le încredințase chiar un milion, pe care-l păzeau?

Întreaga zi se scurse vizitând cartierele, locurile, străzile din Nan-King. De la poarta apuseană la cea răsăriteană, de la nord la sud, orașul, lipsit de fosta strălucire, fu parcurs cu repeziciune. Kin-Fo mergea iute, vorbea puțin, privea mult.

Nici un chip suspect nu se arătă, nici prin locurile frecventate de grosul populației, nici pe străzile pavate, pierdute printre dărâmături și invadate deja de plante sălbatice. Nu văzură vreun străin rătăcind printre coloanele de marmură albă, pe jumătate distruse, pe lângă pereții calcinați, care marcau locul Palatului Imperial, teatru al acelei lupte supreme în care Wang rezistase, fără îndoială, până în ultima clipă.

Nimeni nu încercă să se ferească de ochii vizitatorilor, nici în jurul yamenului misionarilor catolici, pe care locuitorii orașului vruseseră să-i masacreze în 1870, nici în jurul fabricii de arme, reconstruită cu cărămizi indistructibile și cu vestitul turn din porțelan pe care tai-pingii îl dărâmaseră.

Kin-Fo, ce părea neobosit, mergea fără oprire. Trăgându-i după el pe cei doi agenți, ce nu slăbeau ritmul, distanțându-se de nefericitul Sun, puțin obișnuit cu un exercițiu de acest fel, ieși pe poarta răsăriteană și se aventură pe câmpul pustiu.

La mică distanță de zidul ce înconjura orașul se deschidea o alee nesfârșită, mărginită cu uriașe animale din granit.

Kin-Fo porni mai grăbit ca oricând.

În capătul aleii se afla un mic templu. În spate se ridica un tumul, înalt ca o colină. Sub acesta se odihnea Rong-U, preotul budist devenit împărat, unul dintre marii patrioți care, cu cinci secole înainte, luptase împotriva dominației străine. Nu cumva filozoful venise să-și reîmprospăteze glorioasele amintiri chiar la mormântul unde se odihnea întemeietorul dinastiei Ming?

Movila era pustie, templul abandonat. Nu existau alți paznici decât coloșii sculptați în marmură, aceste animale fantastice, singurele ce populau aleea.

Dar, pe ușa templului, Kin-Fo văzu, nu fără emoție, câteva semne gravate. Se apropie și citi trei litere:

W.K.-F.

Wang! Kin-Fo! Fără îndoială că filozoful trecuse de curând pe acolo!

Fără să zică nimic, Kin-Fo se uita, căuta... . Dar nu era nimeni.

Seara, Kin-Fo, Craig, Fry și Sun, care abia se târa, se întoarseră la hotel și, în dimineața următoare, plecau din Nan-King.

XII

Cine este acest călător ce străbate marile căi fluviale sau terestre, canalele și râurile Celestului Imperiu? Merge neîncetat, fără să știe în ajun unde se va afla a doua zi. Trece prin orașe fără să le vadă, stă la hoteluri sau hanuri doar câteva ore, ca să doarmă, nu se oprește prin localuri decât să mănânce grăbit. Aruncă cu bani pentru a-și continua călătoria.

Nu este un negustor ocupat cu afacerile sale. Nu este un mandarin însărcinat de ministru cu o misiune importantă și urgentă. Nu e nici un artist în căutarea frumuseților naturii. Nu este un literat, un învățat ce vrea să descopere documente antice ascunse prin mănăstirile vechii Chine. Nu este un student ce se duce la pagoda examenelor pentru a-și cuceri titlurile universitare, nici un preot al lui Buddha plecat prin țară ca să inspecteze micile altare câmpenești, ridicate între rădăcinile arborilor sacri sau vreun pelerin ce trebuie să îndeplinească un jurământ pe vreunul dintre cei cinci munți sfinți ai Imperiului Celest.

Este falsul Ki-Nan, însoțit de Fry-Craig, mereu bine dispuși, urmat de Sun, din ce în ce mai obosit. E Kin-Fo, într-o dispoziție sufletească bizară ce-l face să alerge neîncetat și să-l caute, în același timp, pe Wang cel de negăsit. Este clientul *Centenarului*, care nu vrea decât ca, prin acest du-te-vino neîncetat, să-și uite situația și, poate, o garanție împotriva pericolelor invizibile care-l amenință. Cel mai bun trăgător poate să rateze o țintă mișcătoare, iar Kin-Fo vrea să fie acea țintă ce nu stă niciodată.

De la Nan-King, călătorii se urcaseră la bordul unui vas cu aburi american, rapid, vast hotel plutitor ce străbate Fluviul Albastru. După șaizeci de ore

debarcau la Ran-Keu, fără să fi admirat măcar stânca bizară numită Micul Orfan, ce se înalță în mijlocul curentului lui Yang-Tze-Kiang, și pe a cărei creastă se află un templu budist.

La Ran-Keu, situat la confluența dintre Fluviul Albastru și afluentul său important Ran-Kiang, rătăcitorul Kin-Fo se oprise doar pentru o jumătate de zi. Și aici se găseau ruine ce aminteau de tai-pingi. Dar nici în orașul acesta comercial, de fapt o anexă a prefecturii Ran-Yang-Fu, ridicată pe malul drept al afluentului, nici la U-Ceang-Fu, capitala provinciei Ru-Pe, construită pe malul drept al fluviului, Wang nu lăsase vreo urmă a trecerii sale. Kin-Fo nu mai regăsi nicăieri cele trei litere gravate pe mormântul preotului încoronat.

Dacă Fry și Craig speraseră vreodată că, umblând prin China, aveau să cunoască obiceiurile și orașele, se înșelaseră. Nu aveau timp nici să ia notițe, iar impresiile lor se reduceau doar la câteva denumiri de orașe și de târguri.

Dar ei nu erau nici curioși, nici vorbăreți. Nu vorbeau aproape niciodată între ei. De ce ar fi făcut-o? Ce gândea Craig, gândea și Fry. Ar fi fost doar un monolog. Deci, ca și clientul lor, nu observară două caracteristici comune majorității orașelor chinezești și anume că sunt aproape pustii în centru, dar foarte populate la periferii. Abia la Ran-Keu recunoscură cartierul european, cu străzi largi și drepte, case elegante, și cu locul de plimbare umbrit de arbori înalți ce creșteau pe malul Fluviului Albastru. Nu se uitau decât după un singur om, dar acela rămânea invizibil.

Vasul cu aburi, datorită ridicării apelor râului Ran-Kiang, putea să urce pe acest afluent încă o sută treizeci de leghe, până la Lao-Ro-Keu.

Kin-Fo nu voia să abandoneze acest mijloc de locomoție, care-i plăcea. Dimpotrivă, dorea să ajungă până în punctul unde Ran-Kiang înceta să mai fie navigabil. De acolo mai departe rămânea de văzut. Craig și Fry n-ar fi cerut decât ca respectiva călătorie să continue pe căi navigabile până la capăt.

Supravegherea era mai ușoară la bord, iar primejdiile nu chiar iminente. Mai târziu, pe drumurile nesigure ale Chinei centrale, lucrurile aveau să se schimbe.

Cât despre Sun, viața pe vas i se potrivea destul de bine. Nu mergea, nu făcea nimic, îl lăsa pe stăpânul său în mâinile lui Craig-Fry, nu se gândea decât să doarmă într-un colț, după ce se hrănea conștiincios dimineața, la prânz și seara, iar bucatele erau bune!

O modificare intervenită în alimentația de la bord câteva zile mai târziu, deși nesesizată de majoritatea călătorilor, indica modificarea latitudinii în situarea geografică a călătorilor.

De fapt, în timpul mesei, grâul se substitui pe neașteptate orezului, sub formă de pâine fără drojdie, destul de bună la gust, dacă era mâncată seara, imediat de fusese scoasă din cuptor.

Sun, ca un adevărat chinez din sud, regreta orezul de zi cu zi. El manevra cu îndemânare bețișoarele iar boabele din ceașcă cădeau în gura sa mare și înghițea cantități uriașe! Orez și ceai, altceva nu-i trebuie unui Fiu al Cerului!

Vasul, urcând pe cursul râului Ran-Kiang, intrase în regiunea grâului. Acolo, relieful zonei deveni mai accidentat. La orizont se desenară câțiva munți, încoronați de fortificații ridicate sub fosta dinastie Ming. Malurile abrupte, artificiale, ce închideau apele fluviului, făcură loc unora mai joase, lărgind albia în defavoarea adâncimii apei. Apăru apoi prefectura de la Guan-Lo-Fu.

Kin-Fo nici măcar nu debarcă în cele câteva ore în care se adusese combustibil la bord, în fața clădirilor vamei. Ce să facă în orașul acela unde nu prea avea ce vedea? Fiindcă nu-i dădea de urmă filozofului, nu avea decât o dorință: să pătrundă mai adânc în China centrală unde, dacă nu-l putea găsi pe Wang, nici acesta nu-l atingea.

După Guan-Lo-Fu urmară două orașe clădite față în față, unul comercial, Fan-Ceng, pe malul stâng, și prefectura Siang-Yang-Fu, pe malul drept. Primul, foarte populat și agitat din pricina afacerilor. Al doilea, rezidență a autorităților, mai mult mort decât viu.

După Fan-Ceng, Ran-Kiang cotea brusc, urcând către nord și era navigabil încă până la Lao-Ro-Keu. Acolo însă, din lipsa apei, vasul nu mai putea înainta.

De atunci, lucrurile se schimbară. Începând cu acea ultimă etapă, condițiile de călătorie au fost modificate. Aveau să abandoneze cursurile de apă, „aceste drumuri umblătoare", și să meargă pe jos sau să înlocuiască alunecarea ușoară a vaporului cu zdruncinăturile, zgâlțâiturile și hopurile oferite de deplorabilul vehicul folosit în Imperiul Celest. Bietul Sun! Urmau necazuri, oboseală, reproșuri!

De fapt, oricine l-ar fi urmat pe Kin-Fo în această peregrinare fantezistă, dintr-o provincie în alta, n-ar fi dus-o ușor! Azi cu căruța, dar ce căruță! O ladă fixată grosolan, cu cuie mari din fier, pe osia cu două roți, trasă de catâri încăpățânați, acoperită cu o pânză prin care treceau și razele soarelui, dar și stropii de ploaie. Mâine așezat într-un scaun pe spinarea catârilor, un fel de gheretă suspendată între două bețe lungi de bambus, supusă unor mișcări atât de violente la care n-ar fi rezistat nici o barcă!

În asemenea cazuri, Craig și Fry încadrau pe laterale, ca doi aghiotanți, pe doi măgari, mai zdruncinați decât în scaun. Cât despre Sun, în ocaziile în care mersul trebuia să fie ceva mai rapid, mergea pe jos, mormăind, înjurând, reconfortându-se des cu câteva înghițituri de rachiu. Prin urmare și el era zdruncinat însă nu din cauza neregularităților drumului. În consecință, mica trupă n-ar fi fost mai zguduită nici dacă ar fi străbătut o mare învolburată.

În sfârșit, Kin-Fo și tovarășii săi intrară călărind — pe niște cai amărâți — în Si-Gnan-Fu, fosta capitală a Imperiului de Mijloc, unde locuiau cândva împărații din dinastia Tang.

În sfârșit, Kin-Fo și tovarășii săi intrară călărind — pe niște cai amărâți — în Si-Gnan-Fu, fosta capitală a Imperiului de Mijloc...

Dar, pentru a ajunge în acea provincie îndepărtată, Cen-Si, pentru a traversa câmpiile interminabile, aride și pustii, câtă oboseală aveau de înfruntat și câte primejdii!

Soarele de mai, la o latitudine ca a Spaniei meridionale, arunca raze insuportabile, iar călătorii stârneau praful fin al drumurilor ce nu fuseseră niciodată pietruite. Din aceste vârtejuri îngălbenite, ce murdăreau aerul ca un fum nesănătos, ieșeai cenușiu, din cap până-n picioare. Era ținutul loessului, formațiune geologică unică, specifică nordului Chinei, „care nu mai este țărână, dar nici rocă sau, mai bine spus, o piatră ce n-a avut timp să se solidifice."

Cât despre pericole, acestea erau reale, într-un ținut în care poliția se teme tare de loviturile de cuțit ale hoților. Dacă în orașe polițiștii lasă câmp liber răufăcătorilor, dacă în marile așezări locuitorii nu se aventurează noaptea pe străzi, ce să mai spunem despre siguranța drumurilor de țară?

Deseori, cete suspecte se opreau la trecerea călătorilor când aceștia intrau în defileele înguste săpate în pereții din loess. Doar prezența perechii Craig-Fry, cu pistoale la brâu, i-a ținut departe pe tâlharii la drumul mare. Totuși, agenții *Centenarului* arătară, în destule ocazii, că se tem serios, dacă nu pentru ei, cel puțin pentru milionul viu pe care-l însoțeau. Dacă Kin-Fo ar fi căzut sub pumnalul lui Wang sau al unui tâlhar, rezultatul era același. Caseria companiei suporta totul.

În acele împrejurări, Kin-Fo, la fel de bine înarmat, nu voia decât să se apere. Ținea mai mult ca oricând la viața lui și, după cum spuneau Craig-Fry, „s-ar fi lăsat ucis doar ca să trăiască."

La Si-Gnan-Fu nu sperau să dea de urma filozofului. Niciodată un fost tai-ping nu s-ar fi refugiat acolo. Este un oraș ale cărui ziduri puternice rebelii nu le-au trecut nici pe vremea răscoalei, și acolo se află o puternică garnizoană manciuriană.

În afară de cazul în care ar fi avut un gust neobișnuit pentru curiozitățile arheologice, foarte numeroase în acel oraș, sau ar fi fost dornic să descifreze misterele inscripțiilor vechi pe care muzeul, denumit „pădurea de tăblițe", le adăpostește ca pe o comoară neprețuită, pentru ce ar fi venit Wang acolo?

Astfel că a doua zi de la sosire, Kin-Fo părăsea orașul — un important centru de afaceri între Asia centrală, Tibet, Mongolia și China — pornind către nord.

Urmară Kao-Lin-Sien, apoi Sing-Tong-Sien, drumul din valea Uei-Ro, cu ape îngălbenite din pricina loessului prin care și-a croit albie, și grupul ajunse la Rua-Ceu, locul unde izbucnise o puternică răscoală musulmană în 1860. Mai departe, călătoriră cu barca sau cu șareta și poposiră, foarte obosiți, la fortăreața Tong-Kuan, situată la confluența dintre Uei-Ro și Ruang-Ro.

Ruang-Ro este vestitul Fluviu Galben. Coboară drept din nord pentru a ajunge, traversând provinciile răsăritene, să se verse în Marea Galbenă, care nu

e mai galbenă decât este roșie Marea Roșie sau albă Marea Albă ori neagră Marea Neagră. Da! Fluviu vestit, de origine celestă, fără îndoială, deoarece are culoarea împăraților, Fii Cerului, dar și „Spaima Chinei", din pricina revărsărilor sale cumplite, ce au dus la imposibilitatea de a naviga pe canalul imperial.

La Tong-Kuan, călătorii ar fi fost în siguranță, chiar și noaptea. Nu e un oraș comercial, ci unul militar, unde manciurienii locuiesc în case, nu în corturi rătăcitoare. Iar acești militari formează categoria de elită a armatei chineze!

Poate Kin-Fo avea intenția să se odihnească aici câteva zile. Poate că avea intenția să caute, într-un hotel convenabil, o cameră bună, o masă bună, un pat bun, ceea ce nu le-ar fi displăcut perechii Craig-Fry și, cu atât mai puțin lui Sun.

Numai că acest neîndemânatic, ce fu acum pedepsit cu tăierea unei bucăți de un deget din lungimea cozii sale, făcu imprudența să dea la vamă, în loc de numele de împrumut al lui Kin-Fo, pe cel adevărat. Uită că i se spunea Ki-Nan celui pe care avea onoarea de a-l servi. Asta stârni furia stăpânului său și îl determină să plece imediat din oraș. Numele acela își făcuse efectul. Vestitul Kin-Fo ajunsese la Tong-Kuan! Toți voiau să-l vadă pe acest om deosebit, a „cărui singură dorință era să devină centenar."

Enervat la culme, Kin-Fo, urmat de cei doi paznici ai săi și de valet, de abia avu timp să fugă printre grupurile de curioși care-i ieșiseră în cale. Plecă pe jos de data aceasta, pe jos! Urcă pe malurile Fluviului Galben și merse astfel până ce tovarășii săi, ca și el de altfel, căzură frânți de oboseală într-un mic oraș, unde necunoașterea numelui său i-ar fi asigurat câteva ore de liniște.

Sun, dezamăgit complet, nu mai îndrăznea să spună nici un cuvânt. La rândul lui, cu acea mică și ridicolă coadă de șobolan care-i mai rămăsese, devenise subiectul celor mai dezagreabile glume! Copiii alergau după el și-l batjocoreau, cu mii de strigăte obraznice.

De aceea, de-abia aștepta să ajungă. Dar unde? Doar stăpânul său îi spusese lui William J. Bidulph că avea să umble mereu, încotro vedea cu ochii.

De această dată, la zece li de Tong-Huan, în orășelul modest unde Kin-Fo își căutase refugiul nu aveau nici cai, nici măgari, nici șarete, nici lectici. Nu exista altă perspectivă decât aceea de a rămâne acolo sau de a merge mai departe pe jos. Acest fapt nu-l înveselea deloc pe elevul lui Wang, ce nu se arătă deloc filozof în situația de față.

El îi învinovăți pe toți, ba chiar și pe el însuși. Vai! Regreta vremea când trăise la voia întâmplării. Dacă pentru a cunoaște fericirea trebuia să treacă prin necazuri, chinuri și neplăceri, după cum spusese Wang, atunci le știa deja!

În plus, călătorind astfel, întâlnise oameni de treabă ce trăiau fericiți, fără să fi avut un ban în buzunar. Observase diferite forme ale fericirii rezultate din munca făcută cu veselie.

Aici vedea plugari aplecați peste brazdele lor, dincolo muncitori ce cântau mânuindu-și uneltele. Oare nu faptului că nu muncea îi datora Kin-Fo absența dorințelor și, în consecință, lipsa fericirii? Iată că lecția se încheiase! Cel puțin așa credea. Nu, prietene Kin-Fo, încă nu se încheiase!

Între timp, căutând prin tot orășelul, bătând pe la toate ușile, Craig și Fry descoperiră un vehicul, însă unul singur! Nu putea transporta decât o persoană și, ce era mai grav, îi lipsea mijlocul de tracțiune.

Era o roabă — roaba lui Pascal — dar inventată probabil înaintea lui de acei inventatori antici care au descoperit și praful de pușcă, scrisul, busola și zmeul. Numai că, în Imperiul Celest, roata acestui vehicul, cu un diametru destul de mare, nu este așezată în față, ci la mijlocul lui și trece chiar prin ladă. Astfel, lada este împărțită în două de-a lungul axei sale. Într-o parte poate sta călătorul, în cealaltă bagajele sale.

Motorul respectivului vehicul nu poate fi decât un om, care împinge roaba înainte, nu o trage. Acesta stă în spatele călătorului, fără să-i ascundă priveliștea ca vizitiul unei trăsuri englezești. Când vântul e bun, adică suflă din spate, omul profită de acea forță naturală, care nu îl costă nimic. Pune un mic catarg în partea din spate a roabei, desfășoară o pânză și, când briza este puternică, în loc să împingă roaba, el este dus cu viteză, uneori chiar mai repede decât își dorește.

Vehiculul fu cumpărat cu toate accesoriile sale. Kin-Fo luă loc în el. Vântul era bun și înălțară pânza.

— Să mergem, Sun! zise Kin-Fo.

Sun nu făcu decât să se întindă în al doilea compartiment al roabei.

— Treci și împinge! îi strigă Kin-Fo pe un ton ce nu admitea replică.

— Dar ... stăpâne ... eu ..., răspunse Sun, ale cărui picioare se înmuiară dinainte, precum cele ale unui cal foarte obosit.

— Din cauza ta s-a întâmplat totul, a limbii și a prostiei tale!

— Hai, Sun! ziseră Fry-Craig.

— Împinge! repetă Kin-Fo, uitându-se la ceea ce mai rămăsese din coada bietului valet. Împinge, animalule, și vezi să nu mă răstorni, altfel... Arătătorul și degetul mijlociu ale mâinii drepte a lui Kin-Fo se mișcară ca o foarfecă, completând atât de bine gândul său încât Sun trecu la locul lui, punându-și cureaua peste umeri, iar în mâini apucând mânerele roabei. Fry-Craig se postară pe lateralele vehiculului și, cu ajutorul vântului, ceata porni în pas alergător.

Nu are rost să descriem furia surdă și neputincioasă a lui Sun, devenit cal! Totuși, deseori Craig și Fry treceau în locul lui. Din fericire, vântul dinspre sud le venea constant în ajutor și le făcea treaba pe trei sferturi. Roaba se echilibra bine datorită roții centrale, iar sarcina celui care împingea era asemănătoare cu aceea a cârmaciului unei nave: trebuia doar să o mențină pe direcția cea bună.

Motorul respectivului vehicul nu poate fi decât un om, care împinge roaba... Când vântul e bun, adică suflă din spate, omul profită de acea forță naturală, care nu îl costă nimic.

Cu acest echipaj fu văzut Kin-Fo în provinciile septentrionale ale Chinei, mergând atunci când simțea nevoia să-și dezmorțească picioarele, fiind purtat în roabă când se odihnea.

Astfel, după ce a evitat Huan-Fu și Ca-Fong, el urcă pe malurile canalului imperial care, cu douăzeci de ani în urmă, înainte ca Fluviul Galben să-și fi reluat albia veche, forma un drum navigabil ce lega Su-Ceu, ținutul ceaiului, cu Pekingul, având o lungime de câteva sute de leghe.

Kin-Fo traversă regiunea Tsinan, apoi Ho-Kien și pătrunse în provincia Pe-Ce-Li, unde se află Pekingul, de patru ori capitala Celestului Imperiu.

Trecu prin Tien-Tsin, ce era apărat de tranșee și de două fortărețe, un oraș mare, cu patru sute de mii de locuitori, al cărui port întins, format de joncțiunea lui Pei-Ho cu canalul imperial, constituie baza pentru importul textilelor de la Manchester, al țesăturilor din lână, al aramei, fierului, chibritelor nemțești, lemnului de santal, cât și pentru exportul de fructe tropicale, frunze de nufăr, tutun mongol.

Dar Kin-Fo nici măcar nu se gândi să viziteze, în ciudatul Tien-Tsin, celebra pagodă a supliciilor infernale. Nu parcurse, în cartierul răsăritean, amuzantele străzi ale Felinarelor și Hainelor vechi. Nu mâncă la restaurantul Armoniei și Prieteniei, ținut de musulmanul Leu-Lao-Ki, ale cărui vinuri sunt renumite, orice ar putea crede Mahomed. Nu-și depuse, din motive întemeiate, marea sa carte roșie, la palatul lui Li-Ciong-Tang, vicerege al provinciei din 1870, membru al Consiliului privat, membru al Consiliului imperiului și care poartă, o dată cu vesta lui galbenă, titlul de Fei-Te-Ceao-Pao.

Nu! Kin-Fo, stând mereu în roabă, Sun împingând-o, traversă cheiul pe care se depozitaseră munți de saci cu sare. Trecu de suburbii, de concesiunile engleză și americană, de câmpul pentru curse, de culturile de orz sau susan, de vii, de grădini de zarzavat, bogate în legume și fructe; aici întâlniră iepuri, potârnichi, prepelițe, ce erau vânate de șoimi și de alte păsări de pradă.

Toți patru urmau drumul pietruit, lung de douăzeci și patru de leghe, ce ducea la Peking, printre arborii de diverse esențe și trestiile înalte de pe malul fluviului și ajunseră astfel la Tong-Ceu, întregi și sănătoși, Kin-Fo valorând în continuare două sute de mii de dolari, Craig-Fry solizi ca la începutul călătoriei. Sun era șchiop, cu picioarele umflate, nemaiavând decât trei degete din coada de pe creștet!

Era 19 iunie. Termenul acordat lui Wang expira peste șase zile.

Dar unde era Wang?

XIII

— Domnilor, le zise Kin-Fo celor doi paznici ai săi când roaba se opri la intrarea în mahalaua Tong-Ceu, nu ne mai aflăm decât la patruzeci de li de Peking, iar intenția mea este de a mă opri aici până ce convenția dintre mine și Wang va înceta de drept. În acest oraș cu patru sute de mii de suflete îmi va fi ușor să rămân necunoscut, dacă Sun nu uită că se află în slujba lui Ki-Nan, negustor simplu din provincia Cen-Si.

Sigur că Sun nu va mai uita! Din cauza aceasta a fost nevoit să facă timp de opt zile treaba unui cal și spera din suflet ca domnul Kin-Fo...

— Ki..., începu Craig.

— ... Nan, adăugă Fry.

... să nu-l mai pună la treburi neobișnuite pentru el. Acum, dat fiind starea de oboseală în care se găsea, nu cerea decât permisiunea domnului Kin-Fo...

— Ki..., zise Craig.

— ... Nan! repetă Fry.

... permisiunea de a dormi neîntrerupt patruzeci și opt de ore.

— Și opt zile, dacă vrei, răspunse Kin-Fo. Sunt sigur că, dacă dormi, nu pălăvrăgești!

Kin-Fo și tovarășii săi se ocupară apoi de căutarea unui hotel convenabil, de care Tong-Ceu nu ducea lipsă. Acest oraș vast, nu este, în realitate, decât un cartier mărginaș al Pekingului. Drumul pavat, care îl unește cu capitala, este mărginit pe întreaga lui lungime de case, ferme, morminte, mici pagode, pajiști. Pe această rută circulația trăsurilor, a călăreților și a pietonilor este neîntreruptă.

Kin-Fo cunoștea orașul și se duse la Tae-Uang-Miao, „templul prinților suverani". Este doar o mânăstire budistă, transformată în hotel, unde străinii se pot caza destul de confortabil.

Kin-Fo, Craig și Fry se instalară acolo de îndată, cei doi agenți într-o cameră alăturată celei a prețiosului lor client.

Cât despre Sun, el dispăru ca să doarmă într-un ungher, după care nimeni nu-l mai văzu.

Un ceas mai târziu, Kin-Fo și fidelii săi paznici își părăsiră camerele, mâncară cu poftă și se întrebară ce aveau de făcut.

— Ar trebui, răspunseră Craig-Fry, să citim *Gazeta Oficială*, ca să vedem dacă scrie ceva ce ar putea să ne intereseze.

— Aveți dreptate, răspunse Kin-Fo. Poate vom afla ceva despre Wang.

Cei trei ieșiră din hotel. Prudenți, cei doi paznici îl aveau între ei pe clientul lor, se uitau atenți la chipurile trecătorilor și nu lăsau pe nimeni să se apropie.

Umblară astfel pe străzile înguste ale orașului și ajunseră pe chei. Acolo cumpărară un exemplar al *Gazetei Oficiale* și îl citiră pe nerăsuflate.

Nimic! Doar promisiunea celor două mii de dolari sau a o mie trei sute de taeli celui care-i va spune lui William J. Bidulph actuala reședință a lui Wang, din Shang-Hai.

— Deci n-a reapărut! zise Kin-Fo.

— N-a citit anunțul dat pentru el, răspunse Craig.

— Înseamnă că păstrează termenii înțelegerii, adăugă Fry.

— Dar unde o fi? strigă Kin-Fo.

— Domnule, ziseră Craig-Fry, vă credeți mai amenințat în timpul ultimelor zile ale înțelegerii?

— Sigur că da, răspunse Kin-Fo. Dacă Wang nu cunoaște schimbările intervenite în situația mea, ceea ce pare probabil, nu se va putea sustrage necesității de a-și ține promisiunea. Deci peste o zi, două sau trei voi fi mai amenințat ca astăzi, iar peste șase, primejdia va crește și mai mult.

— Dar după trecerea termenului?

— Nu mai am de ce să mă tem.

— Ei, bine, domnule, nu există decât trei mijloace de a vă feri de orice pericol în aceste șase zile.

— Și care-i primul? întrebă Kin-Fo.

— Cel de a ne întoarce la hotel, zise Craig, a vă închide în camera dumneavoastră și a aștepta să treacă zilele.

— Iar al doilea?

— Să fiți arestat ca răufăcător, răspunse Fry, pentru a sta în siguranță la închisoarea din Tong-Ceu.

— Și al treilea?

— De a trece drept mort, răspunseră Craig-Fry, și de a nu învia până ce veți fi în afara oricărui pericol.

— Nu-l cunoașteți pe Wang! strigă Kin-Fo. Wang ar găsi o cale de a pătrunde în camera mea, în celula mea, în mormântul meu! Dacă n-a lovit până acum înseamnă că nu a vrut să o facă, a preferat să-mi lase plăcerea ori incertitudinea așteptării. Cine știe din ce motiv? Oricum, prefer să aștept în libertate.

— Să așteptăm! zise Craig. Totuși...

— ...mi se pare că..., adăugă Fry.

— Domnilor, spuse Kin-Fo scurt, voi face ce voi dori. După toate, dacă sunt ucis înainte de 25 ale acestei luni, ce poate pierde firma dumneavoastră?

— Două sute de mii de dolari, răspunseră Craig-Fry, pe care va trebui să îi plătească celor numiți de dumneavoastră.

— Iar eu întreaga mea avere, fără a socoti și viața. Deci sunt mai interesat decât voi în afacerea asta.

— Adevărat.

— Corect.

— Continuați deci să mă supravegheați cât vreți, dar voi face ceea ce vreau!

Nu mai avea nici un rost să-i răspunzi.

Craig-Fry se mărginiră deci la a-și urmări mai îndeaproape clientul și a lua mai multe măsuri de prevedere. Dar, nu ascundeau asta, gravitatea situației se accentua de la o zi la alta.

Tong-Ceu este unul dintre cele mai vechi orașe din Imperiul Celest. Așezat pe un braț canalizat al lui Pei-Ho, la începutul unui alt canal ce îl unește cu Pekingul, în perimetrul acestuia se concentrează o activitate foarte intensă în domeniul afacerilor. Cartierele sale sunt foarte animate de mișcarea continuă a populației.

Kin-Fo și cei doi tovarăși ai săi fură surprinși de acea agitație atunci când ajunseră pe cheiul de care stăteau prinse jonci comerciale și nave de mici dimensiuni, numite sampan.

În concluzie, Craig și Fry, cântărind bine totul, se credeau mai în siguranță în mijlocul mulțimii. Moartea clientului lor trebuia să se datoreze, aparent, unei sinucideri. Scrisoarea ce avea să se găsească asupra lui ar fi demonstrat, fără îndoială, acest fapt. De aceea, Wang nu avea interes să-l lovească decât în anumite condiții, ce nu erau îndeplinite în mijlocul străzilor aglomerate sau în piața orașului.

În consecință, paznicii lui Kin-Fo nu se temeau de o lovitură apropiată. Ce trebuia să îi preocupe era dacă tai-pingul, cu o abilitate miraculoasă, nu se afla pe urmele lor, de când plecaseră din Shang-Hai. De aceea își foloseau ochii ca să vadă bine chipurile trecătorilor.

Deodată se pronunță un nume ce-i făcu să ciulească urechile.

— Kin-Fo! Kin-Fo! strigau câțiva mici chinezi țopăind și bătând din palme în mijlocul mulțimii.

Fusese recunoscut Kin-Fo și numele lui producea efectul obișnuit?

Eroul se opri, în ciuda dorinței lui.

Craig-Fry erau gata să-i facă, în orice caz, un scut viu din trupurile lor.

Dar strigătele acelea nu i se adresau lui Kin-Fo. Nimeni nu părea să știe că el era acolo.

Nu mai făcu deci nici o mișcare și, curios să afle pentru ce fusese pronunțat numele lui, așteptă.

Un grup de bărbați, femei, copii se adunaseră în jurul unui cântăreț ambulant ce părea foarte apreciat de publicul de pe stradă. Oamenii strigau, aplaudau, dădeau din mâini.

Când se văzu în prezența unui auditoriu destul de numeros, cântărețul scoase din haină un pachet de pancarde ilustrate în culori vii, apoi strigă, cu un glas sonor:

— Cele cinci veghi ale centenarului!

Era faimoasa baladă care cutreiera întreg Celestul Imperiu!

Craig-Fry vrură să-l îndepărteze de acolo pe clientul lor. Dar, de data asta, Kin-Fo se încăpățână să rămână. Nimeni nu-l cunoștea. Nu auzise niciodată balada care-i relata faptele și gesturile. Voia să audă cântecul.

Interpretul începu astfel:

În prima veghe, luna strălucește deasupra acoperișului țuguiat al casei din Shang-Hai. Kin-Fo e tânăr. Are douăzeci de ani. Seamănă cu salcia căreia îi apar primele frunze, mici și verzi.

În cea de-a doua veghe, luna strălucește în partea răsăriteană a bogatului yamen. Kin-Fo are patruzeci de ani. Are mare reușită în afaceri. Vecinii îl laudă mereu.

Cântărețul își schimba fizionomia și părea a îmbătrâni cu fiecare strofă. Fu aplaudat furtunos. Continuă:

La a treia veghe luna strălucește pe cer. Kin-Fo are șaizeci de ani. După frunzele verzi ale verii vin crizantemele galbene de toamnă.

La a patra veghe, luna stă să apună. Kin-Fo are optzeci de ani. Trupul îi este chircit ca al unui crevet în apă fiartă. Apune o dată cu astrul nopții!

La a cincea veghe, cocoșii salută zorii ce se ivesc. Kin-Fo are o sută de ani. Moare, iar cea mai fierbinte dorință a lui s-a îndeplinit. Dar prințul Ien nu vrea să-l primească. Mândrului prinț Ien nu-i plac oamenii atât de bătrâni, care să flecărească în curtea sa. Bătrânul Kin-Fo, fără a putea să se odihnească niciodată, va rătăci neîncetat!

Mulțimea aplauda, iar cântărețul își vindea balada în sute de exemplare, cu trei monede bucata.

De ce n-ar cumpăra și Kin-Fo un exemplar? Scoase câteva monede din buzunar și își întinse mâna plină peste rândurile de oameni din fața lui.

Brusc, mâna i se deschise și banii îi scăpară, căzând pe jos.

În fața lui se găsea un bărbat. Se priviră unul pe celălalt.

— Ah! strigă Kin-Fo, care nu putu să rețină aceste sunete.

Craig-Fry îl înconjurară, crezând că fusese recunoscut, amenințat, lovit, mort poate!

— Wang! strigă el.

— Wang! repetară Craig-Fry.

Era chiar Wang! Tocmai îl zărise pe fostul său elev. Dar, în loc să se repeadă la el, îi împinse pe cei din ultimele rânduri ale grupului și fugi cât putea de repede. Iar picioarele lui erau lungi!

Kin-Fo nu ezită.Vru să încheie o dată pentru totdeauna situația lui de nesuportat, de aceea porni în urmărirea lui Wang, escortat de Craig-Fry, care nu voiau nici să-l depășească, dar nici să rămână în urmă.

Și ei îl recunoscuseră pe filozoful cel de negăsit. Au înțeles, din surprinderea acestuia, că nu se aștepta să se întâlnească cu fostul său elev, dar nici Kin-Fo să dea peste maestrul său.

Acum, de ce fugea Wang? Era de neexplicat, dar fugea ca și cum toată poliția Imperiului Celest s-ar fi aflat pe urmele lui.

Fu o urmărire nebunească.

— Nu sunt ruinat! Wang! Wang! Nu-s ruinat! continua să strige Kin-Fo.

— Bogat! Bogat! repetau Craig-Fry.

Dar Wang rămânea la o distanță prea mare ca să audă aceste cuvinte care l-ar fi oprit. Trecu astfel de chei, alergă de-a lungul canalului și ajunse la intrarea în mahalaua apuseană.

Cei trei urmăritori zburau după el, dar nu micșorau defel distanța dintre ei. Dimpotrivă, fugarul parcă se îndepărta.

Vreo șase chinezi i se alăturară lui Kin-Fo, fără a mai socoti două sau trei perechi de polițiști, crezând că doar un răufăcător putea fugi atât de repede.

Ce spectacol curios oferea acest grup ce gâfâia, striga, urla, și se mărea, pe măsură ce înainta. Lângă cântăreț, oamenii auziseră cum Kin-Fo pronunțase numele lui Wang. Din fericire, filozoful nu ripostase cu cel al elevului său, căci tot orașul ar fi urmărit un om atât de vestit.

Dar numele lui Wang fusese de ajuns. Wang era acel personaj enigmatic, a cărui descoperire aducea o recompensă uriașă! Asta se știa. Astfel că, dacă Kin-Fo alerga după cei opt sute de mii de dolari ai averii sale, Craig-Fry pentru cei două sute de mii ai poliței de asigurare, ceilalți fugeau pentru două mii de dolari ai recompensei promise și pentru care merita să tragi din răsputeri.

— Wang! Wang! Sunt mai bogat ca oricând! spunea întruna Kin-Fo, cât îi permitea rapiditatea cursei.

— Nu-i ruinat! Nu-i ruinat! repetau Fry-Craig.

— Opriți! Opriți! strigau ceilalți urmăritori, al căror număr creștea cu repeziciune.

Wang nu auzea nimic. Cu coatele lipite de piept, nu voia să se obosească răspunzând, nici să piardă din viteză întorcând capul.

Ieșiră din mahala. Wang porni pe drumul pavat aflat de-a lungul canalului. Pe acest drum, la ora aceea aproape pustiu, avea libertate în mișcări. Vivacitatea fugii sale crescu. Firește însă, eforturile urmăritorilor se dublară.

Acea cursă nebunească dură cam douăzeci de minute. Rezultatul nu putea fi prevăzut de nimeni. Totuși, se părea că fugarul obosise puțin. Distanța dintre el și urmăritori se micșora.

Wang, simțind asta, coti și dispăru după niște tufe ce înconjurau o pagodă, pe dreapta drumului.

— Zece mii de taeli celui care-l va opri! strigă Kin-Fo.

— Da! Da! urlară cei din față.

Toți porniră în dreapta, pe urmele filozofului, înconjurând zidul pagodei.

Wang reapăru. Urma o potecă transversală, de-a lungul unui canal de irigații. Pentru a-și păcăli urmăritorii, făcu iar o cotitură, care-l readuse pe drumul pavat.

Dar acolo văzură toți că nu mai putea, căci își întoarcea capul din ce în ce mai des. Kin-Fo, Craig și Fry nu obosiseră încă. Alergau, zburau și nici unul dintre cei care fugeau după recompensă nu reușea să îi depășească.

Deci deznodământul se apropia. Era doar o problemă de timp relativ scurt, adică de minute.

Toți, Wang, Kin-Fo, tovarășii săi ajunseră în locul unde drumul trecea peste fluviul pe vestitul pod Palikao.

Cu optsprezece ani mai devreme, pe 21 septembrie 1860, n-ar fi avut libertate de acțiune în acest loc din provincia Pe-Ce-Li. Podul era ocupat, atunci, de alt gen de fugari. Armata generalului San-Ko-Li-Tzin, unchiul împăratului, respinsă de batalioanele franceze, se oprise pe podul Palikao, magnifică operă de artă, cu balustrade de marmură albă, mărginită de două șiruri de lei gigantici. Aici tătarii manciurieni, viteji de neegalat din pricina fanatismului lor, fură zdrobiți de ghiulele tunurilor europeene.

Dar acum, podul ce purta încă urmele bătăliei pe statuile sale știrbite era liber.

Obosind, Wang porni peste pod. Kin-Fo și ceilalți, cu un mare efort, se apropiară de el. Se aflau la douăzeci de pași, apoi la cincisprezece, la zece...

Nu mai încercau să-l oprească pe Wang cu cuvinte inutile, pe care nu voia sau nu putea să le audă. Trebuia ajuns din urmă, prins, legat la nevoie... apoi veneau explicațiile.

Wang pricepu că avea să fie prins și, cu o încăpățânare inexplicabilă, părea că se teme să ajungă față în față cu fostul său elev, de aceea merse până la a-și risca viața ca să scape.

Astfel, cu un salt, Wang se aruncă peste balustradă și căzu în apele fluviului Pei-Ho.

Kin-Fo se opri o clipă și strigă:

— Wang! Wang!

Apoi, luându-și elan, la rândul său :

— Îl voi prinde viu! strigă el, aruncându-se în fluviu.

— Craig? întrebă Fry.

— Fry! zise Craig.

Două sute de mii de dolari la apă!

Și amândoi, sărind peste balustradă, se duseră să-l ajute pe clientul *Centenarului.*

Câțiva voluntari îi urmară. Parcă o trupă de clovni sărea de la trambulină.

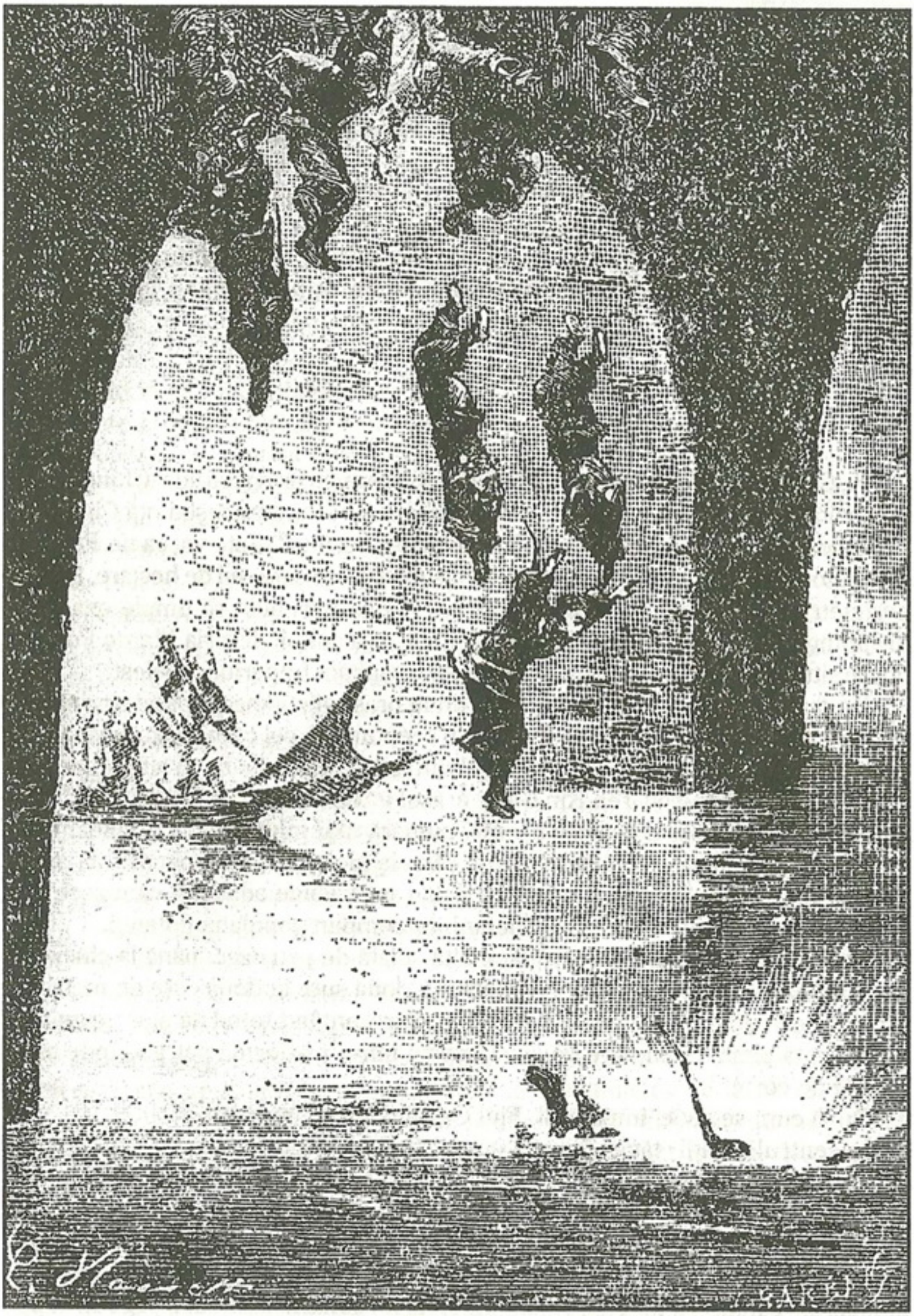

Astfel, cu un salt, Wang se aruncă peste balustradă și căzu în apele fluviului Pei-Ho.

Dar zelul lor se dovedi inutil. Kin-Fo, Fry-Craig și ceilalți, atrași de recompensă, scotociră mult apa râului Pei-Ho, fără a-l găsi pe Wang. Dus de curent, fără îndoială, bietul filozof dispăruse.

Oare, aruncându-se în fluviu, Wang vrusese să scape de urmăritorii săi ori să își pună capăt zilelor? Nimeni nu putea spune.

După două ore, Kin-Fo, Craig și Fry, dezamăgiți, dar uscați, reconfortați, precum și Sun, trezit din cel mai adânc somn și bombănind, porniră spre Peking.

XIV

Pe-Ce-Li, cea mai nordică din cele optsprezece provincii ale Chinei, este împărțită în nouă departamente. Unul dintre acestea are ca reședință Ciun-Kin-Fo, adică „orașul primului ordin de ascultare a cerului". Este vorba de Peking.

Cititorul să-și închipuie o măciucă cu o suprafață de șase mii de hectare, într-un perimetru de opt leghe, ale cărei părți neregulate trebuie să umple exact un dreptunghi, acesta este misteriosul Kambalu, așa cum îl descria Marco Polo pe la sfârșitul secolului al XIII-lea, aceasta este capitala Imperiului Celest.

De fapt, Pekingul este alcătuit din două orașe distincte, separate printr-un bulevard lat și un zid fortificat: primul, un dreptunghi, cel chinezesc, celălalt, un pătrat aproape perfect, orașul tătar. Cel din urmă cuprinde două alte orașe: cel Galben, Hoang-Cing, și Ten-Kin-Cing, orașul interzis, sau cel Roșu.

Altădată, ansamblul acestor așezări număra mai mult de două milioane de locuitori. Dar emigrarea, provocată de sărăcia lucie, a redus numărul la aproximativ un milion. Sunt tătari și chinezi, la care trebuie adăugați cam zece mii de musulmani, mulți mongoli și tibetani, ce compun populația flotantă.

Șase leghe de incintă fortificată, înaltă și lată de patruzeci până la cincizeci de pași, cu cărămizi exterioare, apărată din două sute în două sute de metri de turnuri de veghe, înconjoară orașul tătar reprezentând totodată și o magnifică alee pavată pentru plimbare ce se sfârșește într-o platformă pătrată unde stau gărzile de corp.

După cum se vede, împăratul, Fiul Cerului, este bine păzit.

În centrul cetății tătare se află orașul Galben, cu o suprafață de șase sute șaizeci de hectare, cu opt porți, închizând un munte de cărbune înalt de trei sute de picioare, punct culminant al capitalei, un canal superb, denumit Marea din Mijloc, traversat de un pod din marmură, două mănăstiri budiste, o pagodă, Peri-Ta-Se, mănăstire construită pe o peninsulă, ce pare suspendată peste apele limpezi ale canalului, Pe-Tang, stabiliment al misionarilor catolici, pagoda imperială, având pe acoperiș clopote sonore și țiglă albastră, marele templu dedicat

înaintașilor dinastiei domnitoare, Templul Spiritelor, templul duhului vântului, cel al duhului fulgerului, Templul inventatorului mătăsii, cel al stăpânului cerului, cinci pavilioane ale Dragonului, Mănăstirea Veșnicii Odihne etc.

Ei bine, în centrul acestui patrulater se ascunde Orașul Interzis, pe o suprafață de optzeci de hectare, înconjurat de un șanț cu apă peste care trec șapte poduri de marmură. E de la sine înțeles că dinastia domnitoare fiind manciuriană, primul din cele trei orașe este, în principal, locuit de o populație din aceeași rasă. Cât despre chinezi, ei au fost îndepărtați, locuind în exterior, în orașul anex.

Intrând în Orașul Interzis, care este înconjurat de ziduri din cărămizi roșii, încoronate cu capiteluri din țigle aurii, ajungi în dreptul porții sudice, cea a Marii Purități, care nu se deschide decât în fața împăratului și a soțiilor sale. Acolo se ridică templul înaintașilor dinastiei tătare, având deasupra un acoperiș dublu de țigle multicolore.

În continuare se văd templele Ce și Ti, consacrate spiritelor terestre și cerești, Palatul Armoniei Suverane, rezervat ceremoniilor și banchetelor oficiale, Palatul Armoniei Obișnuite, unde sunt expuse tablourile strămoșilor Fiului Cerului, apoi Palatul Armoniei Protectoare a cărui sală principală e ocupată de tronul imperial, pavilionul Nei-Ko, unde se ține marele sfat al imperiului, prezidat de prințul Kong, ministrul de externe, unchiul din partea tatălui al ultimului suveran chinez.

Urmează Pavilionul Florilor Literare, unde împăratul intră o dată pe an pentru a tălmăci cărțile sacre, Pavilionul Ciuan-Sin-Tien, în care se fac sacrificii în cinstea lui Confucius, biblioteca imperială, biroul istoriografilor, atelierele în care se confecționează îmbrăcămintea curții imperiale, Palatul Purității Cerești, locul unde se discută problemele de familie.

În Palatul Elementelor Terestre Superioare stă tânăra împărătească. În cel al Meditației se retrage suveranul, când nu se simte bine. Există trei palate unde sunt educați copiii împăratului și un templu al morților. Patru palate au fost rezervate văduvei și concubinelor lui Hien-Fong, decedat în 1861.

Ciu-Sieu-Kong este reședința soțiilor împăratului, iar Palatul Bunătății Preferate este destinat recepțiilor oficiale ale doamnelor de la curte. Palatul Liniștii Generale reprezintă o școală pentru copiii ofițerilor de rang înalt. Palatele Purificării și Tinereții și al Purității Jadului sunt locuite de prinți de sânge. Templul Zeului Protector al Orașului se află lângă un alt templu cu arhitectură tibetană și lângă magazinul coroanei.

Intendența curții, Lao-Kong-Ciu, locuința eunucilor, dintre care nu mai puțin de cinci mii se află în Orașul Roșu și alte palate completează numărul celor patruzeci și opt de asemenea clădiri din incinta reședinței imperiale, fără a socoti Ten-Kuang-Ko, Pavilionul Luminii Purpurii, situat pe malul lacului Cetății

Galbene unde, pe 19 iunie 1873 au fost primiți în prezența împăratului, cei cinci miniștri ai Statelor Unite, Rusiei, Olandei, Angliei și Prusiei.

Ce forum antic a prezentat vreodată o asemenea aglomerare de edificii, atât de variate ca formă, atât de bogate în obiecte prețioase? Ce cetate, ce capitală a statelor europene ar putea oferi o asemenea diversitate de clădiri?

Și, la această enumerare mai trebuie adăugat Uan-Ceu-Cian, palatul de vară, situat la două leghe de Peking. Distrus în 1860, de abia pot fi regăsite, în mijlocul ruinelor sale, grădinile O Claritate Perfectă și O Claritate Liniștită, Colina Sursei Jadului, Muntele Celor Zece Mii de Longevități.

În jurul orașului Galben se întinde orașul tătar. Acolo se află legațiile franceză, engleză și rusă, spitalul misiunilor din Londra, misiunile catolice din răsărit și din nord, fostele grajduri pentru elefanți, în care nu mai trăiește decât unul, chior și centenar. Aici se înalță Clopotnița, cu acoperiș roșu încadrat de țigle verzi, templul lui Confucius, pensionul călugăresc O Mie de Lama, templul Fa-Qua, vechiul Observator, cu marele lui turn pătrat, yamenul iezuiților și cel al învățaților, unde se dau examenele literare.

Acolo se înalță arcurile de triumf răsăritean și apusean, curg Marea Nordului și Marea Trestiilor, cu numeroși nuferi albaștri, ce vin de la palatul de vară ca să alimenteze canalul orașului Galben. Acolo se văd palatele unde locuiesc prinții de sânge, miniștrii de finanțe, de război, rituri, lucrări publice, relații externe. În apropiere se găsesc Curtea de Conturi, Tribunalul astronomic, Academia de Medicină. Totul pare amestecat, în mijlocul străzilor înguste, prăfuite vara, pline de apă iarna, mărginite de case mizerabile și mici, între care se ridică reședința vreunui mare demnitar, umbrită de copaci frumoși.

Pe nenumăratele străduțe întâlnești câini vagabonzi, cămile mongole încărcate cu cărbuni, lectici purtate de câte patru sau opt persoane, după rangul funcționarului transportat, căruțe cu catâri și mulți săraci, care, după aprecierile domnului Choutzé, formează tagma cerșetorilor cu peste șaptezeci de mii de coate-goale. Pe aceste străduțe invadate de „un noroi urât mirositor și negru, pline de bălți în care te înfunzi până la jumătatea gambei nu rareori se întâmplă să se înece câte un cerșetor orb", după spusele domnului P. Arène.

Din multe puncte de vedere, orașul chinezesc Peking, denumit Vai-Ceng, se aseamănă cu cel tătar, dar se și deosebește în anumite privințe.

Două temple vestite ocupă partea meridională, Templul Cerului și cel al Agriculturii. La acestea trebuie adăugate templele zeiței Koanin, al Duhului Pământului, al Purificării, al Dragonului Negru, al Spiritelor Cerului și Pământului, iazurile cu Pești de Aur, mănăstirea Fayuans, piețe, teatre.

Acest dreptunghi este împărțit, de la nord la sud, de o arteră importantă, numită Marele Bulevard, ce ține de la poarta Hung-Ting, în sud, până la poarta

Tien, în nord. Transversal, este deservit de altă arteră, mai lungă, ce o taie pe prima într-un unghi drept și merge de la poarta Cea-Cua, de la răsărit, până la poarta Kuan-Tu, la vest. Se numește Bulevardul Cea-Cua și, la o sută de pași de punctul de intersecție al acestuia cu Marele Bulevard locuia viitoarea doamnă Kin-Fo.

Vă amintiți că, la câteva zile după ce a primit scrisoarea de la Kin-Fo ce-i anunța ruina sa, tânăra văduvă o primise pe a doua, ce o anula pe prima și îi spunea că a șaptea lună din an nu se va încheia fără ca „dragul ei frate mai mare" să nu se fi întors lângă ea.

De la acea dată, 17 mai, Le-U număra zilele și orele. Dar Kin-Fo nu-i mai dăduse vești de atunci, din cursul călătoriei sale nebunești, al cărui itinerar nu voia să-l divulge, sub nici un pretext. Le-U scrisese la Shang-Hai. Scrisorile ei rămăseseră fără răspuns. Se înțelege deci cât era de neliniștită, fiindcă până pe 19 iunie nu mai primise nici o scrisoare.

De asemenea, în timpul acelor zile lungi de așteptare, tânăra nu plecase de acasă. Aștepta, neliniștită. Neplăcuta Nan nu-i încânta prin nimic singurătatea. Această „bătrână mamă" devenise mai morocănoasă ca oricând și merita dată afară pe ușă de o sută de ori pe lună.

Dar câte ore interminabile și agitate mai erau încă până ce Kin-Fo va sosi la Peking! Le-U le număra, iar numărătoarea se dovedea tare lungă!

Dacă religia lui Lao-Ţe este cea mai veche din China, dacă doctrina lui Confucius, promulgată cam în aceeași epocă (cu 500 de ani înainte de Iisus Cristos), este urmată de împărat, învățați și înalți mandarini, budismul sau religia lui Fo numără cel mai mare număr de credincioși, aproape trei sute de milioane, pe suprafața globului.

Budismul are două secte distincte, una având bonzi, îmbrăcați în cenușiu și cu bonete roșii, cealaltă, lama, îmbrăcați în galben, cu tichii de aceeași culoare.

Le-U era o budistă din prima sectă. Bonzii o vedeau venind deseori la templul de la Koan-Ti-Mao, consacrat zeiței Koanin. Acolo, ea se ruga pentru prietenul ei și ardea bețișoare parfumate, cu fruntea lipită pe podeaua templului.

În acea zi, ea se gândea să se ducă s-o implore pe zeița Koanin și să-i adreseze cele mai ardente rugi. O presimțire îi spunea că îl amenința ceva grav pe cel pe care-l aștepta ea cu legitimă nerăbdare.

Le-U o chemă deci pe bătrâna mamă și îi dădu ordin să caute o lectică la intersecția cu Marele Bulevard.

Nan ridică din umeri, conform detestabilului ei obicei și ieși să execute ordinul primit.

În vremea asta, tânăra văduvă, singură în dormitor, se uita cu tristețe la fonograful mut, ce n-o mai făcea să audă vocea îndepărtată a celui absent.

— Vai! zise ea, trebuie să știe măcar că n-am încetat să mă gândesc la el și vreau să i-o spun cu glasul meu!

Și Le-U, apăsând resortul ce punea în mișcare rola fonografică, pronunță cu voce tare cele mai dulci fraze pe care inima ei i le inspira.

Intrând brusc, Nan întrerupse acel tandru monolog.

— Lectica așteaptă, doamnă, dar mai bine ați rămâne acasă.

Le-U nu o băgă în seamă. Ieși de îndată, lăsând-o pe „bătrâna mamă" să murmure în voie, iar ea se instală în vehicul, după care dădu ordin să fie dusă la Kuan-Ti-Miao.

Drumul până acolo era simplu. Nu trebuia decât să mergi pe bulevardul Cea-Cua, iar la intersecție să urci pe Marele Bulevard până la poarta Tien.

Dar lectica nu înainta fără dificultate. De fapt, oamenii încă mai încheiau afaceri la ora aceea și aglomerația se dovedea considerabilă în acest cartier, unul dintre cele mai populate ale capitalei. Pe șosea, barăcile negustorilor dădeau arterei aspectul unui târg cu multă mișcare și zarvă.

Apoi, oratori care vorbeau cât puteau de tare, ghicitori, fotografi, caricaturiști, destul de puțin respectuoși față de autoritatea mandarină, țipau contribuind și ei la hărmălaia generală. Uneori trecea câte un cortegiu funerar cu multă pompă, ce strangula circulația, alteori, câte o nuntă, poate mai puțin veselă ca înmormântarea, dar la fel de stânjenitoare.

Un grup de oameni se strânsese în fața yamenului unui magistrat. Cineva bătuse în toba plângerilor, ca să i se facă dreptate. Pe piatra Leu-Ping stătea în genunchi un răufăcător, ce fusese bătut cu bastoanele și era păzit de polițiștii ce purtau bonetă manciuriană cu ciucuri roșii, suliță scurtă și două săbii în aceeași teacă.

Mai încolo, câțiva chinezi recalcitranți, legați la un loc cu propriile lor cozi, erau conduși la postul de poliție. Ceva mai departe, un amărât, cu mâna stângă și piciorul drept prinse prin două găuri într-o scândură, mergea șchiopătând, ca un animal ciudat. Un hoț, băgat într-o cușcă de lemn, cu capul ieșindu-i prin plafon, fusese lăsat la mila publică. Alții purtau jugul, ca boii. Nefericiții căutau, evident, locuri frecventate, în speranța de a strânge mai mulți bani, speculând mila trecătorilor, în detrimentul cerșetorilor de tot felul, șchiopilor, ciungilor, paraliticilor, orbilor, miilor de infirmi adevărați sau prefăcuți ce mișună prin orașele Imperiului Florilor.

Lectica înainta deci foarte încet. Aglomerația era cu atât mai mare cu cât se apropiau de bulevard. Ajunse totuși și se opri în interiorul bastionului ce păzește poarta, lângă templul zeiței Koanin.

Le-U coborî din lectică, intră în templu, îngenunche mai întâi, apoi se prosternă înaintea statuii zeiței. După care se îndreptă către un dispozitiv religios denumit „moara de rugăciuni".

Le-U coborî din lectică, intră în templu, îngenunche mai întâi, apoi se prosternă înaintea statuii zeiței.

Era un fel de vârtelniță cu opt brațe ce aveau prinse la extremități mici banderole cu propoziții sacre.

Un bonz aștepta, cu gravitate, lângă aparat, să vină credincioșii și, mai ales, să plătească.

Le-U îi dădu servitorului lui Buddha câțiva taeli, destinați a subvenționa cultul. Apoi, cu mâna dreaptă, apucă manivela vârtelniței și îi imprimă o mișcare ușoară de rotație, după care își puse mâna stângă pe inimă. Fără îndoială, vârtelnița nu se învârti destul de repede pentru ca ruga ei să fie eficace.

— Mai cu putere! îi zise bonzul, încurajând-o cu gestul.

Și tânăra îl ascultă.

Asta dură cam un sfert de oră, după care bonzul afirmă că dorințele ei vor fi îndeplinite.

Le-U se prosternă iar înaintea statuii zeiței Koanin, ieși din templu și se urcă în lectică, pentru a se întoarce acasă.

Dar, când să intre pe Marele Bulevard, purtătorii lecticei fură nevoiți să se retragă repede. Soldații îndepărtau populația cu brutalitate. Prăvăliile se închideau la ordin. Străzile laterale erau barate cu parapete albastre, fiind păzite de polițiști.

Un cortegiu numeros ocupa o parte a bulevardului și înainta cu zgomot.

Era împăratul Koang-Sin, al cărui nume înseamnă Continuarea Gloriei, care se întorcea în orașul tătar și în fața căruia urma să se deschidă poarta centrală.

În spatele celor două persoane ce mergeau în fruntea alaiului venea un pluton de cercetași, urmat de un pluton de sulițași.

După ei, un grup de ofițeri de rang înalt purtau o umbrelă galbenă, ornamentată cu un dragon care este emblema împăratului, așa cum fenixul este a împărătesei.

Lectica apăru imediat, cu husa de mătase galbenă ridicată, susținută de șaisprezece purtători cu robe roșii, ornamentate cu trandafiri albi, și având veste de mătase. Prinții de sânge, demnitarii, pe cai cu harnașamente din mătase galbenă, semn de mare noblețe, escortau vehiculul imperial.

În lectică, pe jumătate culcat, stătea Fiul Cerului, vărul împăratului Tong-Ce și nepotul prințului Kong.

După lectică veneau rândașii și purtătorii de rezervă pentru vehicul. Tot cortegiul trecu pe sub poarta Tien, spre satisfacția negustorilor, cerșetorilor și a celorlalți care și-au putut relua activitatea.

Lectica lui Le-U își reluă deci drumul și o duse până acasă, de unde lipsise două ore.

Ah, dar ce surpriză pregătise zeița Koanin pentru tânăra femeie!

În momentul în care lectica se opri, o căruță prăfuită, trasă de doi catâri, tocmai se oprise în fața porții. Kin-Fo, urmat de Craig-Fry și de Sun, cobora...

— Tu! Tu! strigă Le-U, care nu-și putea crede ochilor.

— Draga mea soră mai mică! răspunse Kin-Fo. Nu te poți îndoi de întoarcerea mea.

Le-U nu răspunse. Îl prinse de mână pe prietenul ei și îl trase în budoar, în fața micului aparat fonografic, discret confident al chinurilor ei.

— N-am încetat nici o clipă să te aștept, inimă dragă, împodobită cu flori de mătase, zise ea.

Și apăsă resortul, ce puse în mișcare rola fonografului.

Atunci Kin-Fo putu să-i audă vocea plăcută ce-i repeta ceea ce tandra Le-U spusese cu câteva ore înainte.

— Întoarce-te, micul meu frate iubit! Întoarce-te la mine! Inimile noastre să nu mai fie despărțite precum steaua Păstorului și cea a Lirei. Nu mă gândesc decât la întoarcerea ta!

Aparatul tăcu o secundă... Apoi începu iar, cu o voce țipătoare:

— Parcă nu-i de-ajuns o stăpână în casă, trebuie și un stăpân! Fie ca prințul Ien să-i aranjeze pe amândoi.

Acest al doilea glas, ușor de recunoscut, era al lui Nan. Neplăcuta „bătrână mamă" continuase să vorbească după plecarea lui Le-U, în timp ce aparatul mai funcționa încă, înregistrându-i astfel, fără ca ea să știe, cuvintele imprudente.

Servitori și servitoare, feriți-vă de aceste aparate!

În aceeași zi Nan a fost concediată și dată afară pe ușă fără a mai aștepta sfârșitul lunii.

XV

Nimic nu se mai opunea acum căsătoriei dintre bogatul Kin-Fo, din Shang-Hai și frumoasa Le-U, din Peking. Mai erau șase zile până la expirarea termenului dat lui Wang pentru a se ține de promisiune. Dar bietul filozof plătise cu viața fuga sa inexplicabilă. De acum nu mai exista nici o amenințare. Deci căsătoria putea avea loc. Fu hotărâtă și fixată pentru a douăzeci și cincea zi din iunie, pe care Kin-Fo o dorise ultima din viața lui.

Tânăra femeie fu pusă la curent cu întreaga situație. Ea află prin ce stări diferite trecuse cel care, refuzând inițial să o facă părtașă la sărăcia lui și apoi să o lase văduvă, se întorcea la ea, liber să o facă fericită.

Dar, aflând despre moartea filozofului, nu putu să nu verse câteva lacrimi. Îl cunoștea, ținuse la el, fusese primul confident al sentimentului ei pentru Kin-Fo.

— Bietul Wang! zise ea. Va lipsi la nunta noastră!

— Da, bietul Wang! spuse și Kin-Fo, care-și regreta prietenul, pe care-l cunoștea de mulți ani. Totuși, m-ar fi lovit, așa cum a jurat că va face.

— Nu, nu! zise Le-U, scuturându-și capul. Poate că de asta s-a înecat în apele Pei-Ho-ului, ca să nu se țină de cuvânt!

Vai! Ipoteza aceea era foarte posibilă. Wang se înecase ca să scape de îndeplinirea obligațiilor sale. În privința asta, Kin-Fo gândea ca ea. Existau deci două suflete care vor păstra mereu imaginea filozofului.

E de la sine înțeles că după nenorocirea de la podul Palikao gazetele chinezești nu mai publicară anunțurile ridicole ale onorabilului William J. Bidulph, astfel că supărătoarea celebritate a lui Kin-Fo dispăru cu aceeași iuțeală cu care apăruse.

Și acum, ce se va întâmpla cu Craig și Fry? Trebuiau să apere interesele *Centenarului* până pe 30 iunie, adică încă zece zile, dar Kin-Fo nu mai avea nevoie de serviciile lor. Mai putea atenta Wang la viața lui? Nu, fiindcă murise. Se putea sinucide clientul lor? Nu, căci Kin-Fo voia acum să trăiască din plin, cât mai mult posibil. Deci, Craig și Fry nu mai aveau de ce să-l urmărească neîncetat.

Dar, înainte de orice, cei doi originali erau oameni dintr-o bucată. Devotamentul lor se adresa clientului *Centenarului*, iar ei se dovedeau niște agenți serioși. Kin-Fo le ceru deci să asiste la ceremoniile de nuntă, ceea ce ei acceptară cu plăcere.

— De altfel, glumi Fry, adresându-i-se lui Craig, căsătoria e, uneori, sinucidere.

— Îți dai viața, păstrându-ți-o, în același timp, răspunse Craig cu un zâmbet amabil.

Chiar de a doua zi, Nan fu înlocuită în casa de pe bulevardul Cea-Cua de un personal mai amabil. O mătușă a lui Le-U, doamna Lutalu, veni să-i țină loc de mamă până la celebrarea căsătoriei. Doamna Lutalu, soția unui mandarin de rangul al patrulea, clasa a doua, cu nasture albastru, fost lector imperial și membru al Academiei din Han-Lin, avea toate calitățile fizice și morale cerute pentru îndeplinirea acestor sarcini importante.

Cât despre Kin-Fo, el se gândea să plece din Peking după nuntă, nefiind unul dintre celești căruia să-i placă să stea în vecinătatea curții imperiale. Nu ar fi fost cu adevărat fericit decât după ce și-ar fi văzut tânăra soție instalată în bogatul yamen de la Shang-Hai.

Kin-Fo alese un apartament la Tien-Fu-Tang, Templul Fericirii Celeste, hotel cu restaurant, foarte confortabil, aflat lângă bulevardul Tien-Men, între orașele tătar și chinez. Acolo fură găzduiți și Craig-Fry care, din obișnuință, nu stăteau departe de clientul lor. Cât despre Sun, el își reluase serviciul, bombănind mereu, dar ferindu-se de indiscretul fonograf. Pățania lui Nan îl făcuse mai prudent.

Kin-Fo avu plăcerea să-i regăsească la Peking pe doi dintre prietenii săi din Canton, negustorul Yin-Pang și învățatul Hual. Pe de altă parte, cunoștea câțiva funcționari și comercianți din capitală și toți se angajară să asiste la căsătoria celor doi.

Era cu adevărat fericit acum acest indiferent de altă dată, impasibilul elev al lui Wang. Două luni de griji, de neliniște, de necazuri, această perioadă tumultoasă îi fusese de ajuns ca să înțeleagă ce înseamnă fericirea. Da, filozoful cel înțelept avusese dreptate! De ce nu era de față, să constate personal valabilitatea doctrinei sale?

Kin-Fo petrecea cu tânăra femeie aproape tot timpul dedicat pregătirilor pentru ceremonie. Le-U se bucura că prietenul ei îi era aproape. Ce nevoie avea să umble prin cele mai bogate magazine ca să o copleșească cu daruri minunate? Ea nu se gândea decât la el și îi repeta maximele celebre ale vestitului Pan-Hoei-Pan:

Dacă o femeie are un bărbat după cum vrea inima ei, atunci îl păstrează întreaga viață.

Femeia trebuie să aibă un respect nelimitat pentru cel al cărui nume îl poartă și să se îngrijească întotdeauna.

În casă, femeia trebuie să fie ca o umbră și ca un ecou.

Soțul este cerul soției sale.

Pregătirile pentru nunta, pe care Kin-Fo o voia nemaipomenită, avansau.

Cele treizeci de perechi de pantofi brodați, care compun trusoul unei chinezoaice, erau deja aranjate în casa de pe bulevardul Cea-Cua. Dulciuri produse de firma Sinuyan, dulcețuri, fructe uscate, praline, acadelele, siropuri de portocale, ghimbir, grepfrut, precum și superbe stofe de mătase, bijuterii cu nestemate și din aur fin prelucrat, inele, brățări, mici teci pentru unghii, ace de păr, toate creațiile încântătoare ale giuvaergiilor din Peking se îngrămădeau în budoarul lui Le-U.

În acest ciudat Imperiu de Mijloc, când o tânără se căsătorește, nu aduce nici o zestre. Este cumpărată de părinții soțului sau chiar de viitorul bărbat. În lipsa fraților, ea nu poate moșteni decât o mică parte din averea tatălui ei și doar dacă acesta face o declarație specială în acest sens. Condițiile căsătoriei sunt puse la punct, în mod normal, de intermediari denumiți *mei-jin*, iar nunta se hotărăște după o clară înțelegere prealabilă.

Tânăra logodnică e prezentată apoi părinților băiatului. Acesta nu o vede. Nu o va vedea decât atunci când ea va veni, într-o lectică închisă, la casa conjugală. Atunci i se dă soțului cheia lecticii. El deschide ușa acesteia. Dacă logodnica îi place, îi dă mâna. Dacă nu, închide brusc ușa și înțelegerea se strică.

Așa ceva nu se putea întâmpla la nunta lui Kin-Fo. El o cunoștea pe tânără și n-o cumpăra de la nimeni. Asta simplifica mult lucrurile.

Veni ziua de 25 iunie. Totul era gata.

De trei zile, după obicei, casa tinerei Le-U rămăsese luminată. Timp de trei nopți, doamna Lutalu, ce reprezenta familia miresei, nu dormise deloc, ca să-și arate astfel tristețea pentru că fata părăsea casa părintească.

Dacă Kin-Fo ar mai fi avut părinți, casa lor ar fi fost, de asemenea, luminată în semn de doliu, căci „căsătoria fiului e privită precum moartea tatălui, iar fiul este, de atunci încolo, succesorul acestuia", după cum spune Hao-Kieu-Ciuen.

Dacă aceste obiceiuri nu se puteau aplica în cazul celor doi soți, erau însă altele, de care trebuia să se țină cont.

Astfel, nici una dintre formalitățile astrologice nu fusese neglijată. Horoscoapele, făcute după toate regulile, arătau o perfectă compatibilitate a destinelor și a firilor. Perioada anului, evoluția lunii se dovedeau favorabile. Nici o altă nuntă nu se desfășurase sub auspicii mai bune.

Primirea soției avea să se facă la ora opt seara la Hotelul Fericirea Celestă, adică tânăra avea să fie condusă cu mare pompă la casa soțului. În China, nu trebuie să te prezinți pentru cununie nici în fața unui magistrat civil, nici înaintea unui preot, lama, bonz ori altceva.

La ora șapte, Kin-Fo, însoțit de Craig și Fry, care radiau asemeni martorilor unei nunți europene, își primea prietenii în pragul apartamentului său.

Câte politețuri! Importantele personaje fuseseră invitate prin niște hârtiuțe roșii, pe care scria, cu litere microscopice:

Domnul Kin-Fo, din Shang-Hai, vă salută cu umilință, domnule..... și vă roagă cu și mai multă umilință, să veniți la umila ceremonie etc....

Toți veniseră ca să-i cinstească pe cei doi soți și să ia parte la minunatul ospăț rezervat bărbaților, în timp ce femeile se reuneau la o masă pregătită special pentru ele.

Veniseră negustorul Yin-Pang și învățatul Hual, câțiva mandarini care purtau la pălărie un ciucure roșu, mare cât un ou de porumbel, ce arăta că făceau parte din primele trei ordine. Alții, de categorie inferioară, nu aveau decât nasturi opaci albaștri sau albi. Majoritatea erau funcționari civili de origine chineză, cum trebuiau să fie prietenii unui cetățean din Shang-Hai, ostil rasei tătare. Toți purtau veșminte frumoase, robe strălucitoare, pălării de sărbătoare și formau un alai încântător.

Kin-Fo — așa cum cerea eticheta — îi aștepta chiar la intrarea în hotel. De îndată ce soseau îi conducea în salonul unde urma să fie recepția, rugându-i insistent să intre înaintea lui pe fiecare ușă pe care le-o deschideau valeții în haine de gală. Kin-Fo îi apela cu „nobilul lor nume", îi întreba despre sănătate și despre „nobilele lor familii". Nici cel mai fin observator n-ar fi descoperit, în comportarea lui, vreo abatere de la legile politeței chinezești.

Craig și Fry îi admirau politețea. Dar, cu toate acestea, nu-l scăpau nici o clipă din priviri.

Aceeași idee le venise amândorura, în același timp. Dacă Wang nu murise, așa cum se credea, în apele fluviului? Dacă se furișase printre invitați? Cea de-a douăzeci și patra oră a celei de-a douăzeci și cincea zile din iunie nu venise încă. Mâna tai-pingului purta încă armă. Dacă, în ultima clipă...

Nu era verosimil, dar totuși, era posibil. Astfel, păstrând o anumită prudență, Craig și Fry se uitau atenți la toată lumea. Nu văzură însă nici un chip suspect.

În acest timp, viitoarea soției pleca din casa ei de pe bulevardul Cea-Cua, într-o lectică închisă.

Dacă Kin-Fo nu îmbrăcase costumul de mandarin pe care orice mire are dreptul să-l îmbrace — în semn de omagiu pentru instituția căsătoriei pe care vechii legiuitori o respectau foarte mult — Le-U se conformase regulilor înaltei societăți. Cu toaleta sa roșie în întregime, făcută dintr-o admirabilă stofă din mătase brodată, strălucea pur și simplu.

Chipul său era ascuns sub un voal fin din perle, iar o bogată diademă din aur îi strălucea pe frunte. Pietre prețioase și flori artificiale meșteșugite îi împodobeau cozile lungi și negre. Kin-Fo o va găsi mai frumoasă ca oricând, atunci când va coborî din lectica deschisă chiar de mâna lui.

Alaiul porni la drum. Coti la intersecție pentru a ajunge pe Marele Bulevard și pentru a continua apoi pe bulevardul Tien-Men. Fără îndoială, ar fi fost mai interesant dacă ar fi fost vorba de o înmormântare, nu de o nuntă, dar, oricum, trecătorii se opreau să se uite la convoi.

Prietenele, tovarășele lui Le-U veneau în urma lecticei, purtând cu mare pompă piesele de trusou. Douăzeci de muzicanți mergeau înainte făcând zgomot mare cu instrumentele lor de alamă, mai ales cu sonorul gong. În jurul lecticei se învârteau o mulțime de purtători de torțe și de felinare în mii de culori. Viitoarea soție rămânea ascunsă privirii mulțimii. Conform tradiției primul trebuia să o vadă soțul ei.

În aceste condiții, în mijlocul unei mulțimi gălăgioase, cortegiul sosi, pe la opt, la Hotelul Fericirea Cerească.

Kin-Fo stătea la intrarea bogat decorată. Aștepta sosirea lecticei pentru a-i deschide ușa, după care trebuia să o ajute pe viitoarea lui soție să coboare și să o conducă în apartamentul rezervat, unde amândoi aveau să salute de patru ori cerul.

Apoi, amândoi vor merge la ospățul de nuntă. Viitoarea soție va face patru plecăciuni înaintea bărbatului ei. El, la rândul lui, se va înclina de două ori în fața ei. Vor vărsa două sau trei picături de vin sub formă de libațiuni. Vor oferi câteva alimente spiritelor intermediare. Li se vor aduce două cupe pline. Le vor goli pe jumătate, iar restul îl vor pune într-una singură, pe care o vor bea unul după celălalt. Unirea devenea astfel sacră.

Lectica sosise. Kin-Fo înaintă. Șeful de ceremonie îi înmână cheia. O luă, deschise ușa, îi întinse mâna frumoasei Le-U, care era foarte emoționată.

Viitoarea soție coborî ușor și trecu printre invitați, care se înclinară respectuos, cu mâna la piept.

În momentul în care tânăra femeie se pregătea să treacă pragul hotelului, se dădu un semnal. Uriașe zmeie luminoase se ridicară în văzduh și se balansau în vânt cu imaginile lor multicolore de dragoni, fenicși ori alte simboluri ale căsniciei. Porumbei, dotați cu un mic aparat sonor, atașat de coadă, zburară și umplură spațiul cu o armonie cerească. Rachete cu mii de culori se ridicau șuierând, iar explozia lor aducea o ploaie de aur.

Deodată, un zgomot îndepărtat se auzi dinspre bulevardul Tien-Men. Erau strigăte amestecate cu sunetul clar al unei trompete. Apoi se făcu liniște și zgomotul reîncepu după câteva clipe.

Larma aceea se apropia și avea să ajungă curând în locul unde se oprise cortegiul.

Kin-Fo asculta. Prietenii săi așteptară ca tânăra femeie să intre în hotel.

Dar, aproape imediat, pe stradă se produse o agitație aparte. Trompeta se auzea din ce în ce mai tare, pe măsură ce se apropia.

— Ce se întâmplă? întrebă Kin-Fo.

Chipul lui Le-U se crispă. O tainică presimțire îi grăbi bătăile inimii.

Brusc, mulțimea năvăli pe stradă. Înconjura un crainic îmbrăcat în haine imperiale, escortat de mai mulți polițiști.

Acest crainic, în mijlocul liniștii generale, spuse doar cuvintele următoare, cărora le răspunse un murmur surd :

"Moartea împărătesei văduve!
Interdicție! Interdicție!"

Kin-Fo înțelesese. Lovitura aceea îl atingea direct. Nu-și putu reține un gest de furie.

Tocmai se decretase doliu imperial din cauza morții văduvei ultimului împărat. Într-un interval de timp fixat prin lege, i se interzicea oricui să se radă pe cap, să dea petreceri, să meargă la reprezentații de teatru, să se judece la tribunal, să participe la cununii.

Le-U, dezolată, dar fără să-și piardă curajul, ca să nu-l mai supere în plus pe logodnicul ei, nu păru necăjită. Îl luă de mână pe dragul ei Kin-Fo:

— Să așteptăm, îi zise ea cu un glas ce încerca să ascundă emoția puternică.

Și lectica plecă împreună cu tânăra către casa de pe bulevardul Cea-Cua, iar festivitățile au fost suspendate, mesele strânse, orchestrele concediate, iar prietenii necăjitului Kin-Fo plecară, după ce și-au exprimat părerea de rău.

Nimeni nu trebuia să riște să încalce decretul de doliu imperial!

Hotărât lucru, ghinionul continua să-l urmărească pe Kin-Fo. Încă o ocazie pentru a valorifica lecțiile de filozofie predate de fostul lui maestru.

Kin-Fo rămase cu Craig și Fry în apartamentul pustiu de la Hotelul Fericirea Celestă, a cărei denumire părea acum de un sarcasm amar. Termenul de interdicție putea fi prelungit oricât de către Fiul Cerului! Iar Kin-Fo socotise că se putea întoarce imediat la Shang-Hai, ca s-o instaleze pe tânăra lui soție în bogatul lui yamen și să înceapă astfel o viață nouă, în condiții noi...

După un ceas, intră un servitor și îi aduse o scrisoare, pe care tocmai o primise de la un mesager.

De îndată ce Kin-Fo recunoscu scrisul de pe plic, abia își reținu un strigăt. Scrisoarea era de la Wang și iată ce conținea:

„Prietene, n-am murit încă, dar când vei primi scrisoarea asta voi fi mort.

Mor fiindcă nu am curajul de a-mi ține promisiunea. Fii însă liniștit, m-am gândit la toate.

Lao-Sen, un fost șef tai-ping, vechiul meu tovarăș, a primit scrisoarea ta. Va avea brațul și inima mai ferme pentru a îndeplini oribila misiune pe care m-ai făcut să o accept. Lui îi va reveni deci capitalul din asigurarea ta de viață, căci l-am delegat pe el și el va lua banii după ce vei muri.

Adio! Mor înaintea ta! Pe curând, prietene. Adio!

Wang"

XVI

Iată în ce situație se găsea acum Kin-Fo, mai gravă de o mie de ori ca înainte.

Astfel, Wang, în ciuda faptului că-și dăduse cuvântul, a simțit că nu putea să-și lovească fostul elev. Wang nu știa nimic de schimbarea survenită în starea averii lui Kin-Fo. Wang îi încredințase îndeplinirea misiunii altcuiva și încă cui! Un tai-ping temut de toți, care ucidea fără scrupule, mai ales că nici nu avea să fie învinovățit pentru crima respectivă.

Scrisoarea lui Kin-Fo îi asigura imunitatea, iar procura lui Wang un capital de cincizeci de mii de dolari.

— Ah! Încep să mă satur! strigă Kin-Fo, ca primă reacție a furiei lui.

Craig și Fry luară imediat cunoștință de misiva lui Wang.

— Scrisoarea dumneavoastră nu are ca ultimă dată 25 iunie? întrebară ei.

— Nu, răspunse. Wang trebuia s-o dateze cu ziua morții mele. Acum, Lao-Sen poate să acționeze când vrea, fără să fie limitat de timp.

— Nu, are interes să vă ucidă cât mai repede, ziseră Fry-Craig.

— De ce?

— Pentru a lua banii de pe asigurare.

Argumentul nu admitea replică.

— Fie, spuse Kin-Fo. Nu mai am de pierdut nici o clipă dacă vreau să-mi recuperez scrisoarea, chiar dacă îi voi plăti cincizeci de mii de dolari acestui Lao-Sen.

— Adevărat, zise Craig.

— Corect, spuse Fry.

— Voi pleca imediat. Trebuie să aflu unde se află acum acest șef tai-ping. N-o fi de negăsit, ca Wang!

Vorbind astfel, Kin-Fo nu-și găsea locul. Se mișca neîncetat. Această serie de lovituri de măciucă pe care le primise îl adusese într-o stare de surescitare neobișnuită.

— Plec, le zise el. Mă duc să-l caut pe Lao-Sen! Domnilor, dumneavoastră faceți ce vreți!

— Domnule, răspunseră Fry-Craig, interesele *Centenarului* sunt mai amenințate acum ca oricând. A vă părăsi în asemenea împrejurări înseamnă a nu ne face datoria. Vom merge cu dumneavoastră!

Nu mai aveau nici o oră de pierdut! Dar, înainte de orice, trebuiau să afle cine era acest Lao-Sen și unde locuia. Cum era renumit, lucrul acesta nu era greu de făcut.

De fapt, fostul tovarăș al lui Wang în mișcarea insurecțională Ciang-Mao se retrăsese în nordul Chinei, dincolo de Marele Zid, în apropierea golfului Leao-Tong, care nu e decât o anexă a golfului Pe-Ce-Li. Dacă guvernul imperial nu tratase încă cu el, cum făcuse cu alți șefi rebeli pe care nu-i putuse neutraliza, îl lăsa cel puțin să opereze în voie pe acel teritoriu situat dincolo de frontierele chineze. Acolo, Lao-Sen, resemnat cu un rol mai modest, se ocupa de jafuri la drumul mare. Vai! Wang își alesese omul potrivit! Acesta nu avea scrupule și o lovitură de pumnal în plus sau în minus nu conta pentru conștiința lui.

Kin-Fo și cei doi agenți obținură deci informații complete despre tai-ping și aflară că fusese văzut în ultima vreme pe lângă Fu-Ning, un mic port la golful Leao-Tong. Se hotărâră să meargă acolo neîntârziat.

Mai întâi, îi spuseră lui Le-U ce se întâmplase. Temerile ei se dublară. Lacrimile îi inundară frumoșii ochi. Voia să-l convingă pe Kin-Fo să nu plece! Nu se arunca drept în fața primejdiei? Nu era mai bine să aștepte, să se îndepărteze, să părăsească, la nevoie, Imperiul Celest, să se refugieze într-o parte a lumii unde sălbaticul Lao-Sen nu-l putea atinge?

Dar Kin-Fo o făcu să înțeleagă pe tânăra femeie că, a trăi sub amenințare, la mâna unui asemenea tâlhar, pentru care moartea lui însemna o avere, era prea mult pentru el. Nu! Trebuia să termine o dată pentru totdeauna! Kin-Fo și însoțitorii săi aveau să plece în aceeași zi, să ajungă la tai-ping, să cumpere cu aur nefericita scrisoare și să se întoarcă la Peking chiar înainte de a se ridica decretul de interdicție.

— Dragă soră mai mică, zise Kin-Fo, acum regret mai puțin că nunta noastră a fost amânată. Dacă ne-am fi căsătorit, te-ai fi aflat într-o situație dificilă!

— Dacă ne-am fi cununat, aș fi avut dreptul și obligația să te urmez și te-aș fi urmat! răspunse Le-U.

— Nu! zise Kin-Fo. Mai bine să mor de o mie de ori decât să te expun vreunui pericol. Rămas bun, Le-U!

Și, cu ochii umezi, Kin-Fo se smulse din brațele tinerei, care nu voia să-l lase să plece.

Chiar în aceeași zi, Kin-Fo, Craig și Fry, urmați de Sun, căruia ghinionul nu-i mai lăsa o clipă de odihnă, plecară din Peking și porniră către Tong-Ceu. Era un drum de o oră.

Iată ce hotărâseră :

Călătoria pe uscat, printr-o provincie nesigură, oferea serioase dificultăți.

Dacă ar fi trebuit doar să ajungă la Marele Zid, la nord de capitală, orice pericole ar fi înfruntat pe parcursul celor o sută șaizeci de li, trebuiau să le facă față. Dar nu la nord, ci la est se găsea portul Fu-Ning. Ar fi fost mai sigur și mai repede să ajungă acolo pe mare.

Dar vor găsi ei o navă gata de plecare către Fu-Ning? Asta nu puteau afla decât de la agenții maritimi de la Tong-Ceu.

De data aceasta întâmplarea fu de partea lui Kin-Fo, pe care ghinionul îl urmărea pas cu pas. Un vas, cu destinația Fu-Ning, aștepta la gura de vărsare a fluviului Pei-Ho.

Să iei unul dintre acele rapide steamere ce navighează pe fluviu, să cobori până la estuarul acestuia, să te urci pe nava respectivă, iată ce rămânea de făcut.

Craig și Fry nu cerură decât un ceas ca să-și încheie pregătirile și, în acea oră, cumpărară toate aparatele de salvare cunoscute, de la colacul de salvare la costumul de scafandru. Kin-Fo valora încă două sute de mii de dolari. Pleca pe mare și era asigurat împotriva oricărui risc. Ori, se putea întâmpla oricând o catastrofă. Trebuiau să prevadă totul.

Deci, pe 26 iunie, la prânz, Kin-Fo, Craig, Fry și Sun se îmbarcau pe vaporul *Pei-tang* și coborau pe cursul lui Pei-Ho. Sinuozitățile acestui fluviu sunt atât de capricioase că parcursul este dublul liniei drepte spre Tong-Ceu. Este însă canalizat, deci navigabil, chiar pentru vase de mare tonaj. De asemenea, traficul fluvial este considerabil și mult mai important decât cel de pe drumul drept care merge aproape paralel cu cursul fluviului.

Pei-tang cobora rapid printre balizele canalului, despicând apa gălbuie a fluviului și deranjând, cu valurile pe care le crea, numeroasele canale de irigație de pe cele două maluri. Înaltul turn al unei pagode de dincolo de Tong-Ceu fu depășit în curând și nu mai fu vizibil după un viraj destul de brusc.

Pei-Ho nu se lărgise încă. Curgea, aici printre dune de nisip, dincolo pe lângă ferme, în mijlocul unui peisaj destul de împădurit, presărat cu livezi și garduri vii. Se iviră mai multe localități importante: Matao, He-Si-Vu, Nane-Tae, Yang-Tune.

Curând apăru și Tien-Tin. Acolo pierdură vremea, căci vasul trebuia să intre în portul răsăritean, ce unește cele două maluri ale fluviului și unde se circulă, nu fără efort, prin mijlocul sutelor de nave de care portul e plin. Asta se face cu mult zgomot și cu prețul parâmelor mai multor bărci. De altfel, parâmele au fost tăiate fără a se gândi nimeni la pagubele produse. Însă s-a produs o învălmășeală de vase aflate în derivă ce ar fi dat multe bătăi de cap autorităților portului, dacă ar fi existat așa ceva la Tien-Tin.

În cursul acestei călătorii, dacă am spune că Fry și Craig, mai severi ca oricând, nu-și părăsiră nici o clipă clientul, am spune prea puțin.

Nu mai era vorba de filozoful Wang, cu care s-ar fi ajuns rapid la o înțelegere, dacă acesta ar fi putut fi prevenit, ci de Lao-Sen, acest tai-ping pe care nu-l cunoșteau și, de aceea, era mai de temut. Fiindcă se duceau la el, s-ar fi putut crede că sunt în siguranță, dar cine putea ști dacă el nu pornise deja către victima lui?

Și atunci, cum să eviți crima, cum s-o previi? Craig și Fry vedeau câte un asasin în fiecare pasager de pe *Pei-tang*! Nici nu mai mâncau, vegheau tot timpul.

Dacă Kin-Fo, Craig și Fry se dovedeau foarte neliniștiți, Sun era îngrozit. Doar gândul de a naviga pe mare îi făcea rău la stomac. Pălea pe măsură ce *Pei-tang* se apropia de golful Pe-Ce-Li. Nasul îi înghețase, gura îi înțepenise, deși apele liniștite ale fluviului nu zguduiseră încă deloc vasul.

Ce va fi atunci când Sun va trebui să suporte valurile mării, care leagănă repede și tare nava?

— N-ai mai navigat? îl întrebă Craig.

— Niciodată!

— Nu te simți bine? întrebă Fry.

— Nu.

— Ridică puțin capul, adăugă Craig.

— Capul?

— Și nu deschide gura, adăugă Fry.

— Gura?

Atunci Sun îi făcu să înțeleagă pe cei doi agenți că nu prea voia să vorbească și aruncă o privire melancolică spre fluviul ce se lățise deja, precum cei atinși de proba, destul de ridicolă, a răului de mare.

Peisajul se schimbase în valea din jurul fluviului. Malul drept, mai abrupt, contrasta cu cel stâng, cu prundiș, înspumat de valuri. Mai încolo se întindeau

vastele câmpuri cu porumb, grâu, mei. Astfel că în întreaga Chină, o mamă care are de hrănit atâtea milioane de copii, nici o bucată de teren cultivabil nu este neglijată.

Peste tot sunt canale de irigație sau dispozitive din bambus, felurite instalații rudimentare ce răspândesc apa. Ici și colo, prin satele cu colibe din chirpici galben, se înălțau pâlcuri de pomi, printre care și meri. Pe maluri veneau și plecau numeroși pescari, cărora cormoranii le serveau drept câini de vânătoare sau, mai bine zis, de pescuit. Zburătoarele respective plonjau la un semn al stăpânului lor și aduceau peștii pe care nu-i puteau înghiți, din pricina unui inel ce le strângea, pe jumătate, gâtul. Erau apoi rațe, corbi, coțofene, ereți, pe care zgomotul vasul îi făcea să zboare dintre trestiile înalte.

Dacă drumul pe uscat, de-a lungul fluviului era acum pustiu, agitația de pe Pei-Ho nu se diminua. Câte nave nu urcau și nu coborau pe cursul său! Jonci de război cu bateria lor de tunuri, jonci de vamă cu două catarge, ornate la pupa și la prova cu capete și cozi de animale fantastice, jonci de comerț, cu un tonaj destul de mare, încărcate cu cele mai prețioase produse ale Imperiului Celest, netemătoare să înfrunte taifunul în mările din jur.

Jonci de călători, cu orarele fixate după flux și reflux pentru oamenii care au timp de pierdut, jonci ale mandarinilor, adevărate yahturi cu care navighezi de plăcere, apoi acele sampane, de toate formele, cu pânze felurite, cele mai mici fiind conduse de femei cu copii în spate, meritându-și cu adevărat denumirea, care în traducere ar însemna „trei scânduri", ca și punți din lemn, adevărate sate plutitoare, cu cabane, pomi, legume, făcute din pădurile Manciuriei, pe care pădurarii le tăiaseră cu totul, iată ce se putea vedea acolo.

În schimb, târgușoarele începuseră să fie mai rare. Nu erau mai mult de douăzeci, între Tien-Tin și Taku, la gura fluviului. Pe maluri se ridica fum gros din câteva cuptoare de cărămidă, ce polua aerul și se amesteca cu cel al vasului. Se lăsa seara, precedată de crepusculul de iunie, care se prelungește la această latitudine.

Curând, o succesiune de dune albe, simetric dispuse, cu un profil uniform, se estompară în penumbră. Erau „munții" de sare, adunați din salinele învecinate. Acolo se deschidea, între terenuri aride, estuarul lui Pei-Ho, „un peisaj trist", cum spune domnul de Beauvoir, „numai nisip, sare, praf și cenușă."

A doua zi, pe 27 iunie, înainte de răsăritul soarelui, *Pei-tang* ajungea în portul Taku, aproape de gura de vărsare a fluviului.

Aici, pe cele două maluri, se ridică fortărețele din nord și din sud, ruinate acum, ce fuseseră cucerite de armata anglo-franceză, în 1860. Era locul unde se dăduse gloriosul atac al generalului Collineau, pe 24 august, în același an. Aici canonierele forțaseră intrarea pe fluviu. Aici se întinde o bandă subțire de teritoriu, puțin populat, ce poartă denumirea de concesiune franceză. Aici se vede

încă monumentul funerar sub care dorm ofițerii și soldații pieriți în acele lupte de neuitat.

Pei-tang nu putea trece mai departe. Toți pasagerii debarcară deci la Taku. E un oraș destul de important, a cărui dezvoltare va fi însă considerabilă, dacă mandarinii vor permite vreodată să se facă o linie ferată care să-l lege de Tien-Tin.

Nava ce pleca spre Fu-Ning trebuia să ridice pânzele chiar în aceeași zi. Kin-Fo și tovarășii săi nu puteau pierde nici măcar o oră. Acostară deci un sampan și, după un sfert de ceas, se urcau la bordul vasului *Sam-Yep*.

XVII

Cu opt zile înainte, un vas american venise în portul Taku. Închiriat de a șasea companie chino-californiană, adusese încărcătură pentru agenția Fuk-Ting-Tong, ce are un sediu în cimitirul Laurel-Hill, din San Francisco.

În acest cimitir, celeștii pieriți în America așteaptă ziua repatrierii, fideli religiei lor, ce le poruncește să se odihnească în pământul natal.

Nava, cu destinația Canton, luase, sub autorizarea scrisă a agenției, o încărcătură de două sute cincizeci de sicrie ce trebuiau debarcate la Taku pentru a fi reexpediate în provinciile nordice.

Transbordarea încărcăturii se făcuse de pe vasul american pe cel chinez și, în aceeași dimineață, pe 27 iunie, acesta din urmă pornea spre portul Fu-Nang.

Pe nava aceasta se instalaseră Kin-Fo și tovarășii săi. Nu ar fi ales-o, fără îndoială; dar, în lipsa altor vase care să plece către golful Leao-Tong, nu aveau altă variantă. Nu era vorba, de altfel, decât de o traversare de două sau trei zile, foarte ușoară în acea perioadă a anului.

Sam-Yep era o joncă de mare, cu o capacitate de aproape trei sute de tone.

Există mii asemenea nave, cu un pescaj de numai șase picioare care le permite să străbată barele fluviilor din Celestul Imperiu. Prea late pentru lungimea lor, cu o traversă ce susține puntea, navighează greu, dar pot vira pe loc, pivotând ca un titirez, ceea ce reprezintă un avantaj față de alte nave cu un profil mai fin. Cârma lor enormă este găurită, sistem des utilizat în China și al cărui efect este foarte contestat. Orice s-ar putea spune, aceste nave imense înfruntă fără probleme mările din această regiune. Se știe chiar că o asemenea joncă, trimisă de o firmă comercială din Canton, cu căpitan american, a adus la San Francisco o încărcătură de ceai și de porțelan. S-a demonstrat deci că vase de acest fel rezistă bine pe mare, iar cunoscătorii sunt de acord că chinezii sunt marinari excelenți.

Sam-Yep, de construcție modernă, aproape drept din față până în spate, amintea de forma de cocă specifică vaselor europene. Construit din bambuși uniți prin sfori, ca și cusuți, fără nici un cui, având crăpăturile acoperite cu câlți și rășină de Cambodgia, era atât de etanș că nu avea nici măcar pompă pentru evacuarea apei din cală. Fiind foarte ușor plutea pe apă ca o bucată de plută. Ancora, fabricată din lemn de esență tare, accesoriile din fibre de palmier, de o flexibilitate remarcabilă, velele suple, ușor manevrabile de pe punte, se închideau sau se deschideau ca un evantai, două catarge dispuse ca unul singur, vela de foc era ca a unui vas mic — așa arăta jonca respectivă, bine echipată pentru navigația de coastă.

Desigur, văzând vasul *Sam-Yep* nimeni n-ar fi ghicit că aceia care-l foloseau îl transformaseră într-un enorm cimitir.

De fapt, în loc de lăzi cu ceai, baloturi cu mătăsuri, cutii cu parfumuri chinezești, era încărcătura despre care știm. Dar jonca își păstrase culorile vii. Catargele erau împodobite cu flamuri multicolore. La prova se deschidea un mare ochi strălucitor, ce îi dădea aspectul unui gigantic animal oceanic.

În vârful catargelor, briza flutura steagurile chinezești. Două tunuri își lungeau peste bastingaj gurile lor lucitoare, ce reflectau razele soarelui precum o oglindă. Folositoare arme pe acele mări încă bântuite de pirați! Însă, în ansamblu, vasul era vesel, plăcut privirii. După toate, nu o repatriere opera *Sam-Yep*, o repatriere a cadavrelor, adevărat, dar morții nu erau astfel satisfăcuți?

Nici Kin-Fo, nici Sun nu arătară repulsie navigând în asemenea condiții. Erau prea chinezi pentru asta. Craig și Fry, asemeni compatrioților lor americani, cărora nu le place să călătorească cu o asemenea încărcătură, ar fi preferat, fără îndoială, alt vas comercial, dar nu aveau de ales.

Un căpitan și șase oameni compuneau echipajul joncii și erau de ajuns pentru manevrele foarte simple ale velelor. Se spune că busola a fost inventată în China. Se poate, dar cei care navighează de-a lungul coastelor n-au nevoie de așa ceva, ci merg la întâmplare. Ceea ce făcea și căpitanul Yin, comandantul lui *Sam-Yep*, care nu urmărea decât să nu piardă din vedere litoralul golfului.

Acest căpitan Yin, un omuleț cu chip zâmbitor, vorbăreț și vioi, era dovada vie a problemei nerezolvate de perpetuum mobile. Nu putea sta locului. Făcea o mulțime de gesturi. Brațele sale, mâinile, ochii se mișcau mai mult decât limba, care nici ea nu se odihnea vreodată în spatele dinților săi albi. Brusca oamenii, îi muștruluia, îi înjura, dar se dovedea un marinar foarte bun, care-și manevra jonca de parcă o juca pe degete.

Prețul mare pe care Kin-Fo îl plătise nu avea de ce să-i altereze firea jovială. Pasageri care să plătească cinci sute de taeli pentru o traversare de șaizeci de ore erau rarități, mai ales că nu se dovedeau mai exigenți cu confortul și hrana decât tovarășii lor de drum, înghesuiți în cală!

Kin-Fo, Craig și Fry fuseseră cazați, de bine, de rău, în niște cabine din spate, iar Sun într-una din față.

Cei doi agenți, mereu în gardă, făcuseră o minuțioasă examinare a echipajului și a căpitanului. Nu găsiră nimic suspect în comportamentul acestor oameni de treabă. A presupune că ar fi avut același gând cu Lao-Sen nu era verosimil deoarece doar întâmplarea pusese nava aceea la dispoziția clientului lor și hazardul nu avea cum să fie un complice de-al primejdiosului tai-ping. Traversarea, în afară de pericolele oferite de mare, trebuia să alunge, pentru câteva zile, îngrijorarea lor obișnuită. Așa că îl mai lăsară și singur pe Kin-Fo.

De altfel, acesta nici nu se supără. Se izolă în cabina sa și începu să filozofeze în voie. Bietul om, care nu știuse să-și aprecieze fericirea, nici să înțeleagă valoarea existenței sale lipsite de griji, în yamenul din Shang-Hai. Să intre el în posesia scrisorii și va vedea dacă a învățat ceva de pe urma lecției primite, dacă va deveni mai înțelept.

Dar îi va fi restituită această scrisoare? Fără îndoială, căci plătea pentru ea. Doar pentru Lao-Sen nu era decât o chestiune de bani! Totuși, trebuia să-l surprindă, nu să se lase surprins. Mare dificultate. Lao-Sen era probabil la curent cu tot ce făcea Kin-Fo. Iar Kin-Fo nu știa nimic despre ce făcea Lao-Sen.

Astfel că pericolul era destul de serios, în special după ce clientul lui Craig și Fry debarca în provincia tai-pingului. Totul consta în asta: trebuia să-l prevină. Evident, lui Lao-Sen i-ar fi plăcut mai mult să ia cincizeci de mii de dolari pentru Kin-Fo viu decât pentru el mort. Asta îl scutea de o vizită la Shang-Hai, în biroul *Centenarului*, ce n-ar fi fost chiar lipsită de pericol pentru el, cu toată răbdarea pe care o manifestase guvernul în privința lui.

Așa se gândea Kin-Fo, care se schimbase mult, iar tânăra și amabila văduvă din Peking ocupa un loc important în proiectele lui de viitor.

În vremea asta, la ce se gândea Sun?

Sun nu gândea. Stătea întins și plătea tribut zeităților răufăcătoare ale golfului Pe-Ce-Li. Nu reușea să-și adune gândurile decât pentru a-i înjura pe filozoful Wang, pe stăpânul lui și pe banditul Lao-Sen. Nu se mai gândea nici la ceai, nici la orez, se prostise de tot! Vai, vai, vai! Ce-l împinsese acolo? Greșise de o mie de ori, de zece mii de ori când intrase în slujbă la un om ce călătorea pe mare! Ar fi dat cu plăcere ceea ce-i mai rămăsese din coadă pentru a nu fi acolo! Ar fi vrut să se radă pe cap, să se facă bonz! Un câine galben! Un câine galben îi devora ficatul și măruntaiele!

În timpul ăsta, împinsă de un vânticel sudic, nava *Sam-Yep* naviga la trei sau patru mile de țărm. Trecu prin fața Peh-Tangului, aflat la gura de vărsare a fluviului cu același nume, nu departe de locul unde armatele europene debarcaseră, apoi prin fața Shan-Tungului, pe dinaintea Tsiang-Hou-lui, la gurile Tau-lui, prin fața Hai-Ve-Teu-lui.

Această parte a golfului începea să devină pustie. Traficul maritim, destul de însemnat la estuarul Pei-Hou-lui, nu ajungea nici la cinci mile de acolo. Câteva jonci comerciale, făcând negoț de coastă, o duzină de bărci pescărești, exploatând apele pline de pește din zonă și năvoadele de la țărm, iar în larg orizontul imens și gol, iată aspectul acelei regiuni.

Craig și Fry observară că toate vasele pescărești, chiar dacă aveau o capacitate sub cinci sau șase tone, aveau la bord un tun sau două.

Întrebându-l pe căpitanul Yin care era motivul, acesta le răspunse frecându-și mâinile:

— Pirații trebuie speriați!

— Piați în această zonă a golfului Pe-Ce-Li! strigă Craig mirat.

— De ce nu? răspunse Yin. Aici, ca peste tot. Asemenea oameni nu lipsesc de pe mările Chinei.

Și mândrul căpitan râse, arătându-și dinții strălucitori.

— Dar nu păreți a vă teme de ei, observă Fry.

— N-am cele două tunuri zdravene ce vorbesc răspicat când cineva se apropie prea mult?

— Sunt încărcate? întrebă Craig.

— De obicei.

— Și acum?

— Nu.

— De ce?

— Fiindcă nu am praf de pușcă la bord, răspunse liniștit căpitanul Yin.

— Atunci la ce-s bune tunurile? întrebară Craig-Fry, nemulțumiți de răspuns.

— La ce-s bune? strigă căpitanul. Ca să-mi apăr încărcătura, atunci când merită, când jonca mea stă să se scufunde de ceai sau de opiu. Dar azi, cu marfa pe care o am...

— Și cum știu piații dacă jonca dumneavoastră merită sau nu să fie atacată?

— Vă cam temeți că piații ne vor vizita vasul? întrebă căpitanul, ridicând din umeri.

— Desigur, răspunse Fry.

— De ce? Doar n-aveți marfă de contrabandă la bord.

— E adevărat, zise Craig, dar avem motivele noastre ca să nu le dorim prezența pe navă.

— Fiți liniștiți, le spuse căpitanul. Dacă ne vom întâlni cu piații, nu ne vor urmări jonca.

— De ce?

— Pentru că vor ști dinainte natura încărcăturii ei, de cum o vor vedea.

Și căpitanul Yin le arătă pavilionul alb ce flutura pe la jumătatea catargului navei.

— Steag alb în bernă! Pavilion de doliu! Piraţii nu se vor deranja să prade o încărcătură de sicrie.

— Dar pot crede că navigaţi sub pavilion de doliu din prudenţă şi vor veni la bord să verifice, observă Craig.

— Dacă vor veni, îi vom primi, răspunse căpitanul Yin, şi vor pleca aşa cum au venit.

Craig-Fry nu mai insistară, dar nu împărtăşeau deloc liniştea imperturbabilă a căpitanului. Capturarea unei jonci de trei sute de tone, chiar fără marfă, oferea destul câştig piraţilor de care vorbea Yin şi ar fi meritat să dea lovitura. Oricum ar fi fost, acum trebuiau să se resemneze şi să spere că traversarea se va încheia cu bine.

De altfel, căpitanul nu neglijase nimic pentru a avea şansa de partea lui. La plecare sacrificase un cocoş în cinstea zeilor mării. Pe catargul din spate atârnau încă penele nefericitei galinacee. Câteva picături din sângele păsării răspândite pe punte, un pahar de vin vărsat peste bord completaseră sacrificiul. După un asemenea ritual, de ce s-ar mai fi temut cei de pe *Sam-Yep*, sub comanda căpitanului Yin?

S-ar putea crede, totuşi, că divinităţile capricioase ale mării nu fuseseră mulţumite. Fie că pasărea fusese prea slabă, fie că vinul nu fusese din cele mai bune vii din Chao-Chin, un vânt puternic începu să sufle asupra joncii. Nimic nu anunţase asta, căci ziua fusese liniştită şi senină, mângâiată doar de o briză uşoară.

Nici cel mai perspicace dintre marinari nu simţise că vremea le pregătea o surpriză de proporţii...

Pe la opt seara, *Sam-Yep* încerca să treacă de capul făcut de litoral, urcând către nord-est. Mai departe, avea să iasă în larg, ceea ce-i favoriza drumul. Căpitanul Yin socotea deci că, fără mari eforturi, în douăzeci şi patru de ore s-ar fi aflat la Fu-Ning.

Astfel, Kin-Fo vedea apropiindu-se ora ancorării. Sun devenise tare nerăbdător. Iar Craig-Fry observau acest lucru: dacă peste trei zile clientul lor avea să retragă din mâinile lui Lao-Sen scrisoarea ce-i compromitea existenţa, ar fi fost chiar în clipa în care *Centenarul* nu şi-ar mai fi făcut griji din pricina lui. Poliţa lui îl asigura doar până pe 30 iunie, la miezul nopţii, pentru că nu făcuse decât primul vărsământ, pentru două luni, în mâinile onorabilului William J. Bidulph. Şi atunci:

— La..., spuse Fry.

— ... revedere! adaugă Craig.

Spre seară, în clipa în care jonca intra în golful Leao-Tong, vântul îşi schimbă brusc direcţia suflând din nord-est. După încă două ore sufla dinspre nord-vest.

Dacă Yin ar fi avut un barometru la bord, ar fi constatat că mercurul din coloană pierduse cinci sau șase milimetri aproape instantaneu. Ori acea serioasă rarefiere a aerului prevestea un taifun apropiat, a cărui mișcare atingea deja păturile atmosferice.

Pe de altă parte, dacă Yin ar fi cunoscut observațiile englezului Paddington și ale americanului Maury, ar fi încercat să-și schimbe direcția și să cârmească spre nord-est, în speranța de a ajunge într-o zonă mai ferită, în afara centrului furtunii rotitoare.

Dar căpitanul Yin nu folosea niciodată un barometru și nu cunoștea legile cicloanelor. De altfel, nu sacrificase un cocoș și acel sacrificiu nu trebuia să-l păzească de orice primejdie?

Totuși, era un bun marinar, acest chinez superstițios, și dovedi chiar această situație. Din instinct, manevră ca un căpitan european.

Taifunul acela nu era decât un mic ciclon, dotat, în consecință, cu o foarte mare viteză de rotație și cu o mișcare de translație ce depășea o sută de kilometri la oră. Împinse deci nava *Sam-Yep* spre est, împrejurare fericită până la urmă căci altfel nava ar fi ajuns în dreptul unei coaste ce nu oferea nici un adăpost și ar fi fost, desigur, pierdută în scurt timp.

Pe la unsprezece seara, furtuna atinse punctul maxim de intensitate. Căpitanul Yin, ajutat de echipajul său, manevra vasul ca un adevărat lup de mare. Nu mai râdea, dar își păstrase sângele rece. Mâna lui, bine prinsă de cârmă, dirija nava sa ușoară care se ridica pe valuri.

Kin-Fo părăsi partea din spate a vasului. Prins de bastingaj, se uita la cerul plin de norii deșirați de uragan, ce își trăgeau peste ape trenele de vapori. Contempla marea, albă în acea noapte întunecată și taifunul care aspira apele ca un gigant, ridicându-le peste nivelul lor normal.

Primejdia nu-l mira, nici nu-l speria. Făcea parte din seria de emoții pe care i-o oferea ghinionul, care se ținea de el ca scaiul. O traversare de șaizeci de ore, fără uragan, în plină vară era bună pentru cei fericiți, iar el nu se mai găsea printre ei.

Craig și Fry se îngrijorară mai tare, gândindu-se mereu la valoarea de piață a clientului lor. Sigur, viața lor făcea cât cea a lui Kin-Fo. Dacă mureau cu el, nu-i mai interesau problemele *Centenarului*. Acești agenți conștiincioși nu se gândeau decât la a-și face datoria.

Dacă piereau, asta era! Împreună cu Kin-Fo, fie! Dar după 30 iunie, la miezul nopții! Voiau să salveze un milion. Iată ce își doreau Craig-Fry.

Cât despre Sun, nu se îndoia că jonca era pierdută. Pentru el totul fusese pierdut de când se aventuraseră pe marea cea perfidă, oricât de frumoasă ar fi fost vremea. Ah! Pasagerii din cală nu erau de plâns! Vai, vai! Nu simțeau nici ruliul, nici tangajul navei. Vai, vai! Nefericitul Sun se întreba dacă, în locul lor, n-ar fi avut rău de mare...

Timp de trei ore, jonca fu tare încercată. O manevră greșită ar fi pierdut-o, căci marea ar fi inundat puntea. Oricând s-ar fi putut umple cu apă și scufunda. Să menții vasul pe o direcție constantă, în mijlocul valurilor răscolite de vârtejul ciclonului, nu putea fi vorba. Să estimezi ruta parcursă, nu puteai pretinde.

Totuși, o întâmplare fericită făcu ca *Sam-Yep* să ajungă, fără avarii grave, în centrul giganticului disc atmosferic, ce acoperea o suprafață de o sută de kilometri pătrați. Acolo se afla un spațiu de câteva mile pătrate unde marea era liniștită și vântul de abia se simțea. Părea un lac în mijlocul oceanului dezlănțuit.

A fost salvarea joncii să fie împinsă acolo de uragan. Pe la trei dimineața, furia ciclonului dispăru ca prin farmec și apele furioase tindeau să se liniștească în jurul acelui lac central.

Dar, când se făcu zi, în zadar căutară cei de pe *Sam-Yep* un petic de pământ la orizont. Nu se vedea nici un țărm. Apele golfului, întinse până la linia circulară a cerului, înconjurau nava de pretutindeni.

XVIII

— Unde suntem, căpitane Yin? întrebă Kin-Fo după ce trecu pericolul.

— Nu pot ști exact, răspunse căpitanul, al cărui chip redevenise vesel.

— În golful Pe-Ce-Li?

— Poate.

— Sau în golful Leao-Tong?

— E posibil.

— Dar unde vom debarca?

— Unde ne va împinge vântul.

— Și când?

— Mi-e cu neputință să spun.

— Un adevărat chinez se orientează întotdeauna, reluă Kin-Fo, destul de indispus, citând un dicton la modă în Imperiul Mijlociu.

— Pe pământ, sunt de acord, răspunse căpitanul Yin, dar nu pe mare.

Și gura îi surâse până la urechi.

— Nu există nici un motiv de râs, spuse Kin-Fo.

— Dar nici de plâns, replică Yin.

Adevărul era că situația nu avea nimic alarmant, dar îi era imposibil căpitanului Yin să spună unde se găsea *Sam-Yep*. De unde să știe ce direcție urmase nava când nu avea busolă și vântul o dusese unde voise? Jonca, având velele strânse, aproape scăpată de sub controlul cârmei, fusese jucăria uraganului. Nu fără motiv răspunsurile căpitanului fuseseră nesigure. Totuși, le-ar fi putut da cu mai puțină veselie.

Însă, fie că fusese dusă în golful Leao-Tong, fie aruncată înapoi, în golful Pe-Ce-Li, *Sam-Yep* nu avea de ce să ezite să se îndrepte către nord-vest. Era obligatoriu să existe pământ într-acolo. Era doar o problemă de distanță, atâta tot.

Căpitanul Yin trebuia deci să ridice pânzele și să pornească spre soare, care strălucea cu putere, dacă această manevră s-ar fi putut realiza în momentul respectiv.

Dar nu se putea face.

De fapt, liniștea de după furtună era totală. Nici un curent prin păturile de aer, nici un suflu de vânt. O mare fără valuri, abia umflată de hulă, o ușoară legănare ce nu poate imprima o mișcare de translație. Jonca se legăna sub o forță constantă dar care nu o făcea să se deplaseze. Aburi calzi se ridicau de pe ape, iar cerul, atât de tulburat pe timpul nopții, părea acum nepotrivit pentru o luptă a elementelor. Calmul acela absolut putea dura oricât.

— Foarte bine! își zise Kin-Fo. După furtuna care ne-a tras în larg, lipsa vântului ne împiedică să ne apropiem de pământ!

Apoi i se adresă căpitanului:

— Cât poate dura calmul acesta? întrebă el.

— În acest sezon, domnule? Cine ar putea ști? veni răspunsul.

— Ore sau zile?

— Zile sau săptămâni! replică Yin cu un zâmbet de totală resemnare, care îl înfurie pe călătorul său.

— Săptămâni! strigă Kin-Fo. Credeți că voi aștepta aici săptămâni întregi?

— Va trebui, altfel ar trebui ca jonca să fie remorcată.

— M-am săturat de jonca dumneavoastră și de toți cei de pe ea! De mine în primul rând, că am avut prostească idee să mă urc la bordul ei!

— Domnule, zise căpitanul Yin, îmi permiteți să vă dau două sfaturi bune?

— Spuneți!

— Primul ar fi să vă duceți liniștit să vă culcați, cum voi face și eu, ceea ce este înțelept, după o noapte petrecută pe punte.

— Și al doilea? întrebă Kin-Fo, pe care calmul căpitanului îl exaspera la fel de mult ca și al mării.

— Al doilea? replică Yin. Să-i imitați pe pasagerii mei din cală. Ei nu se plâng niciodată și iau totul așa cum e.

După acea observație filozofică, demnă de însuși Wang, căpitanul se duse în cabina lui, lăsând doi sau trei oameni pe punte.

Timp de un sfert de ceas, Kin-Fo se plimbă încoace și încolo, cu brațele încrucișate, bătând tactul din degete de nerăbdare. Apoi, aruncând o ultimă privire spre imensitatea nemișcată în centrul căreia se afla jonca, ridică din umeri și se întoarse în cabina lui, fără să vorbească măcar cu Fry și Craig.

Cei doi agenți erau totuși acolo, aplecați pe balustradă. După obiceiul lor, discutau fără să-și vorbească. Auziseră întrebările lui Kin-Fo, răspunsurile căpitanului, dar nu luaseră parte la conversație. Pentru ce s-ar fi amestecat și de ce s-ar fi plâns de întârzierea ce-l supăra așa de mult pe clientul lor?

De fapt, timpul pierdut le aducea un câștig în securitatea lui Kin-Fo, ce nu risca nimic la bordul navei și pe care mâna lui Lao-Sen nu-l putea atinge acolo. Ce puteau să-și dorească mai mult de atât?

În plus, se apropia termenul după care situația lui Kin-Fo nu mai era responsabilitatea lor. Încă patruzeci de ore și, chiar dacă întreaga armată a tai-pingilor tăbăra pe fostul client al Centenarului, nu și-ar fi riscat nici măcar un fir de păr ca să-l apere. Foarte practici, acești americani! Devotați lui Kin-Fo doar cât valora două sute de mii de dolari! Absolut indiferenți cu ceea ce pățea după aceea, când nu mai făcea o para!

După ce au judecat astfel, Craig și Fry mâncară cu multă poftă. Proviziile lor erau de calitate excelentă. Mâncară același lucru, în aceeași farfurie, aceeași cantitate de pâine și tot atâtea bucăți de carne rece. Băură același număr de pahare din minunatul vin chinezesc de Chao-Chin, ciocnind în sănătatea onorabilului William J. Bidulph. Fumară câte șase țigări și demonstrară încă o dată că erau frați siamezi, prin gusturi și obiceiuri, dacă nu prin naștere.

Bravi yanchei, ce se credeau la capătul chinurilor lor!

Ziua se scurse fără alte incidente, fără accidente. Atmosfera rămase la fel de calmă, cerul păstră același aspect. Nimic nu prevedea o schimbare a stării vremii. Apele mării se liniștiseră precum cele ale unui lac.

Pe la ora patru, Sun reapăru pe punte, clătinându-se, împiedicându-se, asemeni unui om beat, deși în acele zile băuse mai puțin ca oricând în viața lui.

După ce a fost violetă la început, apoi indigo, după care albastră, apoi verde, fața lui tindea să redevină galbenă. Pe uscat, când avea să fie portocalie, culoarea ei obișnuită, și când mânia o va înroși, ea va fi trecut prin toate culorile spectrului solar, în ordinea lor firească.

Sun se târî spre cei doi agenți, cu ochii pe jumătate închiși, fără a îndrăzni să se uite dincolo de bastingajele navei *Sam-Yep*.

— Am ajuns? întrebă el.

— Nu, răspunse Fry.

— Vom ajunge?

— Nu, răspunse Craig.

— Vai, vai, vai! făcu Sun.

Disperat, neavând puterea să mai vorbească, se duse să se întindă sub catargul cel mare, agitat de tresăriri convulsive, ce-i mișcau coada scurtată precum cea a unui câine.

Între timp, după ordinele căpitanului Yin, panourile de pe punte fuseseră deschise, ca să se aerisească și cala. Bună prevedere, din partea unui om iscusit. Soarele va usca repede umiditatea pe care două sau trei valuri, din timpul taifunului, o introduseseră în interiorul joncii.

Craig-Fry, plimbându-se pe punte, se opriseră de mai multe ori în fața panoului mare. O anume curiozitate îi împinse curând să viziteze acea cală funerară. Coborâră deci scara ce ducea acolo.

Soarele ce cădea perpendicular pe acel panou descria în cală un trapez mare de lumină. Dar partea din față și cea din spate a calei rămâneau ascunse în beznă. Totuși, ochii lui Craig și ai lui Fry se obișnuiră curând cu întunericul și putură vedea cum era stivuită încărcătura specială de pe *Sam-Yep*.

Cala nu era împărțită, ca la majoritatea joncilor de comerț prin pereți transversali. Puteai vedea deci dintr-un capăt în celălalt. Cala era în totalitate rezervată încărcăturii, oricare ar fi fost aceasta, căci încăperile de pe punte erau suficiente pentru echipaj.

Pe fiecare parte a calei, curată ca anticamera unui monument funerar, stăteau etajate câte șaptezeci și cinci de sicrie cu destinația Fu-Ning. Bine legate, nu puteau nici să se deplaseze din cauza ruliului sau a tangajului, nici să compromită în vreun fel securitatea joncii.

Un coridor, lăsat liber între două șiruri de sicrie, permitea deplasarea de la o extremitate la alta a calei, fiind când puternic luminat în dreptul deschiderii celor două panouri, când ascuns în beznă.

Craig și Fry, tăcuți ca și cum ar fi fost într-un mausoleu, porniră pe acest coridor.

Se uitau în jur, nu fără o oarecare curiozitate.

Acolo se găseau sicrie de toate formele, de toate dimensiunile, unele scumpe, altele sărăcăcioase. Dintre emigranții târâți din pricina greutăților vieții dincolo de Pacific, puțini făcuseră avere la zăcămintele aurifere din California, în minele din Nevada sau din Colorado. Majoritatea plecaseră săraci și se întorceau, din păcate, la fel. Dar toți reveneau în țara natală, egali prin moarte.

Vreo zece sicrie din lemn prețios, ornamentate cu fantezie, specific chinezească, altele făcute doar din patru scânduri, ajustate grosolan și pictate în galben, așa arăta încărcătura navei. Scump sau sărăcăcios, fiecare sicriu purta câte un nume pe care Craig-Fry îl puteau citi: Lien-Fu din Yun-Ping-Fu, Nan Lou din Fu-Ning, Sen-Kin din Lin-Kia, Luang din Ku-Li-Koa etc. Nu exista posibilitatea de a greși. Fiecare leș, etichetat cu grijă, avea să fie expediat la adresa lui și să aștepte apoi, pe un câmp, ora îngropării lui definitive.

— Bine situat! zise Fry.

— Bine întreținut! răspunse Craig.

N-ar fi discutat altfel despre magazinul unui negustor sau despre docurile din San Francisco sau New York.

Craig și Fry, ajunși la capătul calei, în partea din față, cea mai întunecată, se opriseră și se uitau la coridorul ce părea o alee de cimitir.

După ce terminară de cercetat, se pregăteau să revină pe punte, când un zgomot slab le atrase atenția.

— Vreun șobolan! zise Craig.

— Vreun șobolan! repetă Fry.

Rea încărcătură pentru acei rozători! Să fi fost mei, orez sau porumb, ar fi fost cu totul altceva!

Totuși, zgomotul se auzea în continuare. Se producea la nivelul înălțimii unui om, la tribord, deci pe rândul de deasupra de coșciuge. Dacă nu era un ronțăit, atunci nu putea fi decât un râcâit produs de gheare sau de unghii....

Zgomotul nu înceta.

Cei doi agenți se apropiară de locul de unde venea și ascultară, ținându-și respirația. În mod cert, provenea din interiorul unui sicriu.

— Să fi pus în cutiile astea vreun chinez adormit? întrebă Craig.

— Și care s-a trezit, după o traversare de cinci săptămâni? răspunse Fry.

Cei doi agenți puseră mâinile pe sicriul suspect și constatară, fără a putea să se înșele, că o mișcare se simțea în interior.

— Dumnezeule! zise Craig.

— Dumnezeule! spuse Fry.

Aceeași idee le venise la amândoi. Un pericol le amenința clientul!

De îndată ce-și ridicară mâinile de pe sicriu, capacul acestuia se ridică încet.

Craig și Fry, pe care nimic nu-i uimea, rămaseră nemișcați. Fiindcă nu vedeau nimic prin beznă, ascultară neliniștiți.

— Tu ești, Cuo? întrebă un glas, cu mare prudență.

Imediat se deschise un sicriu dinspre babord și o altă voce întrebă:

— Tu ești, Fa-Kien?

Și următoarele replici se schimbară rapid între ei:

— E pentru la noapte?

— Pentru la noapte.

— Înainte de ivirea lunii?

— La a doua veghe.

— Și tovarășii noștri?

— Sunt preveniți.

— Mi-au ajuns treizeci și șase de ore în sicriu!

— Și mie!

— Dacă așa a vrut Lao-Sen!

— Gura!

La numele vestitului tai-ping, Craig și Fry, oricât se stăpâneau, tresăriră.

Brusc, capacele fură lăsate jos. O tăcere deplină se reinstală în cala vasului *Sam-Yep*.

Craig și Fry, târându-se în genunchi, ajunseră în zona coridorului luminat prin panoul cel mare și urcară scara. O clipă mai târziu se găseau în cabina lor din spatele navei, unde nu-i putea auzi nimeni.

— Morți care vorbesc, zise Craig.

— Nu sunt morți! răspunse Fry.

Un nume le dezvăluise totul, cel al lui Lao-Sen!

Deci tovarășii temutului tai-ping se furișaseră la bord. Oare cu complicitatea căpitanului Yin, a echipajului său, a încărcătorilor din portul Taku, ce urcaseră pe navă sicriele? Nu! După ce fuseseră debarcate de pe vasul american ce le adusese de la San Francisco, coșciugele rămăseseră pe un doc două zile și două nopți.

Zece, poate douăzeci de pirați, chiar mai mulți, afiliați bandei lui Lao-Sen, violând sicriele, le goliseră de cadavre, ca să le ia locul. Dar, ca să facă asta, la ordinul șefului lor, au știut că la bord se găsea Kin-Fo. De unde să fi aflat asta?

Nu se putea afla, mai ales în momentul de față.

Era însă sigur că la bordul joncii se găseau chinezi din cea mai rea speță, încă de la plecarea din Taku, și că numele lui Lao-Sen fusese rostit de ei, iar viața lui Kin-Fo avea să fie în curând amenințată din pricina asta.

Chiar în aceeași noapte, cea dintre 28 și 29 iunie, *Centenarul* putea pierde două sute de mii de dolari, iar peste numai patruzeci și opt de ore polița expira și nu mai trebuia plătit nimic beneficiarilor poliței păgubosului client.

Ar însemna că nu-i cunoașteam pe Craig și pe Fry dacă ne-am imagina că se vor pierde cu firea în asemenea împrejurări dificile. Decizia lor fu luată imediat: trebuie să-l oblige pe Kin-Fo să părăsească jonca înainte de a doua veghe din noaptea respectivă.

Dar cum să o facă? Să plece cu singura barcă de la bord? Imposibil. Era o pirogă greoaie ce necesita toate eforturile echipajului ca să fie ridicată de pe punte și lăsată pe apă. Ori căpitanul Yin și complicii lui nu i-ar fi ajutat la așa ceva. Trebuia deci să acționeze altfel, oricât de primejdios ar fi fost.

Se făcuse șapte seara. Căpitanul, închis în cabina lui, nu se mai ivise. Aștepta, desigur, ora convenită cu tovarășii lui Lao-Sen.

— N-avem nici o clipă de pierdut! ziseră Craig-Fry.

Nu! Nici una! Cei doi agenți n-ar fi fost mai amenințați nici dacă s-ar fi aflat pe un vapor cuprins de flăcări, în larg.

Jonca părea abandonată, în derivă. Un matelot dormea pe puntea din față.

Craig și Fry deschiseră ușa cabinei lor și se duseră la Kin-Fo.

Acesta dormea.

Apăsarea unei mâini îl trezi.

— Ce este? întrebă el.

În câteva cuvinte, Kin-Fo fu pus la curent cu situația. Curajul și sângele rece nu-l părăsiră.

— Să aruncăm toate cadavrele false în mare! zise el.

O idee îndrăzneață, din păcate inaplicabilă, din pricina complicității căpitanului Yin cu pasagerii din cală.

— Atunci ce să facem? întrebă el.

— Să ne îmbrăcăm cu astea! răspunseră Craig-Fry.

Zicând acestea, deschiseră unul dintre coletele îmbarcate la Tong-Ceu și îi arătară clientului lor un costum de scafandru inventat de căpitanul Boyton. Coletul conținea încă trei alte echipamente și diferite ustensile ce le completau și le făceau sisteme de salvare de primă mână.

— Fie! zise Kin-Fo. Căutați-l și pe Sun!

O clipă mai târziu, Fry îl aducea pe Sun, zăpăcit de tot. A fost nevoie să-l îmbrace. Îi lăsă să o facă fără să priceapă ce se întâmplă, văitându-se întruna.

La opt, Kin-Fo și tovarășii săi erau gata. Parcă erau patru foci din mările înghețate, gata să sară în apă. Trebuie spus, totuși, că „foca-Sun" nu amintea deloc de agilitatea acestor mamifere marine, atât de flasc și moale era în costumul său.

Noaptea începuse să se lase. Jonca plutea în mijlocul unei tăceri depline, pe suprafața liniștită a apei.

Craig și Fry deschiseră ferestrele de la cabina din spate. Sun, ridicat pe neașteptate, fu strecurat prin deschizătura ferestrei și aruncat în mare. Kin-Fo îl urmă aproape imediat. Craig și Fry, luând toate aparatele necesare, se precipitară după ei.

Nimeni nu putea bănui că pasagerii de pe *Sam-Yep* tocmai părăsiseră nava!

XIX

Aparatura căpitanului Boyton constă într-un costum din cauciuc, adică un pantalon, o jachetă și o glugă. Materialul din care este confecționat e impermeabil. Impermeabil la apă, nu la frigul rezultat dintr-o imersie prelungită. De aceea, îmbrăcămintea respectivă este făcută din două straturi suprapuse, între care se insuflă o anumită cantitate de aer.

Aerul are ca scop să mențină aparatura la suprafață și să o izoleze termic de apă, deci să împiedice răcirea. Îmbrăcat astfel, un om poate rezista oricât în mediul lichid.

Sun, ridicat pe neaşteptate, fu strecurat prin deschizătura ferestrei şi aruncat în mare.

E de la sine înțeles că etanșeitatea echipamentului e perfectă. Pantalonul, în prelungirea căruia există niște tălpi imense, se prinde de mijloc printr-o centură metalică destul de largă ca să lase o anumită libertate mișcărilor trupului. Jacheta, prinsă de această centură, se unea cu un colier solid, de care se lega gluga. Aceasta, înconjurând capul, se aplica ermetic pe frunte, pe obraji, bărbie, cu o margine elastică. Din chip nu se vedeau decât nasul, ochii și gura.

De jachetă se prindeau mai multe furtune de cauciuc, ce foloseau la introducerea aerului și permiteau reglarea densității. Se putea deci, după voie, să fii scufundat în apă până la gât ori până la jumătatea corpului, ba chiar și să plutești în poziție orizontală. În concluzie, libertate totală de acțiune și de mișcare, securitate garantată și absolută.

Aceasta este aparatura ce i-a adus succesul curajosului său inventator și a cărei utilitate practică s-a demonstrat în numeroase accidente pe mare. Diverse accesorii o completau: un sac impermeabil, conținând ustensile, ținut la șold, un băț solid, fixat de picior, o mică pânză, o mică vâslă, ce servea ca ramă sau cârmă, după împrejurări.

Kin-Fo, Craig, Fry, Sun, astfel echipați, pluteau acum peste valuri. Sun, împins de unul dintre agenți, nu se opunea și, după câteva lovituri de vâslă, toți patru se îndepărtară de joncă.

Noaptea, încă foarte întunecată, favoriza această manevră. În cazul în care căpitanul Yin sau alți marinari de-ai săi ar fi urcat pe punte, n-ar fi zărit fugarii. Nimeni, de altfel, n-ar fi bănuit că părăsiseră nava în asemenea condiții. Bandiții din cală vor afla în ultimul moment.

— La a doua veghe, spusese falsul mort din ultimul sicriu, ceea ce însemna pe la miezul nopții.

Kin-Fo și tovarășii lui aveau astfel la dispoziție câteva ore ca să fugă și, în acest timp, ei sperau să se îndepărteze la cel puțin o milă de *Sam-Yep*. O briză ușoară începea să încrețească oglinda apei. Însă era atât de slabă că doar cu vâsla se puteau îndepărta de navă.

În câteva minute, Kin-Fo, Craig și Fry se obișnuiseră atât de bine cu echipamentul că îl manevrau instinctiv, fără a ezita. Chiar și Sun, care-și venise în fire, se simțea mai în largul lui decât la bordul joncii. Răul lui de mare încetase brusc.

Asta din pricină că a fi supus la tangaj sau la ruliu pe o ambarcațiune este diferit de a suporta legănarea hulei atunci când ești pe jumătate scufundat în apă, iar el constata acest lucru cu satisfacție.

Dar, dacă Sun nu mai era bolnav, se temea îngrozitor. Se gândea că rechinii poate că nu se culcaseră încă și, din instinct, își strângea sub el picioarele, ca și cum s-ar fi ferit să fie apucat. Desigur că teama lui nu era neîntemeiată, în împrejurările de față.

Astfel se deplasară Kin-Fo și tovarășii săi, pe care nesansa continua să-i arunce în situații anormale. Vâslind, ei stăteau aproape orizontal. Când rămâneau pe loc, reveneau la poziția verticală.

La un ceas după ce plecaseră de pe vas, *Sam-Yep* rămăsese la o jumătate de milă în urmă. Se opriră atunci, se proptiră pe vâsle și se sfătuiră, având grijă să nu vorbească decât în șoaptă.

— Ce căpitan ticălos! zise Craig, ca să înceapă discuția.

— Ce bandit Lao-Sen! ripostă Fry.

— Vă miră? zise Kin-Fo, ca un om pe care nimic nu-l mai surprindea.

— Da, răspunse Craig, căci nu pot înțelege cum au aflat mizerabilii aceștia că vom urca la bordul joncii.

— Adevărat, e de neînțeles, adăugă Fry.

— Ce contează? întrebă Kin-Fo. Ei au știut, dar noi am scăpat.

— Am scăpat? zise Craig. Nu! Cât timp ne pot vedea de pe navă, încă n-am scăpat.

— Și ce-i de făcut? întrebă Kin-Fo.

— Să căpătăm puteri, răspunse Fry și să ne îndepărtăm suficient de mult ca să nu mai putem fi zăriți în zori.

Fry, suflând o anumită cantitate de aer în echipamentul lui, urcă la suprafață până la jumătatea corpului. Își aduse apoi sacul până la piept, îl deschise și scoase din el o sticluță și un păhărel, pe care-l umplu cu rachiu întăritor și i-l dădu clientului lor.

Kin-Fo nu se lăsă rugat, ci goli păhărelul. Fry-Craig îl imitară și nici Sun nu fu uitat.

— Cum e? întrebă Craig.

— Mai bine! răspunse Sun, după ce bău. Dacă am putea mânca o bucățică...

— Mâine, în zori, vom gusta ceva și vom bea câteva cești de ceai...

— Rece! strigă Sun, strâmbându-se.

— Cald! răspunse Craig.

— Veți face focul?

— Voi face.

— De ce așteptăm până mâine? întrebă Sun.

— Vreți ca focul nostru să-i arate căpitanului Yin și complicilor săi poziția noastră?

— Nu, nu!

— Atunci, pe mâine!

Într-adevăr, acești oameni îndrăzneți vorbeau de parcă erau la ei acasă. Doar valurile ușoare le imprimau o mișcare în sus și în jos, ce avea ceva tare comic. Urcau și coborau, pe rând, precum clapele unui pian atinse de mâna unui pianist.

— Briza începe să se intensifice, observă Kin-Fo.

— Să ne apucăm de treabă! ziseră Craig-Fry.

Și se pregătiră să așeze bățul pentru a ridica pe el pânza mică, când Sun țipă speriat.

— Taci, imbecilule! îi zise stăpânul lui. Vrei să ne descopere?

— Dar... parcă am simțit..., continuă Sun.

— Ce?

— Un animal enorm! Se apropia! Vreun rechin!

— Greșești, Sun! zise Craig, după ce cercetă cu atenție suprafața mării.

— Dar... cred că am simțit..., reluă Sun.

— Taci, nemernicule! spuse Kin-Fo, punând mâna pe umărul servitorului său. Chiar și când te va apuca de picior, îți interzic să strigi, altfel...

— Altfel, adăugă Fry, o lovitură de cuțit în echipamentul lui și îl trimitem la fund, unde poate să zbiere cât vrea.

Bietul Sun, din câte se vede, nu ajunsese la capătul încercărilor sale. Îi era tare frică, dar nu îndrăznea să mai scoată o vorbă. Dacă încă nu regreta jonca și răul de mare, și nici pasagerii din cală, curând avea să o facă.

După cum observase Kin-Fo, briza se întețea. Dar putea să fie una dintre acele brize ușoare și trecătoare care dispar la răsăritul soarelui. Fără îndoială, trebuiau să profite de fenomen, ca să se îndepărteze cât mai mult de *Sam-Yep*. Când tovarășii lui Lao-Sen nu aveau să-l mai găsească pe Kin-Fo în cabină, firește că aveau să pornească în căutarea lui și, dacă-i vedeau, piroga le-ar fi oferit un avantaj net pentru a-i prinde. Deci, cu orice preț, trebuiau să se îndepărteze până în zori.

Briza sufla dinspre răsărit. Oricare ar fi fost locul unde uraganul ar fi împins jonca, într-un punct al golfului Leao-Tong, al golfului Pe-Ce-Li sau chiar al Mării Galbene, trebuia mers către apus pentru a ajunge pe litoral. Acolo puteau întâlni vreun vas comercial ce navighează pe la gurile de vărsare ale fluviului Pei-Ho.

În zona respectivă, bărcile pescarilor umblă zi și noapte prin apropierea uscatului. Șansele de a fi găsiți creșteau astfel foarte mult. Dacă, dimpotrivă, vântul suflase dinspre apus și *Sam-Yep* fusese dusă mai la sud de litoralul Coreei, Kin-Fo și însoțitorii săi nu aveau nici o șansă de scăpare. Înaintea lor s-ar fi întins imensa mare și, dacă ar fi ajuns vreodată pe coastele Japoniei, ar fi fost deja cadavre,.plutind în echipamentul lor nescufundabil de cauciuc.

Dar, după cum s-a spus, briza continua să sufle și trebuia folosită pentru a ieși, cu prudență, din câmpul vizual al celor de pe joncă.

Era cam zece seara. Luna urma să apară deasupra orizontului puțin înainte de miezul nopții. Nu aveau deci nici o clipă de pierdut.

— Întindeți pânzele! ziseră Craig-Fry.

Ceea ce și făcură. Nimic mai ușor decât să îndoi genunchiul, și în locul special conceput să fixezi apoi echipamentul pentru velă.

Kin-Fo, Sun și cei doi agenți se întinseră mai întâi pe spate. Apoi își îndoiră genunchii și fixară bățul ce servea drept catarg. Când reveniră la poziția orizontală, bățul făcea un unghi de nouăzeci de grade cu linia trupului, ridicându-se vertical.

— Ridicați pânzele! ziseră Craig-Fry.

Fiecare ridică o pânză triunghiulară. O prinseră și de centura metalică. Apoi briza, suflând în pânze, duse de acolo mica flotă de scafandri.

Acești „oameni-barcă" erau impropriu numiți scafandri, dar meritau să li se spună astfel mai mult decât lucrătorilor submarini.

După zece minute, fiecare dintre ei manevra cu abilitate și siguranță deplină. Navigau grupat, fără să se îndepărteze unul de celălalt. S-ar fi zis că erau un stol de pescăruși uriași, care, cu aripile deschise, alunecau cu ușurință la suprafața apei. Navigarea lor era, firește, favorizată de starea mării. Nici un val nu tulbura ondulația lentă a suprafeței apei.

Doar de două sau trei ori, neîndemânaticul Sun, uitând recomandările lui Craig și Fry, își întoarse capul și înghiți câteva guri din lichidul sărat. Dar nu se alese decât cu o ușoară senzație de greață. Însă altceva îl neliniștea: să nu întâlnească niște rechini fioroși! Totuși, înțelese de la ceilalți că risca mai puțin stând orizontal decât vertical.

De fapt, poziția gurii sale îl obligă pe rechin să se întoarcă pentru a-și apuca prada și mișcarea aceea nu este ușoară când vrea să apuce un obiect ce plutește orizontal. În plus, s-a observat că dacă aceste animale fioroase se aruncă asupra trupurilor inerte, ele ezită în fața celor care se mișcă. Sun trebuia deci să se miște neîncetat, ceea ce și făcu.

Scafandrii navigară astfel circa o oră. Era exact cât le trebuia lui Kin-Fo și tovarășilor săi. Mai puțin timp, nu s-ar fi îndepărtat destul de repede de joncă. Mai mult, ar fi obosit datorită tensiunii exercitate de mica lor pânză.

Craig-Fry comandară atunci să se oprească, ceea ce și făcură.

— Cinci minute odihnă, domnule, dacă vreți, zise Craig, adresându-i-se lui Kin-Fo.

— Desigur.

Toți, în afară de Sun, ce vru să rămână întins „din prudență" și continuă să se miște, reveniră la poziția verticală.

— Al doilea păhărel de rachiu? întrebă Fry.

— Cu plăcere, răspunse Kin-Fo.

Câteva înghițituri din lichidul întăritor fură servite de îndată. Nici nu trebuia mai mult. Foamea încă nu-i chinuia. Mâncaseră cu un ceas înainte de a părăsi jonca și rezistau până în zori. Cât pentru încălzire, nu era cazul. Saltelele de aer,

dispuse între apă și trupurile lor, îi fereau de frig. Temperatura obișnuită a trupurilor lor nu scăzuse nici măcar cu un grad de când plecaseră.

Se mai vedea *Sam-Yep*?

Craig și Fry se întoarseră. Fry își scoase din sac un binoclu pentru noapte și îl plimbă cu grijă peste orizont, la răsărit.

Nimic! Nici măcar umbra, foarte slabă, pe care o descrie o navă pe fondul întunecat al cerului. De altfel, noaptea era tare întunecoasă, fără stele, încețoșată. Aștrii nu formau decât un fel de nebuloasă în văzduh. Dar, probabil luna, ce nu avea să întârzie să-și arate jumătatea de disc, avea să risipească cețurile și să lumineze cerul.

— Jonca e departe! zise Fry.

— Ticăloșii dorm încă, răspunse Craig. N-au profitat de briză!

— Plecăm? întrebă Kin-Fo, care-și pregătise deja echipamentul, întinzându-și pânza în vânt.

Tovarășii săi îl imitară. Porniră la început în direcția în care-i împingea briza.

Se deplasau spre vest. În consecință luna, ridicându-se de la răsărit, nu le strălucea drept în ochi. Ea lumină, cu primele ei raze, orizontul opus lor. De fapt, chiar voiau să cerceteze cu atenție zona aceea. Poate că, în locul unei linii circulare, trasată clar între cer și apă, s-ar fi prezentat un profil accidentat, trădat de lucirile lunii.

Scafandrii nu se înșelau. Trebuia să fie litoralul Imperiului Celest. Oriunde ar fi tras la țărm, erau salvați! Uscatul nu era prea stâncos, iar valuri nu existau. Nu riscau nimic pentru a ajunge pe pământ. După aceea, aveau să vadă ce mai rămânea de făcut.

Pe la doisprezece fără un sfert, niște pete albicioase se zăriră vag printre cețurile zenitului. Luna începea să se ivească din ape.

Nici Kin-Fo, nici altul dintre tovarășii săi nu se întoarseră. Briza, mai intensă, îi împingea cu o oarecare viteză. Dar simțeau că spațiul din jurul lor se lumina, treptat.

În același timp, constelațiile se vedeau mai bine. Vântul ce se întețea curăța cețurile.

Discul lunii, trecut de la roșu arămiu la alb argintiu, lumină curând tot cerul.

Brusc, o înjurătură sănătoasă, de-a americanilor, ieși din gura lui Craig.

— Jonca! zise el.

Se opriră toți.

— Jos pânzele! strigă Fry.

Imediat velele fură coborâte, iar bețele scoase din dispozitiv.

Kin-Fo și tovarășii săi, revenind la poziția verticală, se uitară în urma lor.

Sam-Yep era acolo, la mai puțin de o milă, profilându-se întunecat peste orizontul luminat, cu toate pânzele ridicate.

Era jonca într-adevăr! Își ridicase pânzele și acum profita de briză. Căpitanul Yin, fără îndoială, își dăduse seama de dispariția lui Kin-Fo fără să înțeleagă cum reușise să fugă. Pornise să-l caute, la întâmplare, înțeles cu complicii săi din cală. Și într-un sfert de oră, fugarii aveau să cadă iar în mâinile lor!

Dar fuseseră ei văzuți în mijlocul razelor cu care luna scălda suprafața mării? Poate că nu!

— Jos capul! zise Craig, care se agăța de această speranță.

Fu înțeles. Furtunele eliberaseră o cantitate de aer din costume și cei patru scafandri se scufundară astfel încât deasupra apei le rămăseseră numai capetele. Nu trebuia decât să aștepte astfel în liniște, fără să facă vreo mișcare.

Jonca se apropia cu rapiditate. Pânzele ei înalte desenau două mari umbre peste ape.

După cinci minute, *Sam-Yep* se afla la o jumătate de milă de ei. Deasupra bastingajelor, mateloții umblau încoace și încolo. În spate, căpitanul era la cârmă.

Manevra el pentru a-i ajunge pe fugari? Se menținea doar pe direcția vântului? Nu se știa.

Deodată se auziră niște strigăte. O mulțime de oameni se iviră pe puntea vasului *Sam-Yep*. Larma se înteți.

Evident, marinarii se luptau cu falșii morți, ieșiți din cală.

Dar de ce se băteau? Toți tâlharii aceia, marinari și pirați, nu se înțeleseseră?

Kin-Fo și tovarășii săi auzeau foarte clar: de o parte vociferări amenințătoare, de cealaltă strigăte de durere și disperare, ce se stinseră în mai puțin de câteva minute.

Apoi clipocitul repetat al apei arăta că, de-a lungul joncii, cadavre erau aruncate în mare.

Nu! Căpitanul Yin și marinarii săi nu erau complicii bandiților lui Lao-Sen! Dimpotrivă, bieții oameni fuseseră luați prin surprindere și masacrați. Ticăloșii ascunși la bord, fără îndoială cu ajutorul încărcătorilor din Taku, nu aveau alt scop decât acela de a pune mâna pe joncă pentru tai-ping și probabil că nici nu știau de prezența pe navă a lui Kin-Fo.

Dar, dacă acesta era văzut, dacă era prins, nici el și nici Craig, Fry sau Sun nu se puteau aștepta la milă din partea acelor nemernici.

Jonca înainta în continuare. Ea ajunse în dreptul lor, dar, printr-un noroc nesperat, aruncă asupra lor umbra pânzelor ei.

O clipă, fugarii se scufundară.

Când reapărură la suprafața apei, jonca trecuse de ei, fără să-i vadă și era dusă acum de vântul întețit.

Un cadavru plutea în spatele ei. Apele îl aduseră lângă scafandri.

Era leșul căpitanului, cu un pumnal înfipt între coaste. Pliurile largi ale robei sale încă îl susțineau la suprafață.

Apoi se scufundă și dispăru în adâncul mării...

Astfel pieri veselul căpitan Yin, comandantul joncii *Sam-Yep!*

Zece minute mai târziu, nava dispăruse spre apus, iar Kin-Fo, Fry-Craig și Sun rămaseră singuri la suprafața apei.

XX

După trei ore, primii zori se zăreau la orizont. Curând se făcu zi și marea putu fi observată pe întreaga ei întindere.

Jonca nu se mai vedea. Se îndepărtase mult de scafandri, care nu se puteau întrece cu ea. Ei urmaseră aceeași rută, spre vest, duși de aceeași briză, dar *Sam-Yep* trebuia să se afle cu cel puțin trei leghe înaintea lor. Deci, nu aveau de ce să se teamă de cei de la bordul ei.

Totuși, fiindcă scăpaseră de această primejdie, nu însemna că situația era mai puțin gravă.

De fapt, marea se dovedea pustie. Nu se vedea nici o navă, nici o barcă de pescari. Nu se zărea pământ nici la nord, nici la răsărit. Nimic nu indica apropierea litoralului. Se găseau în apele golfului Pe-Ce-Li sau în cele ale Mării Galbene? Nu puteau ști...

Vântul încă mai sufla la suprafața apei. Trebuiau să profite. Direcția urmată de joncă arăta că pământul se găsea, mai aproape ori mai departe, spre apus și că, în orice caz, acolo trebuiau să-l caute.

Hotărâră deci să înalțe iar pânzele, dar după ce recăpătau puteri. Stomacurile lor își cereau tributul după acea călătorie de zece ore, în asemenea condiții.

— Să mâncăm, zise Craig.

— ... pe săturate, adăugă Fry.

Kin-Fo făcu semn că era de acord. Sun clănțăni din dinți, gest ce nu te putea înșela. În clipa aceea, înfometatul nu se mai gândea la primejdia de a fi devorat pe loc, ci la cu totul altceva.

Sacul impermeabil fu deci deschis. Fry scoase din el diferite alimente de calitate, pâine, conserve, ustensile pentru masă, tot ceea ce putea să astâmpere foamea sau setea cuiva. Din cele o sută de feluri de mâncare ce figurează pe lista de bucate obișnuită a unui dineu chinezesc lipseau vreo nouăzeci și opt, dar rămânea destul ca să sature patru oameni, și cu siguranță nu era cazul să facă mofturi.

Mâncară deci, cu mare poftă. Sacul conținea provizii pentru două zile. Ori, dacă în două zile nu aveau să se afle pe uscat, nu aveau să mai ajungă niciodată.

— Dar noi sperăm că totul va fi bine, zise Craig.

— De ce sperați asta? întrebă Kin-Fo, cam ironic.

— Pentru că șansa s-a întors de partea noastră, răspunse Fry.

— Credeți?

— Fără îndoială, răspunse Craig. Pericolul cel mare era pe joncă și am scăpat de el.

— Niciodată, domnule, de când avem onoarea să vă protejăm n-ați fost mai în siguranță ca aici, adăugă Fry.

— Toți tai-pingii din lume..., spuse Craig.

— ... nu vă pot atinge aici..., grăi Fry.

— Și plutiți tare frumos..., adăugă Craig.

— ... pentru cineva care valorează două sute de mii de dolari, încheie Fry.

Kin-Fo zâmbi.

— Dacă plutesc, zise el, e meritul dumneavoastră, domnilor. Fără ajutorul vostru, aș fi acum alături de bietul căpitan Yin.

— Și noi, replicară Fry-Craig.

— Ca și mine, de altfel, zise Sun, care mesteca, nu fără oarecare dificultate, o bucată enormă de pâine.

— Oricum, știu ce vă datorez, reluă Kin-Fo.

— Nu ne datorați nimic, răspunse Fry, pentru că sunteți clientul *Centenarului...*

— ... companie de asigurări pe viață...

— ... capital garantat: douăzeci de milioane de dolari...

— Și sperăm...

— ... că nu vă va datora nimic!

De fapt, Kin-Fo era foarte mișcat de devotamentul celor doi agenți demonstrat față de el, indiferent care era motivul. De aceea nu-și ascunse sentimentele privitoare la ei.

— Vom mai vorbi despre asta, le spuse el, după ce Lao-Sen îmi va da scrisoarea de care Wang s-a descotorosit în acest neplăcut mod.

Craig și Fry se priviră. Un zâmbet li se schiță pe buze. Aveau, evident, același gând.

— Sun? zise Kin-Fo.

— Domnule?

— Ceaiul?

— Iată-l! răspunse Fry.

Și Fry avea motiv să răspundă, căci, după Sun, a face ceai în asemenea condiții ar fi fost imposibil.

Dar să crezi că acești doi agenți ar fi avut probleme pentru atât de puțin ar însemna să nu-i cunoști.

Fry scoase deci din sac o mică ustensilă, ce este complet indispensabilă echipamentului Boyton. De fapt, poate servi drept felinar în timpul nopții, de vatră când e frig, de plită dacă trebuie obținută o băutură caldă.

Nimic mai simplu. Un furtun lung de șase degete, prins de un recipient metalic, dotat cu un robinet superior și cu unul inferior, totul încastrat într-o placă de plută, precum termometrele plutitoare folosite în băile comune, iată dispozitivul de care vorbim.

Fry îl puse pe suprafața apei. Cu o mână deschise robinetul superior, cu cealaltă pe cel inferior, adaptat recipientului scufundat. Imediat o flacără vioaie se ivi la extremitate, degajând o căldură apreciabilă.

— Iată plita, zise Fry.

Sun nu-și credea ochilor.

— Ați făcut foc cu apă? strigă el.

— Cu apă și cu fosfură de calciu, răspunse Craig.

De fapt, aparatul fusese construit astfel încât să utilizeze o proprietate unică a fosfurii de calciu, acest compus al fosforului ce produce, în contact cu apa, hidrogen sulfurat. Iar acest gaz arde spontan în aer și nici vântul, nici ploaia, nici marea nu-l pot stinge. De aceea e folosit pentru luminarea colacelor de salvare. Aruncând colacul în apă, aceasta intră în contact cu fosfura de calciu rezultând imediat o flacără înaltă care permite fie omului căzut în mare să regăsească colacul, fie marinarilor să-i găsească pe naufragiați și să vină în ajutorul lor.

În timp ce hidrogenul ardea în capătul tubului, Craig ținea deasupra lui un vas umplut cu apă dulce pe care o scosese dintr-un butoiaș aflat în sacul său.

După câteva minute, lichidul fu adus în stare de fierbere. Craig îl vărsă într-un ceainic, ce conținea o cantitate mică dintr-un excelent ceai. De această dată, Kin-Fo și Sun îl băură ca americanii, adică pe fugă, dar nu se plânseră.

Băutura caldă încheie în mod convenabil masa servită la suprafața mării, la nu se știe ce latitudine sau longitudine. Ca să afle la ce latitudine și longitudine se găseau, le-ar fi trebuit un sextant și un cronometru. Probabil că aceste instrumente vor completa într-o zi sacul echipamentului Boyton, iar naufragiații nu vor mai risca să se rătăcească pe ocean.

Kin-Fo și tovarășii săi, odihniți, refăcuți, întinseră micile lor pânze și își reluară navigația către vest, după acea întrerupere plăcută prilejuită de micul dejun.

Briza se menținu încă douăsprezece ore, iar scafandrii parcurseră o distanță importantă, împinși din spate de vânt. Schimbau rareori direcția, foarte puțin, vâslind. În acea poziție orizontală, legănați ușor de apă și împinși cu blândețe de vânt, ar fi putut adormi.

Încercau însă să reziste în fața somnului, ce ar fi fost foarte inoportun în aceste împrejurări. Craig și Fry, ca să nu adoarmă, își aprinseseră câte o țigară și fumau asemeni tinerilor americani elevi ai școlilor de natație.

În rest, de mai multe ori, scafandrii fură deranjați de zbenguiala unor animale marine, ce-i cauzară nefericitului Sun o spaimă strașnică.

Din fericire, nu erau decât marsuini inofensivi. Acești clovni ai mării veneau să vadă ce ființe pluteau în mediul lor, mamifere ca și ei, dar nu marine.

Curios spectacol! Marsuinii se apropiau în grupuri. Treceau ca niște săgeți, nuanțând straturile de apă cu culorea lor de smarald. Țâșneau la cinci-șase picioare peste suprafața mării, făcând un fel de salt periculos ce demonstra suplețea și vigoarea mușchilor lor.

Ah! Dacă scafandrii ar fi putut despica apele cu asemenea rapiditate, superioară oricărei nave, ar fi ajuns foarte iute la țărm. Le trecu prin minte să se prindă de câte un asemenea animal și de a se lăsa purtați de el. Dar ce răsuciri și ce plonjoane făceau marsuinii! Mai bine lăsau briza să-i ducă cu o viteză care, deși era tare mică, se dovedea mult mai practică.

Totuși, pe la prânz, vântul încetă să mai sufle. Briza se încheie prin niște rafale slabe și capricioase, care când umflau pânzele, când le lăsau inerte. Scota* nu mai asculta de mâna ce o ținea.

— Lucrurile se complică..., zise Craig.

— ... grav! încheie Fry.

Se opriră o clipă. Catargele fură date jos, pânzele strânse. Se așezară vertical și cercetară orizontul.

Marea rămăsese pustie. Nu se vedea nici o pânză, nici un fum de vapor. Soarele arzător absorbise ceațurile, rarefiase curenții atmosferici. Apa le-ar fi părut călduță chiar și unor oameni care nu erau dotați cu costume de cauciuc termoizolante.

Totuși, oricât de siguri se arătaseră Craig și Fry asupra sfârșitului aventurii, erau acum neliniștiți. Distanța parcursă în decursul celor șaisprezece ore nu putea fi estimată, și nimic nu indica apropierea litoralului, nici o navă comercială, nici o barcă de pescuit, iată ce devenea din ce în ce mai inexplicabil.

Din fericire, Kin-Fo, Craig și Fry nu erau oameni care să dispere înainte de ora fatală, dacă această oră ar fi venit vreodată pentru ei. Aveau încă provizii pentru o zi și nu se vedeau semne că vremea s-ar înrăutăți.

— Să vâslim! zise Kin-Fo.

Fu semnalul de plecare. Când pe spate, când pe burtă, scafandrii își reluară drumul spre vest.

Nu înaintau prea repede. Vâslitul le obosea brațele neobișnuite cu efort. Trebuiau să se oprească des pentru a-l aștepta pe Sun, ce rămânea în urmă și începea să se văicărească. Stăpânul lui țipa la el, îl amenința, dar Sun nu se mai

* scotă — parâmă. (n.red.)

temea pentru restul lui de coadă, protejat de gluga de cauciuc. Însă, teama că-l vor părăsi era suficientă pentru a nu rămâne prea mult în urma celorlalți.

Pe la ora două, câteva păsări se arătară. Erau pescăruși. Dar aceste zburătoare se aventurează foarte departe de țărm. Nu se putea deci deduce că prezența lor însemna că țărmul era aproape. Totuși, considerară că este un indiciu favorabil.

După un ceas, scafandrii dădură peste o rețea de sargase, din care se eliberară destul de greu. Păreau niște pești prinși în năvod. A fost nevoie să-și folosească cuțitele pentru a tăia plantele marine. Pierdură astfel cel puțin o jumătate de oră și obosiră.

Pe la patru, mica trupă plutitoare se opri iar, de oboseală. Se pornise o briză destul de puternică, dar sufla dinspre sud. Asta îi neliniștea. Scafandrii nu puteau să navigheze sub vânt ca o ambarcațiune pe care chila ar fi protejat-o împotriva derivei. Dacă și-ar fi întins pânzele, ar fi fost duși spre nord. Ar fi pierdut o parte din distanța parcursă către vest. În plus, hula se accentuă, iar valurile de fund clipoceau agitând suprafața apei. Acest lucru îngreuna substanțial situația.

Halta fu, deci, destul de lungă. Fu folosită nu doar pentru odihnă, dar și pentru recuperarea puterilor, atacând din nou proviziile. Dar cina fu mai puțin veselă ca micul dejun. Noaptea avea să revină peste câteva ore. Vântul bătea. Ce să facă?

Kin-Fo, ținându-se de vâslă, încruntat, mai enervat decât neliniștit de ghinionul ce-l însoțea pretutindeni, nu pronunță nici un cuvânt. Sun se văicărea continuu și strănuta ca și cum ar fi fost amenințat de o gripă.

Craig și Fry se simțeau întrebați în gând de ceilalți doi tovarăși ai lor, dar nu știau ce să răspundă!

În sfârșit, o întâmplare fericită le dădu un răspuns.

Puțin înainte de ora cinci, Craig și Fry, ținând, în același timp, mâna întinsă către sud, strigară:

— Pânză!

De fapt, la trei mile pe direcția vântului, se arăta o ambarcațiune cu pânze care continuând să se deplaseze în același fel, ar fi ajuns, sub acțiunea vântului, în apropiere de locul unde se opriseră Kin-Fo și tovarășii săi.

Nu le rămânea de făcut decât un singur lucru: să-i taie calea, înaintând perpendicular pe traiectoria ei.

Scafandrii executară de îndată manevrele necesare în acest scop. Prinseseră iar puteri. Acum că salvarea lor se afla, ca să spunem așa, chiar în mâinile lor, nu voiau să piardă șansa oferită.

Direcția vântului nu mai permitea folosirea pânzelor. Dar vâslele le erau de ajuns, distanța de parcurs fiind relativ mică.

Vedeau ambarcațiunea mărindu-se rapid, sub acțiunea brizei, ce se intensifica. Era o barcă de pescuit. Prezența ei arăta că țărmul era prin apropiere, căci pescarii chinezi rareori se avântă în larg.

— Curaj! strigară Craig-Fry, vâslind cu vigoare.

Nu trebuia să-i îndemne prea mult pe tovarășii lor. Kin-Fo, lungit pe suprafața apei, se deplasa ca un skiff de curse. Cât despre Sun, el se autodepășea, fiind primul, într-atât se temea să rămână la urmă!

Mai aveau o jumătate de milă până la barcă. De altfel, era încă zi și, chiar dacă nu vor reuși să se facă văzuți, cu siguranță scafandrii vor izbuti să se facă auziți. Dar pescarii, văzând acele animale ciudate, care îi strigau, nu aveau să fugă? Iată o eventualitate destul de gravă.

Oricum ar fi fost, nu trebuia pierdută nici o clipă. Brațele se mișcau, vâslele băteau cu iuțeală crestele înspumate ale micilor valuri, distanța se diminua văzând cu ochii, când Sun, aflat înaintea lor, scoase un urlet de groază:

— Un rechin! Un rechin!

De data aceasta Sun nu se înșela.

La o distanță de douăzeci de picioare se vedeau ieșind din apă două apendice. Erau înotătoarele unui animal fioros, specific acelor mări, rechinul-tigru, care-și merită numele, căci natura l-a dotat cu ferocitatea dublă, a fiarei și a răpitorului de apă.

— Cuțitele! strigară Craig-Fry.

Erau singurele arme pe care le aveau la dispoziție, insuficiente poate!

Sigur că Sun se oprise brusc și se întorsese repede.

Rechinul văzuse scafandrii și se îndrepta către ei. O clipă mai târziu, corpul său uriaș apăru prin apele transparente, dungat și pătat cu verde. Măsura cam optsprezece picioare lungime! un monstru!

Se aruncă mai întâi asupra lui Kin-Fo, întorcându-se pe jumătate ca să-l apuce.

Kin-Fo nu-și pierdu sângele rece. În clipa în care rechinul era să-l apuce, îi propti vâsla în spate și, împingând viguros, se feri imediat.

Craig și Fry se apropiaseră, gata de atac, gata de apărare.

Rechinul se scufundă o clipă, apoi urcă iar la suprafață. Venea cu gura imensă deschisă, în care se vedeau patru șiruri de dinți ascuțiți.

Kin-Fo vru să repete manevra care îi reușise. Dar vâsla lui nimeri în falca monstrului, care i-o reteză imediat.

Rechinul, pe jumătate culcat pe o parte, se aruncă asupra prăzii sale.

Deodată, valuri de sânge țâșniră și marea se coloră în roșu.

Craig și Fry tocmai atacaseră monstrul cu lovituri puternice, și, oricât de groasă era pielea rechinului, cuțitele americane cu lamă lungă reușiseră să o străpungă.

Gura rechinului se deschise și se închise cu mare zgomot, în timp ce înotătoarea lui codală bătea apa cu o forță formidabilă. Fry fu lovit de aceasta și aruncat la zece picioare mai încolo.

— Fry! strigă Craig, în glasul lui simțindu-se cea mai vie durere, ca și cum ar fi fost lovit chiar el.

— Ura! strigă Fry, revenind în atac.

Nu fusese rănit. Costumul de cauciuc amortizase violenta lovitură de coadă.

Rechinul fu atacat iar, cu multă furie. Se învârtea, se răsucea. Kin-Fo reuși să-i înfigă în ochi restul vâslei sale rupte și încerca, riscând să fie despicat în două, să-l țină la distanță, în vreme ce Craig și Fry căutau să-l înjunghie în inimă.

Probabil că agenții reușiră, căci monstrul, după ce se mai zbătu o dată, se scufundă în mijlocul valurilor însângerate.

— Ura! Ura! Ura! strigară Craig-Fry într-un glas, agitându-și cuțitele.

— Vă mulțumesc! le zise, simplu, Kin-Fo.

— N-aveți pentru ce! răspunse Craig. Peștele ăsta voia o înghițitură de două sute de mii de dolari.

Dar Sun? Unde era Sun? De data asta, era înaintea lor, foarte aproape de barcă. Nemernicul fugise vâslind. Însă fuga i-ar fi putut aduce nenorocirea.

Pescarii îl zăriseră. Dar nu-și imaginau că sub aspectul unui câine de mare se ascundea o ființă omenească. Se pregătiră deci să-l pescuiască, cum ar fi făcut cu un delfin sau cu o focă. Astfel, de îndată ce respectivul animal ajunse în apropiere, o frânghie lungă, dotată cu un cârlig impunător, fu aruncată peste bord.

Cârligul se agăță deasupra centurii de la costumul lui Sun și, alunecând, îi despică echipamentul de pe spate până la ceafă.

Sun, care nu mai era susținut la suprafață decât de aerul conținut între straturile de cauciuc ale pantalonilor săi, se răsuci și ajunse cu capul în apă și cu picioarele în aer.

Kin-Fo, Craig și Fry, ajungând acolo, îi strigară pe pescari în chinezește.

Cât se speriară bieții oameni! Foci care le vorbeau! Voiau să ridice pânzele și să fugă cât mai repede!

Dar Kin-Fo îi liniști, le arătă că erau oameni, chinezi ca și ei!

O clipă mai târziu, cele trei mamifere terestre se aflau la bord.

Mai rămăsese Sun. Îl traseră cu o cange, îi ridicară capul deasupra apei. Unul dintre pescari îl apucă de coadă și îl ridică.

Coada lui Sun îi rămase în mână și bietul nefericit căzu iar în apă.

Pescarii îl prinseră atunci cu o frânghie și, cu greu, îl urcară în barcă.

De abia ajunsese pe punte și scuipa apa înghițită, că stăpânul său se apropie și-l întrebă cu severitate:

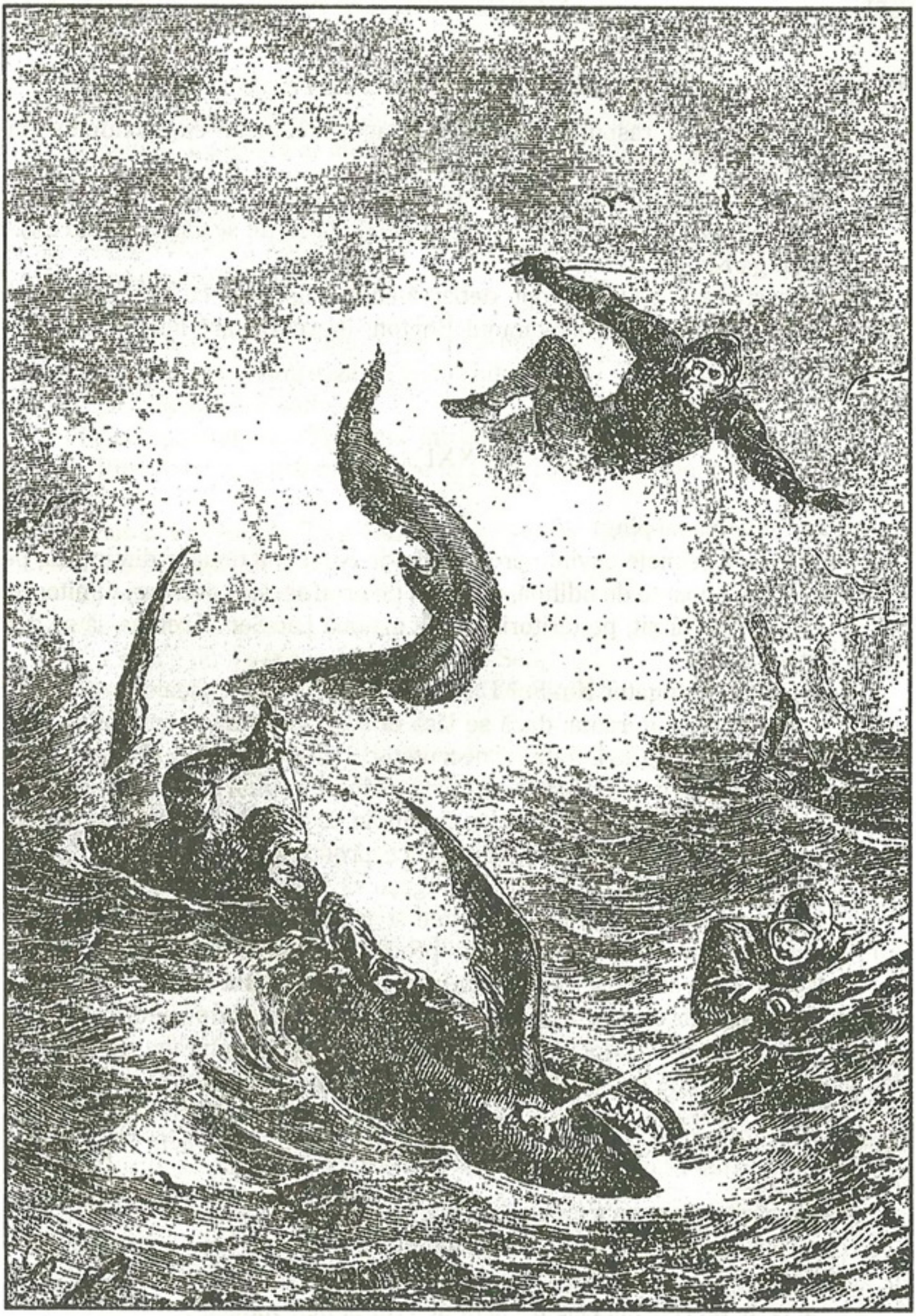

Fry fu lovit de aceasta și aruncat la zece picioare mai încolo.

— Coada era falsă?

— Fără așa ceva, răspunse Sun, oare m-aș fi încumetat eu, știindu-vă obiceiurile, să intru în slujbă la dumneavoastră?

Spuse asta așa de comic, încât toți izbucniră în râs.

Pescarii erau din Fu-Ning. La mai puțin de două leghe se găsea portul unde voia să ajungă Kin-Fo.

În aceeași seară, pe la ora opt, debarcă acolo împreună cu tovarășii săi și, scăpând de echipamentul căpitanului Boyton, își recăpătară înfățișarea omenească.

XXI

— Acum, după tai-ping!

Acestea fură primele cuvinte pronunțate de Kin-Fo, a doua zi dimineața, pe 30 iunie, după o noapte de odihnă, meritată de eroii acestor aventuri uimitoare.

Se găseau, în sfârșit, pe teritoriul unde acționa Lao-Sen. Trebuia să se dea lupta hotărâtoare.

Avea să iasă învingător Kin-Fo? Da, fără îndoială, dacă reușea să-l surprindă pe tai-ping. Nu, cu siguranță, dacă se lăsa el surprins și dacă un pumnal i se înfigea în piept înainte de a trata cu necruțătorul înlocuitor al lui Wang.

— După tai-ping! răspunseră Craig-Fry, uitându-se unul la celălalt.

Sosirea lui Kin-Fo, a lui Craig, Fry și Sun, în costumele lor ciudate, felul în care pescarii îi scoseseră din mare, iată ce produsese o vie emoție printre locuitorii micului port Fu-Ning. Ar fi fost greu să scapi de curiozitatea publică. Au fost deci escortați, în ajun, până la han și, grație banilor păstrați în centura lui Kin-Fo și în sacul lui Craig-Fry, și-au procurat costume mai potrivite.

Dacă noii veniți ar fi fost mai puțin asaltați de mulțime la sosirea la han, ar fi observat un anumit chinez care nu-i pierdea din priviri. Surprinderea lor ar fi fost și mai mare, fără îndoială, dacă l-ar fi văzut păzind, întreaga noapte, ușa hanului. S-ar fi temut, cu siguranță, când l-ar fi găsit, dimineața, în același loc.

Dar ei nu văzuseră nimic, nu bănuiau nimic și nici nu se mirară când acel personaj suspect veni să-și ofere serviciile în calitate de călăuză, în clipa în care ieșeau din han.

Era un bărbat de vreo treizeci de ani, ce părea foarte cinstit.

Totuși, câteva bănuieli se treziră în gândurile lui Craig-Fry, de aceea îl luară la întrebări:

— De ce te oferi drept călăuză și unde vrei să ne conduci?

Nimic mai firesc decât această întrebare, ca și răspunsul ce urmă:

— Bănuiesc că vreți să vizitați Marele Zid, zise călăuza, cum fac toți călătorii care vin la Fu-Ning. Cunosc ținutul și mă ofer să vă conduc.

— Prietene, interveni atunci Kin-Fo, înainte de a mă hotărî, spune-mi dacă provincia e sigură.

— Foarte sigură, răspunse călăuza.

— Nu se vorbește, prin ținut, de un anume Lao-Sen? întrebă Kin-Fo.

— Lao-Sen, tai-pingul?

— Da.

— Adevărat, răspunse călăuza, dar nu avem a ne teme de el decât dincolo de Marele Zid. Nu se aventurează pe teritoriul imperial. Banda lui acționează dincolo, în provinciile mongole.

— Se știe pe unde se află acum? întrebă Kin-Fo.

— Ultima oară a fost semnalat pe la Cing-Tang-Ro, la doar câțiva li de Marele Zid.

— Și de la Fu-Ning la Cing-Tang-Ro ce distanță este?

— Cam cincizeci de li.

— Ei bine, te iau în slujba mea!

— Ca să vă călăuzesc la Marele Zid?

— Ca să mă duci până la tabăra lui Lao-Sen!

Călăuza nu-și putu ascunde o tresărire de surpriză.

— Vei fi bine plătit! adăugă Kin-Fo.

Ghidul dădu din cap ca unul care se teme să treacă frontiera, apoi spuse:

— Vă duc până la Marele Zid, răspunse călăuza, dar nu mai departe. Mi-aș pune viața în primejdie.

— Cât costă viața dumitale? Îți plătesc!

— Fie, se învoi călăuza.

Întorcându-se către cei doi agenți, Kin-Fo adăugă:

— Sunteți liberi, domnilor. Nu trebuie să mă însoțiți.

— Unde veți merge dumneavoastră..., zise Craig.

— ... vom fi și noi, spuse Fry.

Clientul *Centenarului* valora încă pentru ei două sute de mii de dolari.

De fapt, după discuția aceea, agenții se liniștiseră în privința călăuzei. Dar, din câte înțelegeau, dincolo de acea barieră pe care chinezii o ridicaseră împotriva hoardelor mongole, trebuiau să se aștepte la lucruri foarte grave.

Pregătirile de plecare au fost făcute de îndată. Sun nu fu întrebat dacă-i convenea sau nu să meargă acolo.

Mijloacele de transport, precum căruțele sau șaretele, lipseau cu desăvârșire din orășelul Fu-Ning. Nu erau nici cai sau măgari. Dar existau mai multe cămile ce foloseau mongolilor pentru negoț. Acești aventurieri ce merg în caravane pe drumul de la Peking la Kia-Cea, își mână nenumăratele lor turme

de oi. Ei stabilesc astfel legătura între Rusia asiatică și Imperiul Celest. Totuși, ei nu se aventurează peste stepele imense decât în cete numeroase și bine înarmați.

„Sunt oameni sălbatici și mândri, pentru care chinezii merită doar dispreț", spune domnul de Beauvoir.

Kin-Fo cumpără cinci cămile, cu harnașament foarte rudimentar. Le încărcară cu provizii, cumpărară arme și plecară sub conducerea călăuzei.

Dar pregătirile respective necesitaseră ceva timp, iar plecarea se amână până la ora unu după-amiaza. În ciuda acelei întârzieri, călăuza voia să ajungă, cu orice preț, la Marele Zid înainte de miezul nopții. Acolo aveau să ridice tabăra și a doua zi, dacă Kin-Fo persevera în hotărârea lui imprudentă, aveau să treacă frontiera.

Ținutul din jurul Fu-Ning-ului era accidentat. Nori de nisip galben se ridicau deasupra drumurilor ce treceau printre câmpurile cultivate. Încă se recunoștea, pe acolo, teritoriul productiv al Imperiului Celest.

Cămilele mergeau fără grabă. Călăuza îi preceda pe Kin-Fo, Sun, Craig și Fry, ce stăteau între cocoașele cămilelor. Lui Sun îi plăcea destul de mult acest mod de a călători și, în condițiile respective, ar fi mers până la capătul lumii.

Dacă drumul nu era obositor, căldura se dovedea greu de suportat. Prin păturile de aer supraîncălzit din pricina radiațiilor pământului se produceau cele mai curioase miraje. Vaste întinderi lichide apăreau la orizont și apoi dispăreau, spre mulțumirea lui Sun, care se vedea amenințat de o nouă aventură pe ape.

Deși provincia aceea este situată la limita extremă a Chinei, nu trebuie crezut că e pustie. Imperiul Celest, oricât de vast ar fi, se dovedea prea mic pentru populația sa. Așa că locuitorii sunt numeroși, chiar la marginea deșertului asiatic.

Oamenii munceau la câmp. Femeile tătare, recunoscute prin culorile roz și albastru ale hainelor pe care le poartă, se îndeletniceau cu muncile câmpului. Turme de oi galbene cu coadă lungă, coadă la care Sun se uita cu invidie, păsteau ici și colo, sub privirile vulturilor negri. Vai de bietul rumegător ce se îndepărta de turmă! Păsările acestea sunt niște carnivore de temut, care nu le dau pace oilor, muflonilor, tinerelor antilope și chiar folosesc, drept câini de vânătoare, kirghizilor din stepele Asiei centrale.

Apoi nori de vânat cu pene se ridicau de peste tot. O pușcă n-ar fi stat degeaba în acea zonă. Dar un vânător adevărat n-ar fi privit cu ochi buni lațurile, plasele și alte dispozitive distrugătoare, demne de un braconier, ce acopereau solul prin ogoarele cu grâu, mei și porumb.

În timpul acesta, Kin-Fo și tovarășii săi treceau prin mijlocul vârtejurilor de praf mongol. Nu se opreau nici în locurile umbroase de pe drum, nici la fermele izolate din provincie, nici în satele ce-și semnalau de departe prezența prin

turnurile funerare, ridicate în memoria eroilor legendei budiste. Mergeau în șir, lăsându-se conduși de cămilele lor, care obișnuiesc să umble una după cealaltă și al căror pas cadențat este marcat de un clopoțel roșu legat de gât.

În asemenea condiții nu se putea discuta. Călăuza, nu prea vorbăreț din fire, se afla tot în fruntea cetei, cercetând mereu câmpia. Nu ezita niciodată în privința drumului ce trebuia urmat, chiar și la anumite răscruci, unde lipsea tăblița indicatoare. Astfel, Craig-Fry, care nu se mai temeau de el, aveau atenția concentrată asupra prețiosului client al *Centenarului*. Cu cât se apropiau de capătul călătoriei, cu atât deveneau mai neliniștiți, fără să înțeleagă de ce. În orice clipă se puteau trezi în prezența unui om care, cu o lovitură de cuțit bine dată, să-i facă să piardă două sute de mii de dolari.

Cât despre Kin-Fo, el se afla în acea dispoziție sufletească în care amintirile domină neliniștile prezentului și ale viitorului. Își revedea viața din ultimele două luni. Nesansa care-l urmărise constant îl îngrijora foarte serios. Din ziua în care corespondentul lui din San Francisco îi trimisese vestea despre pretinsa lui ruinare, nu intrase într-o perioadă ghinionistă cu adevărat uimitoare? Nu se stabilise o compensare între prima și a doua parte a existenței sale, după ce avusese nebunia să nu recunoască avantajele celei dintâi?

Recuperarea scrisorii aflate în mâinile lui Lao-Sen se va încheia cu bine? Binevoitoarea Le-U va reuși prin prezența ei, prin grija ei, prin tandrețea ei, prin veselia sa, să gonească spiritele rele ce se întărâtaseră împotriva lui? Da! trecutul îi revenea în memorie, îl preocupa, îl neliniștea! Și Wang! Sigur că da! nu-l putea acuza că voise să-și îndeplinească promisiunea luată, dar filozoful acesta, oaspetele yamenului din Shang-Hai, nu avea să mai fie alături de el, ca să-i dea un sfat înțelept.

— Veți cădea! strigă în clipa aceea călăuza, a cărei cămilă se lovise de cea a lui Kin-Fo, care fusese cât pe ce să alunece din spinarea animalului.

— Am ajuns? întrebă el.

— E opt seara, răspunse călăuza. Propun să ne oprim ca să mâncăm.

— Și după aceea?

— După aceea, vom pleca mai departe!

— Se va face noapte.

— Nu vă temeți că ne vom rătăci! Marele Zid nu se află decât la douăzeci de li de aici și e bine să lăsăm animalele să se odihnească puțin.

— Fie! se învoi Kin-Fo.

Pe drum dădură peste o cocioabă părăsită. Un pârâu curgea în apropiere, printr-o viroagă sinuoasă și cămilele se adăpară acolo.

În timpul acesta, înainte ca noaptea să se lase de tot, Kin-Fo și tovarășii săi se instalară. Discuția lor nu se dovedea antrenantă. Kin-Fo o îndreptă, o dată sau de două ori, spre Lao-Sen. Întrebă călăuza dacă știa câte ceva despre tai-ping, dacă îl cunoștea. Omul clătină din cap a neliniște și evită să răspundă, de parcă se ferea de ceva anume.

— Vine uneori prin provincie? întrebă Kin-Fo.

— Nu, răspunse călăuza, dar tai-pingii din banda lui au trecut de mai multe ori Marele Zid și nu e bine să te întâlnești cu ei. Să ne păzească Buddha de tai-ping!

Dând aceste răspunsuri, călăuza, care nu înțelegea cât de important era subiectul respectiv pentru Kin-Fo, îi făcu suspicioși pe Craig și pe Fry, care-și scoteau mereu ceasurile, se uitau la ele, apoi clătinau din cap.

— De ce nu rămânem liniștiți aici până mâine dimineață? întrebară ei.

— În cocioba asta! se miră călăuza. Prefer în câmp deschis! E mai greu să fii luat prin surprindere acolo!

— E preferabil să ajungem în seara asta la Marele Zid, spuse Kin-Fo. Vreau să fiu acolo și voi ajunge!

Spuse asta pe un ton ce nu admitea discuție. Sun, deja speriat, nu îndrăzni nici el să protesteze.

Terminară de mâncat. Se făcuse aproape ora nouă, când călăuza se ridică și dădu semnalul de plecare.

Kin-Fo se îndreptă spre cămila lui. Craig și Fry se duseră la el.

— Domnule, întrebară ei, v-ați hotărât să cădeți în mâinile lui Lao-Sen?

— Categoric! răspunse chinezul. Vreau să-mi recuperez scrisoarea cu orice preț.

— Dar riscați prea mult! continuară ei. De ce să vă duceți în tabăra tai-pingului?

— N-am venit până aici ca să mă răzgândesc, răspunse Kin-Fo. Sunteți liberi să nu mă urmați!

Călăuza aprinsese un mic felinar. Agenții se apropiară de el și se uitară iarăși la ceas.

— Ar fi mai sigur să rămânem aici până mâine, insistară ei.

— De ce? întrebă Kin-Fo. Lao-Sen va fi la fel de primejdios mâine sau poimâine precum este astăzi. La drum!

— Să mergem! ziseră cei doi.

Călăuza auzise scurta lor discuție. Deja de mai multe ori, în timpul popasului, când cei doi agenți încercaseră să-l convingă pe Kin-Fo să nu mai înainteze, o umbră de nemulțumire se citise pe chipul lui. În clipa respectivă, văzându-i că revin în atac, nu-și putu reține un gest de nerăbdare.

Asta nu-i scăpă lui Kin-Fo, hotărât să nu cedeze. Dar fu tare mirat când, urcându-se pe cămilă, călăuza se aplecă la urechea lui și îi șopti aceste cuvinte:

— Feriți-vă de acești doi oameni!

Kin-Fo vru să-i ceară explicații pentru cuvintele acelea. Însă călăuza îi făcu semn să tacă, dădu semnalul de plecare și mica trupă se aventură în noapte, prin câmpie.

Un sâmbure de neîncredere intrase în sufletul clientului *Centenarului?* Cuvintele, cu totul neașteptate și inexplicabile, pronunțate de călăuză, puteau să contrabalanseze, în mintea lui, cele două luni de devotament arătat de agenți de când se aflau în serviciul lui? Sigur că nu! Totuși, Kin-Fo se întreba de ce Fry-Craig îl sfătuiseră să amâne vizita în tabăra tai-pingului sau chiar să renunțe la aceasta.

Oare nu pentru a ajunge la Lao-Sen plecaseră pe neașteptate din Peking? Interesul celor doi agenți ai *Centenarului* nu era ca el să intre în posesia acelei absurde și compromițătoare scrisori? Insistența lor i se părea, deci, de neînțeles.

Kin-Fo nu lăsă să se vadă nimic din sentimentele ce-l animau. Își reluase locul, după călăuză. Îl urmau Craig și Fry. Merseră astfel încă două ore.

Trebuie să fi fost cam miezul nopții, când călăuza, oprindu-se, arătă către nord o umbră lungă și neagră, ce se profila vag pe fondul puțin mai deschis al cerului. Se distingeau câteva piscuri, luminate deja de primele raze de lună, pe care orizontul o ascundea.

— Marele Zid, spuse călăuza.

— Putem să-l trecem chiar în seara aceasta? întrebă Kin-Fo.

— Da, dacă vreți neapărat! răspunse călăuza.

— Vreau!

Cămilele se opriseră.

— Mă duc să cercertez trecătoarea, spuse atunci călăuza. Rămâneți aici, și așteptați-mă.

Se îndepărtă.

În clipa aceea, Craig și Fry se apropiară de Kin-Fo.

— Domnule? zise Craig.

— Domnule? spuse Fry.

Apoi cei doi adăugară:

— Sunteți mulțumit de serviciile noastre timp de două luni de când onorabilul William J. Bidulph ne-a însărcinat cu paza dumneavoastră?

— Foarte mulțumit!

— Ar vrea domnul să ne semneze hârtiuța aceasta prin care declară că nu are de ce să se plângă de bunele și loialele noastre servicii?

— Hârtiuța aceasta? se miră Kin-Fo, văzând o foicică ruptă din carnetul lui Craig, pe care acesta i-o înmână.

— Certificatul de față, adăugă Fry, ne va aduce, poate, un compliment din partea șefului nostru.

— Și chiar o primă.

— Puteți să vă serviți de spatele meu ca de un pupitru, zise Fry, aplecându-se.

— Și iată cerneala necesară pentru ca domnul să ne semneze dovada că a fost mulțumit de noi.

Kin-Fo râse și semnă.

— Dar pentru ce tot acest ceremonial la asemenea oră și în asemenea loc? întrebă el.

— În asemenea loc, pentru că nu avem intenția să vă urmăm mai departe, răspunse Fry.

— La asemenea oră, adăugă Craig, pentru că, peste câteva minute, va fi miezul nopții.

— Și ce contează?

— Domnule, interesul pe care vi-l purta compania noastră de asigurări...

— ... va înceta peste câteva clipe, adăugă Fry.

— După aceea vă veți putea sinucide...

— ... sau să vă lăsați ucis...

— ... cât veți dori!

Kin-Fo se uita la ei, dar nu înțelegea nimic. Cei doi agenți îi vorbeau cu multă amabilitate. În acel moment se ivi luna deasupra orizontului și aruncă spre ei cea dintâi rază.

— Luna! exclamă Fry.

— Și azi, fiind 30 iunie..., adăugă Craig.

— ... ea se ridică la miezul nopții!

— Polița dumneavoastră nefiind reînnoită...

— ... nu mai sunteți clientul *Centenarului*.

— Rămas bun, domnule Kin-Fo! spuse Craig.

— Domnule Kin-Fo, la revedere! zise Fry.

Și cei doi agenți, întorcându-și cămilele, dispărură curând, lăsându-și clientul mut de uimire.

Tropăitul cămilelelor ce-i purtau pe cei doi americani, poate puțin prea practici, încetase să se mai audă, când o ceată de oameni, condusă de călăuză, se aruncă asupra lui Kin-Fo care încercă zadarnic să se apere, și asupra lui Sun, ce încercă zadarnic să fugă.

După o clipă, stăpânul și sluga erau împinși într-o încăpere scundă a unui bastion părăsit al Marelui Zid, a cărei ușa fu încuiată cu grijă în urma lor.

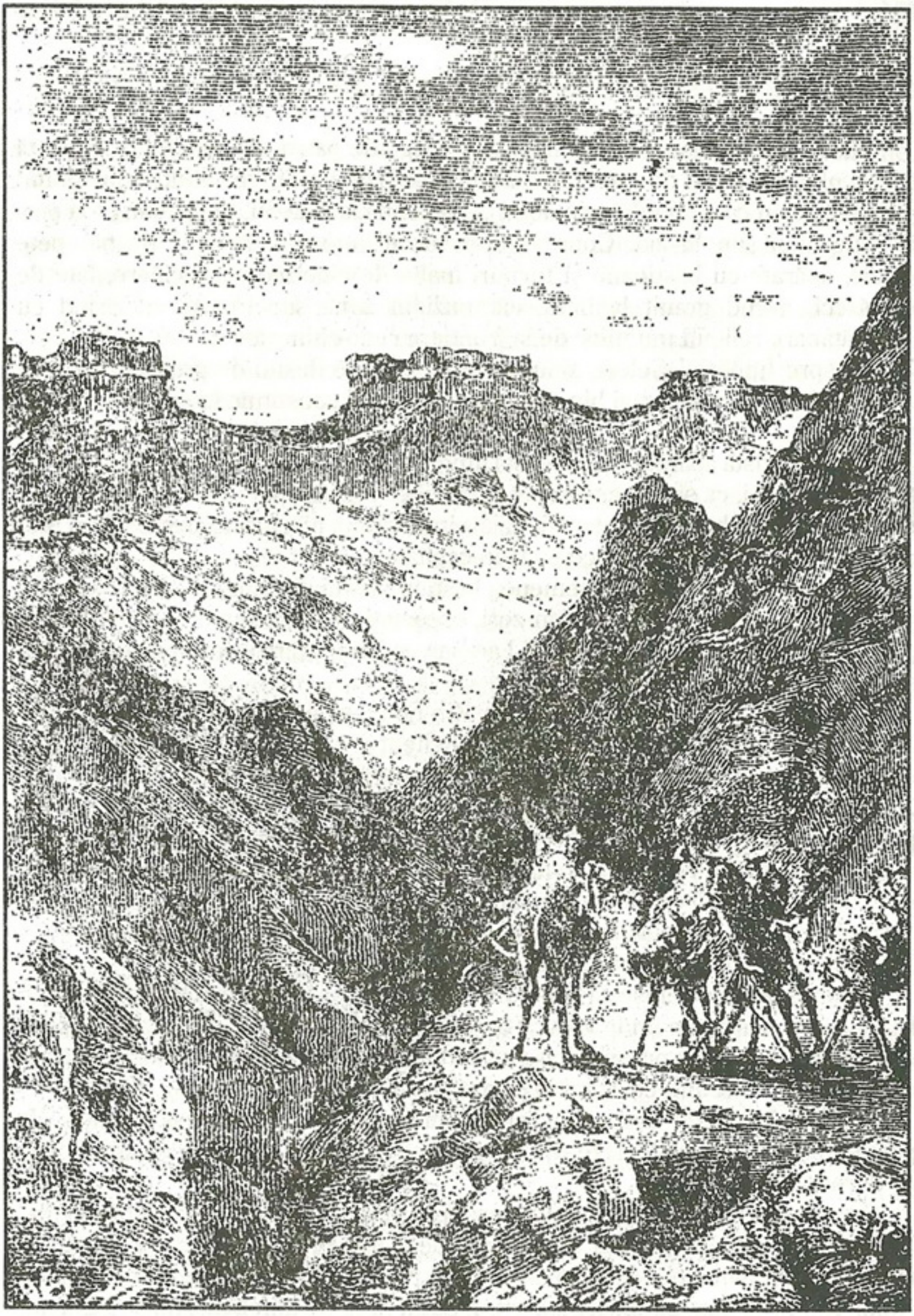

— Marele Zid, spuse călăuza.

XXII

Marele Zid, construcție chinezească lungă de patru sute de leghe, ridicată în secolul al III-lea de către împăratul Ti-Si-Huang-Ti, se întinde din golful Leao-Tong, în care își udă cele două jetele, până la Kan-Su, unde ajunge la proporțiile unui simplu zid. Constă într-o succesiune neîntreruptă de parapete duble, apărate cu bastioane și turnuri înalte de cincizeci de picioare, late de douăzeci, având granit la bază, cărămizi în zona superioară, urmărind cu încăpățânare relieful munților de la frontiera ruso-chineză.

Dinspre Imperiul Celest, zidul este într-o stare destul de proastă. Dinspre Manciuria, se prezintă mai bine, iar crenelurile lui constituie încă o podoabă de piatră.

Nu mai există apărători pe această lungă linie de fortificații, nici tunuri. Rușii, tătarii, kirghizii, ca și fiii cerului pot trece liber prin porțile sale. Construcția nu mai folosește ca barieră septentrională a imperiului, nici măcar pentru finul praf mongol, pe care vântul îl duce până în capitală.

Într-o încăpere dintr-un asemenea bastion pustiu se chinuiră Kin-Fo și Sun, petrecând noaptea pe paie, iar în zori, escortați de o duzină de oameni ce nu puteau să aparțină decât bandei lui Lao-Sen, se strecurară printr-o ușă secretă a bastionului.

Cât despre călăuză, dispăruse. Dar Kin-Fo nu-și făcea iluzii. Nu întâmplător îi ieșise în drum trădătorul acela. Fostul client al *Centenarului* fusese, în mod cert, așteptat de ticălosul respectiv. Ezitarea lui de a trece dincolo de Marele Zid nu fusese decât un șiretlic pentru a nu trezi bănuieli. Nemernicul era tai-ping și acționase la ordin.

Kin-Fo nu mai avu nici o îndoială asupra acestui fapt, după ce-l întrebă pe unul dintre oamenii ce păreau să conducă escorta:

— Mă duceți, nu-i așa, în tabăra lui Lao-Sen, șeful vostru?

— Vom fi acolo în mai puțin de un ceas! răspunse omul.

În fond, pe cine venise să caute elevul lui Wang? Pe înlocuitorul filozofului! Ei bine, era dus acolo unde voia. N-avea de ce să se plângă, ajungea la tai-ping oricum, de bună voie ori silit. Lăsa văicăreala pe seama lui Sun, care clănțănea din dinți și care-și simțea capul învârtindu-i-se.

Kin-Fo, destul de nepăsător, își continua aventura și se lăsa condus. Va putea, în sfârșit, să negocieze răscumpărarea scrisorii de la Lao-Sen. Era ceea ce dorea. Totul era bine.

După ce a trecut de Marele Zid, mica trupă nu urmă drumul către Mongolia, ci apucă pe poteci strâmte și abrupte ce porneau în dreapta, spre partea muntoasă a provinciei. Merseră astfel timp de o oră, cât de repede le permitea panta. Kin-Fo și Sun, strâns legați, n-ar fi putut fugi. De altfel, nici nu se gândeau la așa ceva.

După un ceas și jumătate, paznicii și prizonierii zăriră un edificiu aproape ruinat.

Era o fostă mănăstire budistă, ridicată pe o culme a munților, un monument ciudat cu arhitectură specifică. Dar, în locul acela pierdut, de la frontiera ruso-chineză, în mijlocul unui ținut pustiu, ce fel de credincioși ar fi putut frecventa acest templu? Și-ar fi riscat viețile aventurându-se prin acele defilee propice pentru capcane și atacuri surprinzătoare.

Dacă tai-pingul Lao-Sen își stabilise tabăra în acea zonă muntoasă a provinciei, își găsise, să recunoaștem, un loc demn de faptele sale.

Iar la întrebarea lui Kin-Fo i se răspunse că, într-adevăr, Lao-Sen locuia în mănăstirea respectivă.

— Vreau să-l văd de îndată! zise Kin-Fo.

— Imediat! răspunse banditul.

Kin-Fo și Sun, care fuseseră dezarmați în prealabil, fură introduși într-o sală de la intrarea în templu. Acolo stăteau douăzeci de oameni înarmați, foarte pitorești în costumele lor de hoți la drumul mare, cu chipuri amenințătoare, alături de care nu erai niciodată în siguranță.

Kin-Fo trecu de bună voie printre cele două șiruri de tai-pingi. Cât despre Sun, acesta trebui împins ca să meargă.

Sala respectivă avea într-un capăt o scară săpată în zidul gros, ale cărei trepte coborau adânc în masivul muntos.

Asta indica, în mod evident, că exista o criptă sub edificiul principal al templului budist, la care ar fi fost foarte dificil, dacă nu imposibil să ajungi dacă nu ai fi urmat acele întortocheate subterane.

După o coborâre de treizeci de trepte, înaintară vreo sută de pași, la lumina torțelor duse de oamenii din escortă, apoi cei doi prizonieri ajunseră în mijlocul unei săli imense, slab luminată de făclii.

Într-adevăr, era o criptă. Stâlpi masivi, împodobiți cu acele capete hidoase ce aparțin faunei mitologice chinezești susțineau arcadele joase, ale căror nervuri se împreunau pe sub grinzile grele.

Un murmur surd se auzi în acea sală subterană la sosirea celor doi prizonieri.

De fapt, sala nu era pustie. O mulțime se afla acolo, ascunsă parțial în întuneric.

Era întreaga bandă a tai-pingului, adunată acolo pentru vreo ceremonie stranie.

În capătul criptei, pe o estradă mare din piatră, stătea în picioare un om înalt. Părea președintele unui tribunal secret. Trei sau patru dintre tovarășii săi, care stăteau nemișcați lângă el, păreau asesorii*.

---

* asesor — ajutor de judecător. (n.red.)

Bărbatul făcu un semn. Mulțimea se dădu la o parte și îi lăsă pe prizonieri să treacă.

— Lao-Sen, spuse simplu șeful escortei, arătând spre cel care stătea în picioare.

Kin-Fo înaintă un pas spre el și intră direct în subiect, ca un om hotărât:

— Lao-Sen, zise Kin-Fo, ai o scrisoare ce ți-a fost trimisă de fostul tău tovarăș, Wang. Această scrisoare nu mai are nici o valoare acum și vreau să mi-o înapoiezi.

La cuvintele acelea, răspicat pronunțate, tai-pingul nici măcar nu se clinti. Parcă era o statuie de bronz.

— Ce-mi ceri ca să-mi înapoiezi scrisoarea? reluă Kin-Fo.

Și așteptă un răspuns ce nu mai venea.

— Lao-Sen, îți voi da o poliță cu o sumă de bani ce-ți va fi plătită integral, de către bancherul pe care ți-l vei alege, zise Kin-Fo, în ce oraș vrei, fără ca omul de încredere, pe care-l vei trimite pentru asta, să pățească vreun necaz, cât de mic.

Aceeași liniște glacială a întunecatului tai-ping, ce nu prevestea nimic bun.

Kin-Fo repetă, mai răspicat:

— Ce sumă să trec în această poliță? Îți ofer cinci mii de taeli?

Nici un răspuns.

— Zece mii de taeli?

Lao-Sen și tovarășii săi tăceau la fel ca statuile ciudatului templu.

Furia puse stăpânire pe Kin-Fo. Ofertele lui meritau măcar un răspuns, oricare ar fi fost acesta.

— Nu mă auzi? îl întrebă el pe tai-ping.

Lao-Sen, disprețuitor, își aplecă puțin capul, arătând că auzea foarte bine.

— Douăzeci de mii de taeli! Treizeci de mii! strigă Kin-Fo. Îți ofer cât ți-ar fi plătit *Centenarul*, dacă aș fi murit. Ba chiar dublu! Triplu! Vorbește! E de ajuns?

Kin-Fo, pe care mutenia celuilalt îl enerva peste măsură, se apropie de grupul tăcut și, încrucișându-și brațele, întrebă:

— Cu ce preț vrei să-mi vinzi scrisoarea?

— Cu nici un preț! răspunse, în sfârșit, tai-pingul. L-ai supărat pe Buddha disprețuind viața pe care ți-a dat-o și el vrea să se răzbune. Doar în fața morții vei cunoaște cât valora existența ta de care ți-ai bătut joc atâta timp!

După ce zise aceste cuvinte pe un ton ce nu admitea replică, Lao-Sen făcu un semn. Kin-Fo fu înhățat înainte de a fi putut să se apere și dus de acolo. După câteva minute, era închis într-un fel de cușcă cu pereți compacți, care putea fi purtată ca o lectică.

Nefericitul Sun, în ciuda strigătelor și rugăminților sale, suportă același tratament.

— Mă așteaptă moartea, spuse Kin-Fo. Ei bine, fie! Cel care a disprețuit viața merită să piară!

Totuși, moartea, chiar dacă părea inevitabilă, era mai puțin apropiată decât credea. Dar nu-și putea imagina ce tortură groaznică le pregătea crudul taiping.

Trecură orele. În cușca în care fusese închis, Kin-Fo se simți ridicat, apoi transportat pe un vehicul. Hopurile drumului, zgomotul cailor, zăngănitul armelor celor din escortă nu lăsau nici o îndoială că îl duceau departe. Dar unde? În zadar încerca să priceapă.

La șapte-opt ore de când fusese scos din templu, Kin-Fo simți că se opriră, că fu ridicat și că se deplasau pe un drum mai puțin accidentat decât unul pe uscat.

— Mă aflu pe o navă?

Mișcările intense de ruliu și tangaj, zgomotul elicei îi confirmară gândul că se găsea pe un vapor.

— Voi fi înecat! Fie! Mă cruță de torturile ce ar fi fost mai cumplite... Mulțumesc, Lao-Sen!

Însă mai trecură de două ori câte douăzeci și patru de ore. De două ori pe zi, puțină hrană îi era introdusă în cușcă printr-o mică trapă, fără ca prizonierul să poată vedea mâna ce i-o aducea, fără a primi vreun răspuns la întrebările sale.

Vai! Înainte de a părăsi această lume, Kin-Fo căutase emoții. Nu voise să piară înainte ca inima lui să palpite. Ei bine, dorința îi era îndeplinită, mult peste așteptări.

Totuși, dacă ar fi putut să-și aleagă sfârșitul, ar fi vrut să piară la lumină. Gândul că acea cușcă putea fi oricând aruncată în valuri îl îngrozea. Nu voia să moară fără să vadă pentru ultima oară lumina zilei și pe biata Le-U, a cărei amintire îl copleșea.

În sfârșit, după un interval de timp a cărui durată nu o putu evalua, i se păru că voiajul pe mare se încheie brusc. Trepidațiile elicei dispărură. Nava care-i transporta cușca se opri. Kin-Fo se simți din nou ridicat.

De data asta era chiar clipa din urmă și condamnatului nu-i mai rămânea decât să își ceară iertare pentru greșelile din viața lui.

Se scurseră câteva minute, lungi ca anii, ca secolele!

Spre marea lui mirare, Kin-Fo constată că a sa cușcă fu depusă iar pe teren solid.

Deodată, cușca se deschise. Fu apucat de niște mâini, pe ochi i se puse o eșarfă și se simți tras afară. Ținut bine, Kin-Fo trebui să facă doi, trei pași. Apoi, paznicii săi îl obligară să se oprească.

— Dacă trebuie să pier acum, spuse el, nu vă cer să-mi cruțați viața cu care n-am știut ce să fac, dar acordați-mi cel puțin dreptul de a muri la lumina zilei, ca unul care nu se teme de moarte!

— Fie! spuse un glas grav. Să se facă precum vrea condamnatul!

Brusc, banda care-i acoperea ochii fu smulsă.

Kin-Fo se uită lacom în jur.

Visa oare? O masă plină cu bunătăți se găsea în fața lui, lângă masă se aflau cinci bărbați ce păreau că-l așteaptă ca să înceapă să mănânce. Două locuri libere păreau să-și aștepte încă ocupanții.

— Voi? Prietenii mei! Dragii mei prieteni! Oare chiar voi sunteți? strigă Kin-Fo uimit peste măsură.

Și nu se înșela. Iată-l pe Wang, filozoful. Uite-i pe Yin-Pang, Hual, Pao-Sen, Tim, prietenii lui din Canton, chiar aceiași pe care-i ospătase, cu două luni în urmă, pe vasul de pe râul Perlelor, tovarășii lui din tinerețe, martorii despărțirii lui de viața de flăcău!

Kin-Fo nu-și credea ochilor. Era la el acasă, în sufrageria din yamenul de la Shang-Hai.

— Dacă ești tu, îi strigă el lui Wang, și nu fantoma ta, vorbește-mi!

— Sunt chiar eu, prietene, răspunse filozoful. Îl vei ierta pe bătrânul tău maestru pentru ultima și cea mai dură lecție de filozofie pe care a trebuit să ți-o dea?

— Cum? se miră Kin-Fo. Tu erai, Wang?

— Eu. Am acceptat sarcina să te ucid, ca să n-o facă altcineva. Eu, care am știut, chiar înaintea ta, că nu erai ruinat și că urma să vină momentul când nu vei mai dori să mori! Fostul meu tovarăș, Lao-Sen, care tocmai s-a predat autorităților și va fi de acum încolo cel mai ferm susținător al imperiului, a acceptat să mă ajute să te fac să pricepi, punându-te chiar în fața morții, ce preț are viața! Dacă, în mijlocul angoaselor îngrozitoare te-am lăsat singur și, ceea ce este mai rău, te-am făcut să alergi permanent, deși inima mea sângera până la limita pe care un om o poate suporta, se datorează faptului că aveam certitudinea că alergai după fericire și că aveai să închei prin a o găsi.

Kin-Fo se aruncă în brațele lui Wang, care-l strânse tare la piept.

— Bietul meu Wang, zise Kin-Fo, foarte emoționat, ar fi fost bine să fi alergat singur. Dar cât rău ți-am făcut! De câte ori a trebuit să fugi și tu și ce baie te-am obligat să faci la Palikao!

— Aceea chiar mi-a făcut bine la cei cincizeci și cinci de ani ai mei! Mi-era tare cald și apa s-a dovedit foarte rece. Dar m-am descurcat! Nu alergi și nu înoți niciodată așa de bine decât pentru alții.

— Pentru alții! zise Kin-Fo, foarte serios. Da, pentru alții trebuie să știi să faci totul! Acesta este secretul fericirii.

Atunci intră Sun, palid la chip ca un om torturat patruzeci și opt de ore de rău de mare. La fel ca stăpânul lui, nefericitul valet a fost nevoit să traverseze înapoi marea de la Fu-Ning la Shang-Hai și în ce condiții! Se putea judeca după chipul lui.

În momentul acela, încântătoarea Le-U, ce stătuse ascunsă după un paravan și urmărise în întregime scena, se ivi ținând vestita scrisoare cu degetele ei micuțe...

Kin-Fo, după ce se smulse din îmbrățișarea lui Wang, le strânse mâinile prietenilor săi.

— Hotărât lucru, îmi place mai mult așa, zise el. Am fost un prost până acum!

— Și poți să devii un înțelept, răspunse filozoful.

— Voi încerca, spuse Kin-Fo. Voi începe prin a-mi pune ordine în afaceri. Am alergat prea mult după o hârtiuță care a fost cauza multor peripeții, ca acum să o neglijez. Ce s-a întâmplat cu blestemata de scrisoare pe care ți-am dat-o, Wang? Chiar n-o mai ai? Nu m-aș supăra s-o văd, fiindcă, dacă s-ar pierde iar... Dacă o deține încă Lao-Sen, nu-i acordă nici o importanță, dar să nu cadă în mâini... mai puțin delicate.

La aceste cuvinte toți izbucniră în râs.

— Prieteni, zise Wang, după toate pățăniile sale, Kin-Fo a devenit un om organizat. Nu mai este nepăsătorul de altă dată! Gândește ca un om încercat.

— Asta nu-mi înapoiază scrisoarea, reluă Kin-Fo. Absurda mea scrisoare! Mărturisesc fără rușine că nu voi avea liniște până ce n-o voi arde și nu-i voi vedea cenușa împrăștiată de vânturi.

— Chiar ții așa de mult la scrisoarea ta? întrebă Wang.

— Sigur că da, răspunse Kin-Fo. Vei avea cruzimea s-o păstrezi drept garanție împotriva revenirii nebuniei mele?

— Nu.

— Atunci?

— Ei bine, dragul meu elev, există o piedică în calea îndeplinirii dorinței tale și nu vine, din nefericire, din partea mea. Nici eu, nici Lao-Sen n-o mai avem...

— N-o mai aveți?

— Nu.

— Ați distrus-o?

— Vai, nu!

— Ați făcut imprudența să i-o dați altuia?

— Da.

— Cui? Cui? întrebă agitat Kin-Fo, care nu mai suporta. Cui?

— Cuiva care a ținut să ți-o aducă personal.

În momentul acela, încântătoarea Le-U, ce stătuse ascunsă după un paravan și urmărise în întregime scena, se ivi ținând vestita scrisoare cu degetele ei micuțe și agitând-o provocator.

Kin-Fo își deschise brațele spre ea.

— Nu încă! Mai ai puțină răbdare! îi spuse amabila femeie, prefăcându-se că se retrage în spatele paravanului. În primul rând afacerile, înțeleptul meu soț!

Îi arătă scrisoarea.

— Micul meu frate își recunoaște opera?

— Dacă o recunosc? Cine altul decât mine ar fi scris ceva atât de necugetat?

— Ei bine, înainte de orice, spuse Le-U, după cum ți-ai mărturisit legitima dorință, rupe-o, arde-o, distruge-o. Să nu rămână nimic din acel Kin-Fo care a scris-o!

— Fie! zise Kin-Fo, apropiind-o de o lumânare. Acum, inimioara mea scumpă, lasă-l pe soțul tău să-și îmbrățișeze cu dragoste soția și să o roage să prezideze ospățul acesta fericit. Mă simt dispus să-l onorez!

— Ca și noi! strigară cei cinci invitați. Când lucrurile merg bine, ți-e tare foame!

Câteva zile mai târziu, ridicându-se interdicția imperială, avea loc căsătoria.

Cei doi soți se iubeau! Aveau să se iubească întotdeauna! Mii de clipe fericite îi așteptau în viață!

Ca să vezi așa ceva, trebuie să mergi în China!

SFÂRȘIT

Proiect RI
2010

JULES VERNE
Colecția Editurii CORINT

Jules Verne

1828 - 1905

❖ *Proiectul RI - Jules Verne 2010* ❖